

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər
Şəmkirdə dəhşət:
ana iki uşağı ilə
birlikdə
intihar etdi
yazısı səh.14-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 27 iyul 2017-ci il Çərşənbə № 156 (6770) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Qarabağda antiterror əməliyyatları üçün zəmin yaranıb

Ermenistanın PKK-çıları Qarabağa yerləşdirməsinin qarşısı necə alınmalı...

yazısı səh.9-da

Ölkədə vakant qalan yüksək vəzifələr

yazısı səh.4-da

Yeni yaradılan sənaye zonaları ölkəmizə nə vəd edir...

yazısı səh.5-da

Şamaxının Keçməddin kəndində sakinlər Allahın ümidinə buraxılıb

yazısı səh.10-da

"Panatinaikos" - "Qəbələ" - yunanların revanşı...

yazısı səh.15-da

Lapşin İsrailə təhvil verilməsi üçün müraciət etdi

yazısı səh.2-da

Yeni ABŞ-Rusiya qarşılıqlı Azərbaycana nə vəd edir...

yazısı səh.9-da

Kremlin sürüşkən Qarabağ taktikası - Bakının seçimi

yazısı səh.11-da

"Çudo Peçka"nın sahibi həbs olundu

yazısı səh.12-da

Ərəblər Oğuzun Xalxalını "işğal edib"

yazısı səh.13-da

321 vəzifəli şəxs cərimələndi

yazısı səh.14-da

Xalq şairindən Nizamiyə qarşı vandalizmə sətir etiraz

yazısı səh.12-da

Kremlin "gizli adamı" üzə çıxdı

PUTİN ABBAS ABBASOVU AKTİV SİYASƏTƏ QAYTARIR

Rusiya prezidenti sabiq vitse-primyere niyə indi təşəkkür məktubu yazıb?; Moskva-Bakı münasibətlərini korlamaq səyləri və bu planda Abbas Abbasovun yer alacağı barədə iddialar doğruldu, bəs...

yazısı səh.5-da

"Bakı Qarabağı qısa zamanda qaytaracaq" - işğalçı üçün fəlakət ssenarisi

Təcavüzkara şimal xəbərdarlığı: "Azərbaycana qarşı durmaq üçün Ermənistanın öz "qılıncı" bəs eləməz!"; Rusiya nəşrinə görə, Moskva Ermənistandan həttə qısa müddətə üz çevirə, bu, işğalçıya baha başa gələcək...

yazısı səh.8-da

Novella Cəfəroğlu:
"Sentyabrda sonra xeyli sayda məhbus azadlığa çıxacaq"

yazısı səh.4-da

Fərhad Mehdiyev:
"Azərbaycan nə Qərbin, nə də Rusiyanın vassalı olmalıdır"

yazısı səh.6-da

Sabiq nazir Nəriman Yusifov:
"12 illik Kreml həyatımda çox hadisələrin şahidi, iştirakçısı oldum"

yazısı səh.7-da

27 iyul 2017

Prezident Bərdədə yol tikintisinə 6,8 milyon manat ayırdı

Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev Bərdə rayonunun Yeni Daşkənd-Umudalılar avtomobil yolunun tikintisi ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında sərəncam imzalayıb.

APA-nın məlumatına görə, 15 min nəfər əhalinin yaşadığı 17 yaşayış məntəqəsini birləşdirən Yeni Daşkənd-Umudalılar avtomobil yolunun tikintisinin başa çatdırılması məqsədilə 2017-ci il dövlət büdcəsinin dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu xərclərinin bölgüsündə avtomobil yollarının tikintisi və yenidən qurulması üçün nəzərdə tutulmuş vəsaitin 6,8 milyon manatı "Azəravtoyol" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinə ayrılıb.

Maliyyə Nazirliyinə müvafiq məbləğdə maliyyələşməni təmin etmək tapşırılıb.

"Residivist azadlığa çıxıb həyatına son qoyacağını deyib" - YAP fəal kömək istəyir

"Ötən il məni bıçaqlayan, öldürməyə çalışan və buna görə 13 il həbs cəzası alan residivist Şahbaz Cəlilov azadlığa çıxaraq həyatına son qoyacağını dair ismarışlar göndərir". Bu sözlər YAP-ın ilk fəalları olan Arif Rüstəmovun prezident İlham Əliyevə, birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevaya, surəti baş prokuror Zakir Qaralova, DTX rəisi Mədət Quliyevə, Ali Məhkəmənin sədri Ramiz Rzayevə ünvanlandığı müraciətində qeyd edilir.

A.Rüstəmov qeyd edir ki, Ş.Cəlilov kasasiya şikayəti verərək, cəzasının ləğv edilməsinə çalışır: "Apelyasiya Məhkəməsi hökmü qüvvəsində saxlayıb. Daha əvvəllər adam öldürən və 20 il həbsdə yatan Şahbaz Cəlilov qohumları vasitəsilə xəbər göndərir ki, şikayətimdə israrlı olmayım, yoxsa onsuz da o, hansısa bir yol tapıb azadlığa çıxacaq, çıxan kimi də mənim həyatıma son qoyacaq. Mən Heydər Əliyevin hakimiyyətə gəlməsi üçün can qoyan şəxslərdən, 1991-92-ci illərdə prezidentlik üçün yaş senzinin aradan qaldırılmasına görə mitinqlərin təşkilatçılarından biri olaraq bu gün hüquqi dövlətimizə, onun rəhbəri cənab İlham Əliyevə güvənirəm. Şahbaz Cəlilovun bu hədə-qorxularını real bilərək, Ali Məhkəmənin Cinayət İşləri üzrə kollegiya sədri Şahin Yusifovun qəbuluna düşüb ona Şahbaz Cəlilovun qanunsuz yollarla azadlığa çıxarsa, məni öldürə biləcəyini demək istədim. Lakin o, məni qəbul etmədi. Məsələ ondadır ki, Şahin Yusifov xeyli illər öncə digər bir iş üzrə mənə qarşı qərəzli bir qərar çıxarıb. Bu gün-27 iyulda Şahbaz Cəlilovun şikayəti üzrə hakim İncilab Nəsirovun sədrliyi ilə məhkəmə keçiriləcək.

Çox hörmətli cənab Prezident! Sizə güvənirəm, xahiş edirəm Ali Məhkəmənin ədalətsiz qərar qəbul etməsinə imkan verməyiniz. Mən Cinayət Kollegiyasının sədri Şahin Yusifova, Məhkəmənin hakimi İncilab Nəsirov və onun tərkibinə etiraz edirəm".

□ M.MAHRIZLI

"Qaya Mətbuat Yayımı" MMC!

- **İstənilən qəzet və jurnallar həm də sərfəli qiymətə:**
- Əgər siz qəzet və jurnalların rahatlıqla evinizə və ya ofisiyinizə çatdırılmasını;
- Mətbuatı aldıqdan sonra abunə haqqını ödəmək və bu ödənişin formasını sərbəst seçmək hüququndan istifadə etmək;
- Tirajımızda lazım gəldikdə dəyişikliklər etmək;
- Ön başlıcası ayda 26 dəfə nəşr olunan**
- "Yeni Müsavat" - 0.60 AZN**
- və bundan əlavə 2500 adda yerli və xarici nəşrlər.**
- Abunə yazılmaq üçün uzağa getmək lazım deyil.
- Telefonla zəng etməyiniz kifayətdir:**
- Bakı şəh. 564-63-45; 598-35-22**
- Respublikanın digər böyük şəhərlərinə də abunə qəbul olunur.

Şirkət rəhbəri ilə "Bank Standard"ın İH sədrinin birgə cinayəti ifşa edildi

Təsisçisi olduğu şirkətin və öz adından bankdan aldığı külli miqdarda kredit vəsaitini həmin bankın İdarə Heyətinin sədri ilə birgə qulluq mövqeyindən istifadə etməklə təyinatından yayındıraraq şəxsi ehtiyacları üçün mənimsəyən şirkət rəhbərinin qanunsuz əməlləri barədə Baş prokuror yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsində araşdırma aparılıb.

Baş Prokurorluğun mətbuat xidmətindən APA-ya verilən məlumata görə, keçirilmiş istintaq-əməliyyat tədbirləri ilə müəyyən edilib ki, "Bank Standard" QSC Kommersiya Bankının İdarə Heyətinin sədri vəzifəsində işləmiş Krıman Səlim Eldaroviçin tapşırığı ilə məqsədlə şəkildə yaradılmış "Harvest" MMC-nin təsisçisi və direktoru Quliyev Emin Qəzənfər oğlu S.Krımanla qabaqcadan razılış əlbir olmaqla onun göstərişi əsasında "Azərkarton" adlı şirkətin səhmlərinin 30%-nin alınması və tikinti işlərinin sonlandırılması təyinatı adı altında bir neçə müqavilə ilə "Harvest" MMC-yə həmin dövrdə banka müxtəlif mənbələrdən, o cümlədən xarici və daxili investitorlardan və depozitlərdən daxil olmuş 10 milyon 749 min manat məbləğində təminatlı kredit vəsaitlərindən 3 milyon 91 min ma-

Krıman Səlim Eldaroviç

natını onunla bölüb şəxsi ehtiyaclarına xərcləyib.

Bundan başqa, E.Quliyev S.Krımanla cinayətkar əlaqələrini davam etdirərək əvvəlcədən müqavilə öhdəliklərini yerinə yetirə bilməyəcəyi halda öz adına hər hansı bir girov qoyulmadan guya bağ evinin tikintisi təyinatı ilə 8 milyon 588 min manat məbləğində bir neçə kredit müqaviləsinin rəsmiləşdirilməsinə nail olub və həmin məbləği S.Krımanla öz aralarında bölüb.

E.Quliyevin qeyd edilən kredit məbləğlərini bankın vəzifəli şəxsləri ilə əlbir olaraq öz qulluq mövqeyindən istifadə etməklə təyinatından yayındırmaqla şəxsi ehtiyaclarına xərcləməsinə şəraitlər üçün əsaslar yarandı-

ğından ona Cinayət Məcəlləsinin 179.3.2 (külli miqdarda mənimsəmə və ya israf etmə, yeni təqsirkara etibar edilmiş özge əmlakını talama) və 308.2-ci (vəzifə səlahiyyətlərindən sui-istifadə ağır nəticələrə səbəb olduqda) maddələri ilə ittiham elan olunmaqla barəsində məhkəmənin qərarı ilə həbs-qətimkan tədbiri seçilib.

Hazırda cinayət işi üzrə qeyd olunan qanunsuz halların tam və hərtərəfli araşdırılmaqla digər təqsiri şəxslərin dairəsinin müəyyənləşdirilərək məsuliyyətə cəlb edilmələri, habelə vurulmuş ziyanın ödənilməsinin təmin edilməsi istiqamətində zəruri istintaq-əməliyyat tədbirləri davam etdirilir.

Lapşin İsrailə təhvil verilməsi üçün müraciət etdi

Azərbaycanda həbsdə olan blogger Aleksandr Lapşin barəsində olan hökmdən apelyasiya şikayəti verməkdən imtina edib. Bu barədə APA-ya onun vəkili Eduard Çernin məlumat verib.

Vəkil bildirib ki, A. Lapşin dünən İsrailin Azərbaycandakı səfirliyinin nümayəndələri ilə görüşüb və onlara İsrailə təhvil verilməsinə istədiyini deyib.

Vəkil qeyd edib ki, A. Lapşinin İsrailə verilməsi istiqamətində işlər aparılacaq.

Qeyd edək ki, Aleksandr Lapşin iyulun 20-də Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsinin hökmü ilə cəzasını ümumi rejimli cəzaçəkmə müəssisəsində çəkməklə 3 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilib.

A.Lapşinə qarşı Cinayət Məcəlləsinin 281.2 (Hakimiyyətin zorla ələ keçirilməsinə, zorla saxlanılmasına və ya Azərbaycan Respublikasının konstitusiyaya qunuluşunun zorla dəyişdirilməsinə və ya ərazi bütövlüyünün parçalanmasına yönələn açıq çağırışlar etmə, habelə bu cür məzmunlu materialları yayma- Eyni əməllər təkrar və ya bir qrup şəxs tərəfindən törədildikdə) maddəsi üzrə irəli sürülən ittihama xitam verilib. Məhkəmə bu maddə üzrə ittihamın təsdiqini tapmaması qənaətinə gəlib.

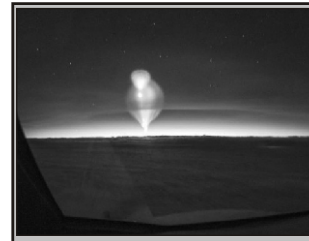
A. Lapşin məhkəmədə son söz deyərək Azərbaycan xalqına mənəvi əzab verdiyi üçün peşman olduğunu deyib: "Mənim Azərbaycan xalqı qarşısında günahım yalnız mənəvi sahədədir, heç bir halda hüquqi müstəvidə deyil. Mən başa düşürəm ki, Qarabağ Azərbaycan üçün nə qədər vacibdir. Mən heç bir halda erməni hakimiyyəti ilə cinayət əlaqəsinə girməmişəm".

Lapşin Dağlıq Qarabağ münasibətinin Azərbaycanın ərazi bütövlüyü çərçivəsində həll olunacağına ümid etdiyini deyib: "Mən peşmanam ki, Qarabağa səfər edərkən, işğal nəticəsində əziyyət çəkən sakinlərə mənəvi əzab vermişəm. Mənim işğal haqqında təsəvvürüm olmayıb. Burda olanda da mənə yaxşı münasibət göstərilib".

A.Lapşin Cinayət Məcəlləsinin 281.2 (dövlətə qarşı açıq çağırışlar) və 318.2 (sərəhdə qanunsuz keçmək) maddələri üzrə ittiham olunur. "Aleksandr Lapşinin müraciətinə o zaman baxıla bilər ki, onun barəsində hökm qüvvəyə minsin".

Bunu APA-ya açıqlamasında Ədliyyə Nazirliyinin İnsan Hüquqları və İctimaiyyətlə Əlaqələr İdarəsinin reisi Faiq Qurbanov deyib.

A.Lapşinin İsrailin Azərbaycandakı səfirliyinə bu ölkəyə təhvil verilməsi üçün müraciətinə münasibət bildiren F.Qurbanov deyib ki, məhkəmə qərarı qüvvəyə minəndən sonra beynəlxalq müqavilələr, normalar əsasında bu məsələyə baxıla bilər: "Qanunvericiliyə uyğun olaraq, hər bir məhkumun belə müraciət etmək hüquq var və ondan istifadə edə bilər".

Honkonq-Bakı reysi raket atəşi altına düşdü - inanılmaz olay

Honkonq-Bakı marşrutu ilə uçan təyyarə atəş altına düşüb. Çindən buraxılmış ballistik raket düz onun üstündən uçub. Virtualaz.org bildirir ki, xəbəri "Daily Mail" yayıb.

Raketin işə salınması və buraxılması anını yük təyyarəsi "Boeing 747-8 Freighter" in holland pilotu Kristian van Xeyst çəkib. Nəşr yazır ki, həmin anda o, Honkonqdan Bakıya (Azərbaycan) uçurmuş.

Hadisə bazar günü, iyulun 23-də layner Himalayın üstündən uçarkən baş verib.

Pilotun sözlərinə görə, raket buraxılarkən onun təyyarəsi həmin yerdə tək olub.

"Biz bildirik ki, Çin hava məkanının bizim marşrutumuzdan şimala və cənuba olan hissəsi bağlanmış, amma bizə bildirməmişdilər ki, raket buraxılışı gözlənilir, ona görə bu hadisə bizi, necə deyirlər, qəflətən yaxaladı", - van Xeyst vurğulayıb.

Sonradan məlum olub ki, raket van Xeystin təyyarəsinin uçuş trayektoriyasından şimala qadağan edilmiş zonadan buraxılıb. "Raket bizim üstümüzdən uçdu. Həyatda bunu görmək və o hissələri keçirmək yalnız bir dəfə ola bilər", - deyə pilot qeyd edib.

Rüşvət verməkdə təqsirləndirilən keçmiş vəkilin cəzası azaldıldı

Ali Məhkəmədə rüşvət verməkdə və vəzifə saxtakarlığında təqsirləndirilən keçmiş vəkil Əliabbas Rüstəmovun məhkəmə qərarından verdiyi kasasiya şikayətinə baxılıb.

"Report"un xəbərinə görə, hakim İmran Hacıqayıbovun sədrliyi ilə keçirilən prosesdə qərar elan olunub.

Qərara əsasən, Ə.Rüstəmovun ittiham olunduğu Cinayət Məcəlləsinin (CM) 313-cü (vəzifə saxtakarlığı) maddəsi ilə verilmiş ittiham üzrə cinayət məsuliyyətinə cəlb etmə müddəti keçdiyi nəticəsinə gəlinib. Buna görə də ona həmin maddə ilə cəza təyin edilməyib.

Məhkəmə Ə.Rüstəmovu CM-in 312.2-ci (rüşvət vermə, vəzifəli şəxs tərəfindən bilə-bilə qanunsuz hərəkətlər (hərəkətsizlik) etməyə görə ona rüşvət vermə və ya təkrar rüşvət vermə) maddəsi ilə təqsiri bilib və onun cəzasını 7 ildən 6 ilə endirib.

Qeyd edək ki, 2014-cü il iyun ayının 30-da Baş Prokurorluğun mətbuat xidmətinin yaydığı məlumata əsasən, "Yasavul" MMC-nin direktoru olan keçmiş vəkil Ə.Rüstəmovun qanunsuz hərəkətləri barədə Baş prokuror yanında Korrupsiyaya Qarşı Mübarizə Baş İdarəsinə daxil olmuş müraciət əsasında istintaq-əməliyyat tədbirləri həyata keçirilib. Ə.Rüstəmov Vergilər Nazirliyinin Vergi Cinayətlərinin İbtidai Araşdırılması Departamentinin İstintaq İdarəsində Beyləqan rayon sakini barəsində Cinayət Məcəlləsinin 213.2.2-ci (vergi ödəməkdən yayınma) maddəsi ilə başlanmış cinayət işi üzrə cinayət təqibinə xitam verilməsi və sonuncunun cinayət məsuliyyətindən azad olunması barədə vənd ərizə. O, guya işin ibtidai istintaqını apararaq şəxsə 90 min manat məbləğində rüşvət verilməsi üçün rayon sakinindən cəmiyyətin ofisində 95 min manat məbləğində pulu alarkən cinayət başında saxlanılıb.

Baxış zamanı Ə.Rüstəmovun üzərindən 95 min manat məbləğində nağd pul, habelə xidməti otağından ibtidai istintaq üçün əhəmiyyət kəsb edən sənədlər aşkar edilərək götürülüb.

O, CM-in 312.2-ci (rüşvət vermə, vəzifəli şəxs tərəfindən bilə-bilə qanunsuz hərəkətlər (hərəkətsizlik) etməyə görə ona rüşvət vermə və ya təkrar rüşvət vermə) və 313-cü (vəzifə saxtakarlığı) maddələri ilə ittiham olunub.

Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsinin hökmü ilə Ə.Rüstəmov 7 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilib. Hökmdən narazı qalan Ə.Rüstəmov apelyasiya şikayəti verib. Bakı Apelyasiya Məhkəməsinin qərarına əsasən onun apelyasiya şikayəti təmin edilməyib, birinci instansiyaya məhkəməsinin çıxardığı qərar dəyişdirilmədən saxlanılıb.

Sonuncu Rus imperatoru II Nikolayın faciəli ölümü üzərindən tezliklə düz 100 il - bir əsr ötcək. Hadisənin ildönümü yaxınlaşdıqca mövzu ətrafında mübahisələr getdikcə daha da qızışır. Vurub qalxır kəllə-çarxa.

Tokio universiteti mikrobiologiya şöbəsi professoru Tatsuo Naqai bu mübahisələrə qoşulduqdan sonra mövzu daha qəlizləşib. Nə olub axı? Gün hardan doğub, Ay harda batıb? Niyə dünya mətbuatı yapon alimlərinin son rəyini qəzet mənsətlərinə çıxarıb? Niyə alimlər Sankt-Peterburqun Petropavlovsk qalasındaki toplu məzarı indi Romanovlara aid etmir, mövzuya şübhə ilə yanaşırlar?

PƏRDƏARXASI SİRR: Xatırladıram, mövzu birinci gündən siyasi sifarişli olub. Vaxtilə Britaniya kraliçası Yelizaveta 2-ci bu barədə görün bir nə demişdi Britaniya mətbuatı səhifələrində: "Atam ilə Nikolay 2-ci əmioğlu idilər. Biz qanı bir qohumuq. II Nikolaya qarşı işlədilmiş vəhşiliyə görə rəsmi Moskva bizlərdən üzr istəməsə, mən Rusiya ərazisinə bir addım belə basmayacağam".

Usta yazıçı qələminə möhtac bu kriminal süjet tək cəle Romanovların sür-sümükleri ilə məhdudlaşmır. Ortada ağır çəkili qızıl söhbəti də var. Britaniyanın "Bering qardaşları bankı"nda II Nikolaya məxsus xeyli qızıl külçələri mövcuddu. Deyilənə görə, nə az, nə çox - düz 6 ton! Nikolay Romanovun məzarı, ölümü barədə əldə rəsmi sənəd olmasa, bu əmanət heç kimə, heç bir köpəkoğluna çata bilməz.

NİKOLAYIN QIZILI: 90-cı illər boyu sonuncu Romanovlar ətrafında qızışan bütün söhbətlər məhz bu nöqtədən qaynaqlanıb bəlkə də. Bir tərəfdə Londondun xahişi, digər tərəfdə tonlarla qız-qızıl... Qısqası, Qorbaçovun, Yeltsinin bircə göz yummağı ilə bu söz-söhbət 90-cı illərdə şişir öz-özünə. Uralda Romanovların bədən qalıqları aşkarlanıy guya. Tibbi ekspertizanın birmənalı rəyi o zaman başqa fərqli bir fikrə ayaq yeri belə qoymur. Rus pravoslav kilsəsindən savayı digər heç kim bu sür-sümüklərə öz şəkk-şübhəsini sərgiləmir.

XRONİKA: 1993-cü ildə Romanovların qalıqları ilə əlaqədar dövlət komissiyası yaradılaraq başlayır işə. Komissiyanın sədri Boris Nemtsov təyin edilir. İngiltərənin "Oldermaston Kriminalistik mərkəzi"ndə, ABŞ-ın Hərbi-tibb Akademiyasında keçirilən müayinələr, tədqiqatlar eyni rəyi təsdiqləyir. Uralda aşkarlanmış toplu məzar Romanovlara məxsusdu guya. 30 yanvar 1998-ci ildə komissiya öz son rəyini açıqlayır: "Yekaterinburqda aşkarlanmış insan qalıqları sonuncu Romanovlara, II Nikolayın özünə, ailə üzvlərinə aiddir".

27 fevral 1998-ci ildə Rusiya rəhbərliyi qərara gəlir bu qalıqlar, sür-sümükler Sankt-Peterburqun Petropavlovsk qəsriində torpağa tapşırılsın. 17 iyul 1998-ci ildə qərar çox sayılı mətbuat işçilərinin iştirakı ilə həyata keçirilir.

TORBADAKI PIŞİK: Həmin əsnalarda - 1994-cü ildə, görünür, Yeltsin şəxsən özü Romanovlara görə Britaniya kral xatir

TƏKRAR EKSPERTİZA: "Romanovların nəşi" mövzusunda həqiqəti saxtalaşdıranlar hardan biləydilər ki, uzaq Yaponiyada II Nikolaya məxsus həqiqi qan ləkələri mövcuddu. Eləmə tənbellik, bu ləkələrin genetik analizini keçir, vəssalam. Əsl həqiqət məhz bu vaxt üzə çıxıb saxtakarları çətin duruma salacaq.

Professor Tatsio Naqainin peşəkarlığına həsəd aparmaq olar ancaq. O, süjetin digər işti-

lən köynəyini, habelə balaca Nikolayın sonra üzərində uzandığı divanı, mədəniyyətə bir bax, yaponlar götürüb indiyədək saxlayıblar. Necə deyərlər, saxla samanı, gələr zamanı. Uzun zaman yapon muzeylərinin birində istifadəsiz qalmış bu dəlillər bir gün düşür professor mikrobioloq Tatsio Naqainin iti caynağına. Nəyə sahibləndiyini o, anında dəyərləndirir. Cumur qan analizi laboratoriyasına".

***

lən xadimi yoxdur ki, oxşarlarının yardımı ilə canını Əzrayıldan qurtarmasın. II Nikolay da bu siyahıda istisna deyil. Çan qorumağa xatir müxtəlif fəndlərdən istifadə edilirdi o vaxtlar. Məsəl üçün, eyni vaxtda Qış Sarayından üç fərqli kareta çıxırdı. Kənardakılar son anadək bilmirdilər çar hansı kareta idi.

KİÇİK HAŞIYƏ: Bu məxfi ssenariyə, bu gizli standartlara Kremldə indi də əməl edilir. Vladimir Putin yola çıxarkən, Kremlin üç fərqli qapısından ey-

Sonuncu rus çarı haqda sensasion məlumatlar ortaya çıxdı

Ölümündən 100 il sonra II Nikolayın ölümü ilə bağlı elə detallar məlum olur...; yaponiyalı professor tarixi həqiqətin bir addımlığında

nədənindən üzr istəyir. Bu cəhd özünü doğruldur tam. Həmin ildə kraliça II Yelizaveta ilk və sonuncu kərə Rusiyaya gələrək mövzunu birtəhər, pis-yaxşı xətm etməyi bacarır. O ki qaldı Nikolayın qızılına...

Bu barədə hamı ağzına su alıb susur hələ də. Düz-əyri bir söz demirlər. İngiltərə qanunlarına görə bankdakı pul sahibinin məzarı yoxdusa, heç nə... Demək, həmin kəs hələ sağdı. Va-

risləri, banka gəlib ordan öz haqlarını tələb edə bilməzlər.

Nə isə... Mövzu ətrafında tələskənliyi indi ancaq bununla izah etmək düzgündür. Naməlum, bəlkə də məlum bir şəxs, hadisələrin adı axarını sürətləndirmək istəyib o vaxt. Yalandan tezbazar silsilə ekspertizalar keçirdib. Xarici alimlərin rəyini birtəhər satın alıb. Yeltsinin papağını qoyub Nemsovun başına. Nemsovunkunu basıb Amerikadakı qocaman bir professor-patoloqanatomun daz kəlləsinə. Çırt-pırt, axır eləmə car çəkib: "Ay camaat! Özünüzdə dağa-daşa çox salmayın. Nikolayın məzarı burdadı. Qızılına indi bəri ələyin..."

***

Kobud desək, bu "gop"a ilk olaraq rus pravoslav kilsəsi öz dodaqlarını büzüb. Nəşlərin, Romanovlara məxsusluğuna gözücu baxıb. Başını sağa-sola çox bulayıb o vaxt. Ancaq, ehtiyat sərgiləyərək mübahisələri çox da qızıqdırmayıb mövzu ətrafında.

Söhbəti bu kəslərin ümidinə buraxsaq, Romanovlar barədə yağlı yalanlar indiyədək davam edərdi, mənəcə. Nəticədə biz də Sankt-Peterburqa gedib Romanovların toplu məzarı üzərinə tər gül-çiçək çələngi qoya bilərdik. Ancaq şükür, ötən il mübahisələrə Tokio Universiteti mikrobiologiya professoru Tatsio Naqai qara nöqtə qoymağı bacarıb nəhayət ki.

Genetik analizin nəticələrini əldə edən qocaman professor öz sonrakı addımlarını elə bəri başdan hesablayır. Əvvəlcə özünü vurur tülkülüyə. Özünü oxşadıq adı təqaüdü turistin birinə. Durub gəlir guya səyahət üçün Sankt-Peterburqa. Çantısındaki sənədlərdən əlini bir an kənara çəkmir.

***

1997-ci ildə baş vermiş bu xoşagəlməz fakta ruslar əvvəlcə bir o qədər əhəmiyyət vermirlər. Ancaq necə deyərlər, yalan ayaq tutar, fəqət yeriməz.

Yaponlar sakit yanaşırlar rusların bu siyasətinə. Qərara gəlirlər mövzu dairəsini genişləndirsinlər bir az. Təkrar ekspertizaya görün bu dəfə kim qoşulur, kim? - cənab Bonte!

Cənab Bontenin qarşısında indi də hamı qorxudan tükünü tökür. Məhkəmə tibb ekspertləri arasında təkzibolunmaz nüfuz sahibi sayılan bu təcrübəli şəxs, yaponlara tam bəraət qazandırmayana qədər sakitlik nədi bilmir. Müsahibələrində görün bir o,

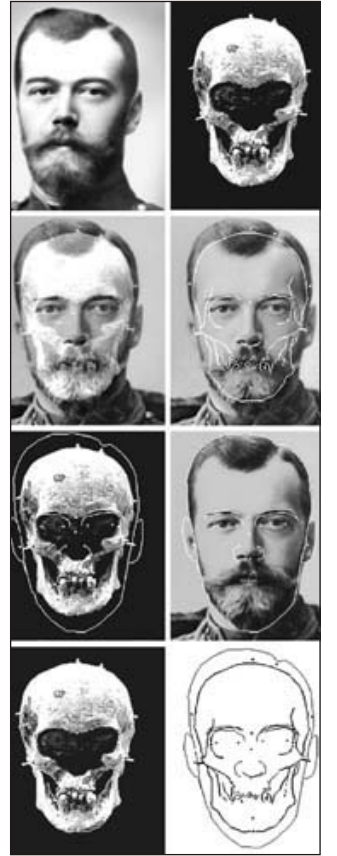

əyləşib ətrafı yaxşıca gözəndən keçirsin. Yerli rıqsalar Nikolayı öz əl arabalarına əyləşdirib şəhərdə gəzdirdiyi zaman xoşagəlməz hadisə qeydə alınır. Polislərdən biri - Suda Sandzo, qəfil öz samuray qılıncını sivirib qınından çıxarıb. Sonra iki zərbə endirir balaca Nikolayın başına. Zərbələrə dözən Nikolay bir də gözlərini açanda görür polisler müqəssiri yerə yığıb təpikləri altına salıblar. Zərərçəkən Nikolaydan qalma danılmaz dəlilləri - üstü qan ləkəli kiçik yaylığı,

nə deyib: "II Nikolay, fiziki oxşarlarından daim geninə-boluna istifadə edib. Bu oxşarlardan birinin - Filatovun genetik analizi, Uraldakı nəticələrlə eynidir. Məzarda yatanların Romanovlara zərər ucu qədər belə dəxli yoxdur".

***

NİKOLAYIN OXŞARLARI?: II Nikolayın, deyilənə görə, 7 oxşan, bir növ 7 əkiz qardaşı varmış. Oxşarların rus saraylarındakı təntənəsi başlayır çar I Aleksandrın. Elə rus çarı, döv-

ni anda üç avtomobil karvanı start götürür. Son anadək bilinmir Putin hansı avtomobildə əyləşərək şəhər kənarındaki hansı öz iqamətgahına tələsir.

ROMANOVLARMI? FİLATOVLARMI?: 1917-ci ildə hakimiyyəti qəsb edən bolşeviklər belə oxşarlardan birinin - Berezkin Sergey Davidoviçi aşkarlayıb gözlə gördüklərinə əvvəlcə heç inanmırlar. Berezkin oxşarı Nikolaydan heç nə ilə seçilmirdi. Arvadı Surovseva Aleksandra Fedorovna da, qızları da sanki Romanovların eyni idi. Sovet zamanı o, Suxumidə yaşayıb. 1957-ci ildə dünyasını dəyişib.

Filatovlar da, bəli, Romanovların növbəti oxşar ailə modeli idi. Mövzu ilə əlaqədar bütün deqiq məlumatlar FTX-nin arxivlərindədir indi. Özünüzdə düşünün, niyə hazırda bu ailənin sür-sümükleri məzardan çıxarılıb? Niyə bu sümükler sonra Romanovlara aid edilib?

Bütün bu deyilənlərdən bir-cə nəticə çıxarmaq mümkündür: Filatovlar uzun zaman siyasi səhnədə Romanovlar ailəsi görünüşü yaradıblar. Əvvəl bədənleri qulluq edib buna. Sonra sür-sümükleri.

***

Belə getmə, gələn il Romanovlara aid təntənəli tədbirlər bəlkə heç keçirilmədi də.

Hadisələrin sürətli inkişafına hazır olun. Gələn il bizləri bu mövzuda maraqlı söhbətlər gözləyir.

□ Həmid HERİSÇİ

ABŞ-dan Zəhranın qatillərinə 6,2 milyonluq mükafat

Elsad PAŞASOY
epashasoy@yahoo.com

ABŞ Konqresinin Nümayəndələr Palatası Rusiya, İran və Şimali Koreyaya qarşı yeni sanksiyaların tətbiq edilməsini nəzərdə tutan qanun layihəsinin lehinə səs verib. Bu qərarı həm ABŞ prezidenti Donald Trampın rəhbərlik etdiyi partiyanın üzvləri, həm də demokratlar fəal şəkildə dəstəkləyib.

Palatanın qəbul etdiyi ikinci qərara əsasən, Birləşmiş Ştatlar 2018-ci il üçün Ermənistanı 6,2 milyon dollar maliyyə yardımı ayırmağa qərar verib. Bax, budur Vaşinqtonun "ədəleti". Azərbaycan torpaqlarını azı 24 ildir işğalda saxlayan ölkəyə sanksiya əvəzinə, maliyyə yardımı... Bu, nonsensdir, ədalətə arxa çevirmək, insanlığın harayına laqəyd qalmaqdir!

Ermənistanın işğalçı ordusunun qətlə yetirdiyi 2 yaşlı Zəhranın və nənəsi Sahibə xanımın hələ torpağı soyumayıb. ABŞ körpə və qadın qatillərinin rəhbərlik etdiyi ölkəyə milyonlar ayırır. Elə Amerika beynəlxalq münasibətlər eksperti Peter Tase "Ermənistan Silahlı Qüvvələri Alxanlı qətləmədən sonra İŞİD terrorçuları kimi fəaliyyət göstərir" demişdi.

Artıq Ermənistanın İŞİD-çilikdən fərqli davranış sərgiləmədiyini beynəlxalq ekspertlər deyir, yalnız biz yox. Qonşu torpaqlarını işğalda saxlayan, dinc sakinləri qətlə yetirən Ermənistanı İŞİD-dən ayıran yeganə amil ikincinin də-yurə dövlətinin olmamasıdır. Bunu cənab Tase deyirsə, deməli, ABŞ kəşfiyyatı da yaxşı bilir.

Hesablamalara görə, Qarabağ münaqişəsi dövründə ABŞ-ın Ermənistanı və Dağlıq Qarabağ separatçılarına ayırdığı yardımın həcmi 2 milyardı ötür (hələ bu, rəsmi vəsaitlərdir). Bütcdəsi trilyonlarla ölçülən ABŞ bu vəsaitə önəm verməyə bilər, amma ac-yalavac Ermənistan üçün bu, nəhəng rəqəmdir. Bir də ki, məsələ vəsaitin məbləğində deyil. Söhbət prinsiplərdən, beynəlxalq qanunlara, konvensiyalara münasibətdən gedir. Bu, 1993-cü ildə ABŞ-ın da üzv olduğu BMT Təhlükəsizlik Şurası Azərbaycan ərazilərinin işğalına son qoymaq üçün Ermənistanı qarşı qəbul etdiyi 4 qətnaməyə növbəti dəfə tüpürməkdir.

Ermənistandan tez-tez Bakı-Tiflis-Ceyhanın hədəfə alınma biləcəyi haqda təhdidlər eşidilir. Hansı ki, bu, həm də Qərbin layihəsidir, Avropanın enerji ilə təmin olunması istiqamətində növbəti addımdır. Heç olmasa Vaşinqton bu məsələləri nəzərə alıb da Ermənistanı nəhayət, sərt üzünü göstərməlidir.

Rusiyanı müdafiə etməkdən uzağıq. Lakin necə olur ki, Krımı işğal ediyinə görə Rusiyaya sanksiya tətbiq edilir, amma Ermənistanı milyonlar ayrılır? Necə olur ki, Cənubi Koreyanı raketlə təhdid edən Şimali Koreyaya sanksiya şilləsi vurulur, amma Bakını işğalla hədələyən Serj Sarkisyanın ölkəsinə dəstək verilir? Necə olur ki, nüvə enerjisindən dinc məqsədlə istifadə edəcəyini bəyan edib də beynəlxalq ekspertlərin iştirakı ilə prosesi davam etdirməyə hazırlığını bildiren İranın boğazından sanksiya kəndirini açmayan ABŞ Metsamor AES kimi regionu məhv edə biləcək təhlükə mənbəyinə dözümlü yanaşır?

Suallar çoxdur, amma bunun cavabını eşidə bilmirik. Təbii ki, özümüz deyib özümüz eşidirik. Necə olur ki, üç dövlətə qarşı sanksiya qərarının lehinə 419, əleyhinə cəmi 3 nəfər səs verdiyi halda, qonşusunun torpaqlarını on illərdir işğalda saxlayan Ermənistanı maliyyə yardımının ayrılması səs çoxluğu ilə qəbul olunur? Bəlkə ABŞ konqresmenləri Azərbaycanın başına gələnlərdən bixəbərdir, ona görə? Təbii ki, yox.

Trump administrasiyasının Qarabağ məsələsini prioritetlər sırasında daxil etməyəcəyi əvvəlcədən belli idi. Biz zətan onlardan nə isə ummurduq, yetər ki, bizim əl-qolumuzu bağlamasınlar, torpaqlarımızı azad etməyə mane olmasınlar. Hələ 1992-ci ilin sentyabrında Buş administrasiyasının Azərbaycana münasibətini görmüşük. Azərbaycan əsgəri Xankəndinin 30 km-liyinə çatanda ABŞ Konqresi Azərbaycana qarşı 907-ci düzəlişi qəbul etmişdi. Faktiki olaraq Azərbaycan sanksiyalarla üz-üzə qaldı, işğalçı Ermənistan yox!!!

Hələ Vaşinqton Ermənistanı ayırdığı vəsaiti üç dəfə azaldı. 2016-cı ildə bu ölkəyə 20,4 milyon dollar məbləğində yardım ayrılışdı. Deməli, Ermənistan həm də ABŞ-ın maliyyə dəstəyi ilə bizim gənclərimizi qətlə yetirib. Bunun başqa adı yoxdur. Keçən ilin aprel döyüşlərindən sonra ABŞ Ermənistanı gecəgörmə cihazları yolladı. Nəticə belli. Məhz o cihazların köməyi ilə bu ilin fevralında bizim neçə qəhrəman oğullarımız şəhid edildi.

Dünən Azərbaycan Xarici İşlər və Müdafiə nazirlikləri Ermənistanın son təxribatları barədə bəyanat yayıb. Diqqət edin, Azərbaycanın haqlı səsini eşidib, ona adekvat reaksiya verməli olan həmsədr ölkə işğalçıya pul göndərməyə hazırlıq görür. İcazə verin deyək ki, ABŞ Nümayəndələr Palatasının Ermənistanı vəd etdiyi 6,2 milyon Zəhranın qatillərinə ayrılan mükafatdır, bunun başqa adı yoxdur!!!

"Penitensiar sahədə fəaliyyətin təkmilləşdirilməsi, cəza siyasətinin humanistləşdirilməsi və cəmiyyətdən təcridətmə ilə əlaqədar olmayan alternativ cəza və prosessual məcburiyyət tədbirlərinin tətbiqinin genişləndirilməsi barədə" Azərbaycan Prezidentinin 10 fevral 2017-ci il tarixli sərəncamına əsasən, Cinayət Məcəlləsinə edilən dəyişiklərlə bağlı qanun layihəsi Milli Məclisə təqdim olunub.

Hüquqşünaslar bildirirlər ki, bu layihə qəbul edildikdən sonra Azərbaycanda xeyli sayda məhkum azadlığa qovuşacaq. Onların arasında ictimai-siyasi həyatda tanınan şəxslər də ola bilər.

Öncə qeyd edək ki, yeniliyə görə, Cinayət Məcəlləsinin ümumilikdə 140-dan artıq maddəsində azadlığın məhdudlaşdırılması alternativ cəza növü kimi sanksiyalara daxil edilib. Bundan əlavə, daha 80 cinayətin sanksiyasına azadlıqdan məhrum etməyə alternativ olan cərimə və digər cəzalar daxil edilib. Qanun layihəsinə əsasən, həmçinin Cinayət Məcəlləsində nəzərdə tutulmuş sanksiyalar təftiş edilərək 80-dən artıq cinayətə görə müəyyən edilmiş azadlıqdan məhrum etmə cəzasının hədləri azaldılıb. Nəticədə 35 cinayət əməli az ağır cinayət kateqoriyasından böyük ictimai təhlükə törətməyən cinayətlər kateqoriyasına keçirilib. Eyni zamanda Cinayət Məcəlləsində nəzərdə tutulmuş zərərçəkmiş şəxsə başsma institutu daha da təkmilləşdirilib, 20-dən artıq cinayət üçün zərərçəkmiş şəxsə başsmaqla və ziyanın ödənilməsi şərti ilə cinayət məsuliyyətindən azad etmə imkanı müəyyən olunub. Layihədə narkomanların məcburi müalicəsi məsələsi də yer alıb.

Mövzu ilə bağlı "Yeni Müsavat"a danışan hüquqşünas Əli

Cinayət Məcəlləsi yumşaldılır: kimlər azadlığa qovuşacaq?

Əliməmməd Nuriyev:
"İslahatlar məhkumların sayının azalmasına gətirəcək"
Novella Cəfəroğlu:
"Sentyabrdan sonra xeyli sayda məhbus azadlığa çıxacaq"

lər isə az ağır cinayətlər kateqoriyasına salınıb. Yeni burada Cinayət Məcəlləsinə əhəmiyyətli dərəcədə humanistləşmə istiqamətində addımların atılması özündə ehtiva edən təkliflər paketi hazırlanıb. Həmçinin bir çox cinayətlərin sanksiyasında azadlıqdan məhrum etmə ilə əlaqədar olmayan cəza növləri, cərimələr artırılıb. Bu da imkan verəcək ki, gələcəkdə məhkəmələr azadlıqdan məhrum etmə ilə əlaqədar olmayan, alternativ cəzalar da tətbiq etsin. Çox təəssüf ki, son illərə qədər Azərbaycanda hakimlər tərəfindən cəzalar təyin edilərkən 90 faiz azadlıqdan məhrum etmə ilə əlaqəli cəzalar tətbiq olunurdu. Bu, hesab edirəm ki, Azərbaycanda məhkəmə-hüquq islahatlarının davamıdır. Eyni zamanda aparılan islahatların ruhuna uyğun olaraq görülən işlərdir. Bütün bunlar cəzaçəkənmə müəssisələrində məhkumların sayının azalmasına səbəb olacaq. Cənab prezidentin bu sərəncamından irəli gələn məsələlər Azərbaycanda həm cəza

siyasətinin humanistləşdirilməsinə atılan növbəti addımdır, həm də eyni zamanda siyasi islahatlar prosesinin, məhkəmə-hüquq islahatlarının davam etməsinin göstəricisidir".

Yuxarıda da qeyd etdiyimiz kimi, Cinayət Məcəlləsinin yumşaldılması həbsdə olan siyasilərin də azadlığa çıxmasına səbəb ola bilər. Son əfvdən sonra içəri-də qalanlar arasında REAL sədri İlqar Məmmədov, AXCP-dən Asif Yusifli, Məmməd İbrahim, Seymur Həzi, vəkil Əliabbas Rüstəmov və NIDA-çı İlkin Rüstəmzadə kimi şəxslərin adlarını qeyd edə bilərik.

Hüquq müdafiəçisi Novella Cəfəroğlu bildirdi ki, sentyabr ayından sonra xeyli sayda məhbus azadlığa çıxacaq:
"Bundan əlavə, əfv sərəncamı yüngül cəzası olanlara da şamil ediləcək. Bunu prezidentin cəza siyasətinin yüngülşdirilməsi ilə bağlı verdiyi sərəncama əsasən deyirəm. İnsan Hüquqları üzrə İşçi Qrupu olaraq, müvafiq siyahımızı hazırlayıb, əfv komissiyasına təqdim etmişik".

□ ƏLİ RAİS

Ölkədə vakant qalan yüksək vəzifələr

Bir nazirin, bir icra başçısının kreslosu, Prezident Administrasiyasında isə üç şöbə müdirinin yeri boşdur...

Azərbaycanın energetika naziri Natiq Əliyevin vəfatından artıq 1 ay 20 gündən çox vaxt keçir. Natiq Əliyevin vəfatından sonra əksəriyyət onun barəsində müsbət fikirlər söyləyib, Allahdan rəhmət diləyirdilər. Nazirin vəfatından sonra Energetika Nazirliyinin müvəqqəti olaraq idarəçiliyini nazir müavini Gülməmməd Cavadov və Natiq Abbasov həyata keçirirlər. Ehtimal olunurdu ki, nazir hörmət əlaməti olaraq yeni təyinat üçün onun 40 mərasiminin keçirilməsi gözlənilir. Lakin artıq N. Əliyevin ölümündən 40 gündən də çox vaxt keçir və hələ də heç bir təyinat yoxdur. Burada bir məqam da müzakirə obyektindədir. Belə ki, Natiq Əliyevin yerinə təyinat olmaya da bilər. Ehtimallara görə, Energetika Nazirliyi ləğv edilərək səlahiyyətləri Dövlət Neft Şirkəti ilə (SOCAR) İqtisadi İnkişaf Nazirliyinin bazasında olan Yanacaq-Energetika Departamenti arasında bölüşdürüləcək.

İqtisadçılar hesab edirlər ki, bu struktur dəyişikliyi əvvəlcədən nəzərdə tutulurdu. Çünki postneft dövrünün başlanması artıq bu qu-

rumun lazımsızlığını şərtləndirir. Amma N.Əliyevin peşəkar fəaliyyətinə görə bu islahata gedilmirdi. Fakt budur ki, hazırkı məqamda nazirlik ləğv edilməyib və nazir postu boş qalıb.

Bundan əlavə, Azərbaycan prezidenti İlham Əliyevin bu iyulun 1-də imzaladığı sərəncamla Bakı şəhəri Yasamal Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı İbrahim Mehdiyev vəzifəsindən azad edilib.

İbrahim Mehdiyevin vəzifəsindən uzaqlaşdırılmasına səbəb "Sovetski"dəki "Hacı Ca-

vad" məscidinin söküntüsü olub. Prezidentin ictimai-siyasi məsələlər üzrə köməkçisi Əli Həsənov dövlət başçısının tapşırığının əksinə olaraq, yeni binanın tikintisi başa çatmamış "Hacı Cavad" məscidinin sökülməsi barədə özbaşına qərar verildiyini deyib.

"Prezident İlham Əliyev məsələ barədə məlumat aldıqdan dərhal sonra həmin vəzifəli şəxslərin ciddi şəkildə cəzalandırılması barədə göstəriş verib", - deyə Əli Həsənov qeyd edib. Prezidentin köməkçisi diq-

qetə çatdırıb ki, bu işin əsas günahkarı olan rayon icra hakimiyyətinin başçısı artıq tutduğu vəzifədən azad edilib.

İbrahim Mehdiyevin yerinə hələlik heç bir təyinat yoxdur. Ölkə başçısının 11 iyulda imzaladığı sərəncamla Novruzəli Orucov Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidməti rəisinin həqiqi hərbi xidmətə çağırış üzrə müavini - Həqiqi hərbi xidmətə çağırış baş idarəsinin rəisi vəzifəsindən azad edilib.

Buna səbəb isə Novruzəli Orucovun oğlu Rüstəm Orucovun avtobus sürücüsünə qarşı xuliqanlıq etməsi olub. Bu vəzifəyə də heç bir təyinat olmayıb.

Prezident Administrasiyasında Millətlərarası münasibətlər, multikulturalizm və dini məsələlər üzrə köməkçi - şöbə müdiri Kamal Abdulla, Humanitar siyasət məsələləri şöbəsinin müdiri Fatma Abdullazadə tutduqları vəzifələrdən azad olundular ki, onların da yerləri hələ ki boş qalıb.

Prezident Administrasiyasında yeni yaradılan İnnovativ inkişaf və elektron hökumət məsələləri şöbəsinə də rəhbər təyinatı olmayıb.

□ ƏLİ RAİS

Kremlin "gizli adamı" üzə çıxdı

Azərbaycanın baş nazirinin sabiq birinci müavini Abbas Abbasovun son aylar yenidən fəallaşması barədə "Yeni Müsavat"ın yazdığı xəbərlər təsdiqlənir. Məlumatlarda qeyd olunur ki, Moskvadakı və Bakıdakı tərəfdarlarını başına toplamaq işinə girişən A.Abbasov 2018-ci ildə mütləq Azərbaycana qayıdacağı və seçkilərdə iştirak edəcəyi mesajını verib.

Sabiq vitse-primyer tərəfdarlarına deyib ki, Kreml hələ də ona etimad edir və yenidən öne çıxacaq. Onun Rusiya regionlarındakı keçmiş tərəfdarlarını da Moskvadakı gizli ofisinə toplayaraq təlimatlandırdığı deyilirdi. İndi məlum olur ki, A.Abbasovun doğrudan da hələ Kremldə "etimad" qalır.

Leonid Şvets Şimali Qafqazda dislokasiya olunmuş 58-ci Rusiya ordusunun Gürcüstanın separatçı Cənubi Osetiya bölgəsi də daxil olmaqla, 7 günlük təlimlərə başlaması barədə haqqın.az saytında maraqlı məqalə ilə çıxış edib.

Müəllif bu təlimləri Kremlin qonşularına, o cümlədən Azərbaycana təzyiqli kimi qiymətləndirir. Onun fikrincə, Rusiya Azərbaycana təzyiqli kimi "Abbas Abbasov kartı"ndan istifadə edə bilər: "Azərbaycanda isə Rusiyanın müəyyən dairələrinin Moskva-Bakı münasibətlərini korlamaq səyləri ilə bir vaxtda çoxdan yaddan çıxmış Abbas Abbasov, Azərbaycanın eks vitse-premyeri gözlənilmədən "Zühur edib". Kreml gözlənilmədən və heç bir formal səbəb olmadan ona "uğurlu sahibkarlıq fəaliyyəti"ne görə təşəkkür məktubu

Putin Abbas Abbasovu aktiv siyasətə qaytardı

Rusiya prezidenti sabiq vitse-primyerə niyə indi təşəkkür məktubu yazıb?; Moskva-Bakı münasibətlərini korlamaq səyləri və bu planda Abbas Abbasovun yer alacağı barədə iddialar doğruldu, bəs...

göndərüb. Həmin məktub barədə Kremlin saytında heç nə deyilmir, ancaq Rusiya Azərbaycanlılarının Federal Milli Muxtariyyəti

ti öz saytında bu haqda geniş yazıb, Abbas Abbasovun fəaliyyətini mədh edib. "Yeni Müsavat" xəbər verir

ki, Rusiya Azərbaycanlılarının Federal Milli Muxtariyyətinin rəsmi saytı olan fnkaa.ru-da həqiqətən də belə bir məktub yerləşdiril-

dayandırması barədə xəbər yayılındı ki, sabiq vitse-primyerin gələcək planının bir hissəsi kimi izah olunurdu. Çünki A.Abbasov

xarakterində olan adamın "siyasət meydanından" birdəfəlik çəkilməsi ağılabatan deyildi, bu, yeni bir plan üçün vaxt qazanmaq şansı idi. A.Abbasov gizli fəaliyyətə üstünlük versə də, ÜAK-in qeydiyyatı ilə bağlı problem ortaya çıxan kimi ona yaxın adamlar da ortada görünməyə başladılar. Onlar ÜAK-ın lağvı üçün Rusiya Ali Məhkəməsinin bütün "əsasları" olduğunu açıq bəyan edirdilər. Aydın idi ki, bu məsələdə bir dəfə də səsini çıxarmayan "diaspor ağsaqqalı" ÜAK-in probleminin əslində həradan qaynaqlandığını yaxşı bilirdi və gec-tez özü də yeni bir oyunda görüb alacaqdı.

Oğlunun son deputat seçkilərində iştirakı əngəllənəndən sonra bütün ailəsini Bakıdan çıxaran Abbas Abbasov 2018-ci il seçkiləri ərəfəsində Rusiyadakı qüvvələrin maraqlarına ən uyğun fiqur idi. Birincisi, ona görə ki, iqtidarla bütün körpüləri yandıran A.Abbasovun itirəcəyi heç nə qalmayıb. İkincisi, sabiq baş nazir müavinin anti-Azərbaycan planında həmişə yer ala biləcək xislətidir.

A.Abbasovun Putinin məktubu ilə "siyasətə yenidən qayıdışı" reallaşdı. Rusiyanın müəyyən dairələrinin Moskva-Bakı münasibətlərini korlamaq səyləri və bu planda Abbas Abbasovun yer alacağı barədə iddialar doğruldu. Abbas Abbasov necə, özünü yeni "istifadədə" doğrulda biləcəkmi?

Xatırladaq ki, 2013-cü ilin prezident seçkiləri ərəfəsində də Abbas Abbasov fəallaşmışdı. Onun "xeyir-duası" və şəxsi təşəbbüsü ilə yaradılan Milli Şura projesi əslində ölkəmizə qarşı yönəlmiş xain bir plan idi. Təəssüf ki, özünü qərbönümlü elan edən Azərbaycan müxalifətinin böyük qismi A.Abbasovun və dolayısı ilə Kremlin bu planına ciddi dəstək verdi. Yəqin Rusiya özünün siyasətdə kamuflyaj olunmuş qüvvələrini yenidən anti-Azərbaycan planında alət etməyə hazırlaşır.

□ "YM"

Yeni yaradılan sənaye

zonaları ölkəmizə nə vəd edir...

Vahid Əhmədov: "İndiki vaxtda bu, həm iş yerlərinin açılmasına, həm də müəyyən qədər qeyri-neft sektorunun inkişafına şərait yaradır"

Prezident İlham Əliyev Hacıqabul Sənaye Məhəlləsinin yaradılması haqqında sərəncam imzalayıb. Hacıqabul Sənaye Məhəlləsinin ərazisində kiçik və orta sahibkarlığın dəstəklənməsi məqsədilə qeyri-neft sənaye sahələri üzrə məhsul istehsalı müəssisələri, habelə xidmət müəssisələri yaradılacaq.

Hacıqabul Sənaye Məhəlləsinin fəaliyyətinin təşkilini, həmin ərazinin istifadəyə yararlı vəziyyətə gətirilməsini, xarici və daxili infrastrukturun qurulmasını təmin etmək məqsədilə Prezidentin ehtiyat fondundan iqtisadiyyat Nazirliyinə 4 milyon manat ayrılıb.

Qeyd edək ki, bu, Azərbaycanda ilk belə sənaye zonası deyil. Daha öncə də Sumqayıt Kimya Sənaye Parkı, Balaxanı Sənaye Parkı, Qaradağ Sənaye Parkı, Mingəçevir Sənaye Parkı, Pirallahı Sənaye Parkı, Yüksək Texnologiyalar Parkı, Mingəçevir Yüksək Texnologiyalar Parkı salınıb. Bundan əlavə isə Neftçala və Masallıda sənaye məhəlləsi yaradılıb.

Bəs bu sənaye zonalarının iqtisadiyyatımız üçün əhəmiyyəti nədən ibarətdir? Bunlar hansı ölkənin təcrübəsindən götürüldü?

"Yeni Müsavat"ın sualını cavablandıran Milli Məclisin İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin üzvü Vahid Əhmədov bildirdi ki, sənaye məhəllələri və sənaye parkları dünya təcrübəsində də var: "Yeni müəssisələrin tikilməsi müəyyən qədər vaxt apardığı, daha çox vəsait tələb etdiyi üçün belə xırda müəssisələrə daha çox üstünlük verilir. Bu yaxınlarda Neftçalada balıqçılıqla əlaqədar sənaye məhəlləsi açıldı, artıq işləyir.

Ölkədə bir neçə yerdə sənaye parkı da tikilib. Sumqayıtda,

Vahid Əhmədov

Mingəçevirdə artıq bunlar istifadəyə verilib. O cümlədən Qaradağda, Balaxanıda da tikilir. Qısa müddət üçün bu sənaye zonalarının yaradılması əhəmiyyət kəsb edir. İndiki vaxtda bu həm iş yerlərinin açılmasına səbəb olur, həm insanlar müəyyən qədər məvacib alırlar. Həm də iqtisadiyyatın inkişafına müəyyən qədər təsir edir. Düzdür, çox gə-

lirli bir sahə deyil. Ancaq yaxşı təşkil edilərsə, orada çalışan insanlar üçün müəyyən şərait yaradılarsa, o zaman bu layihələr bəhrəsini verəcək. Cənab prezidentin imzaladığı Strateji Yol Xəritəsində bunlar hamısı öz əksini tapıb.

Belə sənaye məhəllələrinin yaradılmasını mən indiki zaman üçün müsbət hal kimi qiymətləndirirəm. Bunun müəyyən qədər əhəmiyyəti olacaq".

Bu layihələrin rentabelliyyətinə gəlincə, deputat bildirdi ki, burada söhbət daha çox qazanc əldə etməkdən yox, yeni iş yerlərinin yaradılmasından, qeyri-neft sektorunun müəyyən qədər inkişaf etdirilməsindən gedir: "Ola bilər ki, ilk illərdə elə də çox gəlir gətirməsin. Ancaq ümumilikdə bu cür sənaye zonalarının yaradılması çox vacibdir. Mən əlbəttə, iri sənaye müəssisələrinin yaradılmasının tərəfdarıyam. Arzu edərdim ki, Azərbaycanda emal müəssisələri tikilsin, toxuculuqla bağlı, neft maşınqayırması ilə bağlı müəssisələr yaradılsın. O məhsulları ki, biz xaricdən alırıq, onu ölkədə istehsal edə bilərik. Bu həm də idxal-ixrac əməliyyatları ilə əlaqədar faydalıdır, idxalın azaldılmasına səbəb olur. Xüsusən iqtisadi zonaların yaradılması da buna xidmət edir.

İqtisadçı ekspert Natiq Cəfəri də "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirdi ki, bu layihələr normal şəkildə, biznes təfəkkürü ilə həyata keçirilsə, təbii ki, yeni istehsal sahələrinin

ve yeni iş yerlərinin yaradılmasında, həmçinin ixracat potensialının artırılmasında öz rolunu oynaya bilər: "Amma bununla bağlı nüsxələr var. Sumqayıtda bir neçə il bundan öncə "Texnopark" yaradılmışdı. Bunun üçün 10 milyonlarla manat vəsait xərclənmişdi. Ancaq "Texnopark"ın ən pik vaxtında təxminən 5 min nəfərə yaxın insan çalışırdı. Bu gün artıq orada çalışanların sayı 1000 nəfərə düşüb. Bir çox müəssisələr bağlanıb, fəaliyyətini dayandırıb, dövlət büdcəsindən oraya yatırılan vəsaitin effektivliyi çox aşağı səviyyədədir. Dövlət biznesdə startap rolunu oynaya bilər, start kapitalının verilməsi, infrastrukturun qurulması, orada işə başlanması üçün dövlət kapitalına ehtiyac yarana bilər. Ancaq bu, biznes təfəkkürü ilə inkişaf etməsə, sifir verilən qərarların formal olaraq yerinə yetirilməsinə köklənərsə, təəssüf ki, effekt verməyəcək. Sumqayıtdakı "Texnopark" nüsxəsi də bunu sübut elədi. Əslində bu, Türkiyədə də geniş yayılmış bir praktikadır. Sənaye zonaları yaradılır və həmin zonalarda dövlət dəstəyi ilə infrastruktur qurulur. İşçi, kanalizasiya xətləri, suyu çəkilir, yollar düzəldilir. Binaların karkası tikilir. Sonradan həmin binalarda avadanlıqların qurulması və istehsalı başlanılması sifir biznes təfəkkürü ilə həyata keçirilir. O istehsalın başlanması üçün bezi hallarda banklar tə-

rəfindən faizsiz və uzunmüddətli kreditlər də verilir. Əgər belə bir biznes təfəkkürünün hakim olduğu yanaşma olsa, bu, effekt verə bilər".

İqtisadçı hesab edir ki, əgər bu texnoparklar "yuxarıdan" verilmiş hər hansı qərarların formal olaraq icrası və bu qərarların yerinə yetirilməsi ilə bağlı hər hansı raportun verilməsi üçün ediləcəksə, ayrılan vəsaitin də, bu texnoparkların effektivliyi də çox aşağı olacaq: "Ümid edək ki, hökumət keçmişdə buraxılan səhvlərdən dərs çıxarıb, yeni sənaye zonalarını yeni yanaşma ilə idarə edilməsinə çalışacaq. Bu gün aktual olan əsas problem orada fəaliyyət göstərəcək iş adamlarının uzunmüddətli və aşağı faizli kreditlərə çıxış imkanlarının olmamasıdır. Dünya təcrübəsi göstərir ki, bu tipli sənaye sahələrinin yaradılmasında kreditlər ən əsas amillərdən biridir. Bu gün Azərbaycanda həm kredit bazarı çox çətinliklərlə qarşılaşıb, həm faizlər çox yüksəkdir, həm də uzunmüddətli kreditlərin verilməsi demək olar ki, dayanıb. Hazırda, sadəcə, 4 milyon manat vəsait ayrılan sənaye məhəlləsinin tikintisi ilə məşğul olan şirkətdən başqa, sonradan orada bir ciddi pul qazanan şirkətin olması ehtimalı çox aşağı səviyyəyə endirir. Dövlət dəstəyi ilə olan investisiyaların gələcək inkişafı başlanılması sifir biznes təfəkkürü ilə həyata keçirilir. O istehsalın başlanması üçün bezi hallarda banklar tə-

□ Nərgiz LİFTİYEVA

Uzaq Pekində milli dönər (lavaşda)

Samir SARI

Bir gənc alim dostum var, bir hökumət işində, ixtisası üzrə çalışır. Elə olur ki, tez-tez onu uzaq xarici ölkələrə elmi konfranslara, simpoziumlara göndərlir. O da gedir, bəzən 5 gün, bəzən 10 gün həmin ölkədə qalır, qayıdıb gəlir və ölkəyə gələn kimi təəssüratlarını mənimlə bölüşür.

Adam özü fəal oxucudur, üstəlik, yaxşı yazı-pozusu da var. Xarici ölkələrdə gördüklərini, təəssüratlarını, qənaətlərini oturub yazsa, bəlkə də, sovet ədəblərinin yol qeydləri janrında kitablar da yazsa bilər.

Məsələn, dostum Yaponiyadan gələndən sonra mənə çox maraqlı şeylər danışmışdı. Xüsusilə də onun hekayətində Yaponiyadan gətirdiyi suvenirin Qətər aeroportunda arəb gömrükçülər tərəfindən necə qanunsuzcasına müsadirə edilməsi epizodu çox maraqlıydı.

Bugünlərdə isə gənc alimimiz Çindən gəlir. Dünən mənə yazır ki, arıqlayıb gəlir (onsuz da kök adam deyil). Heç demə, alim qardaşımız on gün boyunca Çində yalnız düyü və kartof yeyib. Hətta bəzən kartof bişirilən qazanın yanında xərçənglərin qaynadıldığı qazanı görəndə diksinib yemirmiş və yarıq qalır.

Bir neçə gün bu cür qastronomik iztiraba məruz qalan dostum və onun başqa bir alim həmkarı qərara alır ki, çıxıb Pekində türk lokantası axtarınsınlar, normal yemək yesinlər.

Deyim ki, bu, düzgün qərardır. Şəxsən özüm və dostların xaricdə olanda mütləq elə edirik. Məsələn, ayrı-ayrı illərdə Brüsseldə, Milanda, Kiyevdə və Astanada olarkən mütləq axtarıb türk restoranı tapmışıq, ya Adana lüləkababı yemişik, ya da Urfa kababı. Onlardan biri çox istiotlu olur, hansı olduğu yadımızda qalmır, sonra bilirik, gec olur.

Allahdan, dünyanın harasında istəsəniz, türk restoranı tapa bilərsiniz. Qardaşlar bu işdə çox pərgardırlar və dünya üzərində əməlli-başlı şəbəkə yaradıblar. Türkiyə mətbəxi bizimkinə çox yaxın olduğundan xilas yolu olduğun şəhərdə onu tapmaqdır.

Bizim alim dostlar da elə ediblər, axtarıb Pekində türk restoranı tapıblar. Xoş-beş, onbeş, abi, kardeş-filan. Məlum olub ki, bay, türk restoranı əslində Azərbaycan restoranıdır, bizimkilərdir, sadəcə, adını reklam üçün "türk restoranı" qoyublar.

Ta nə olsun? Halvaçı qızı, daha şirin. Alimlərimiz oturublar, adama bir lavaş döneri yeyiblər.

Bu arada döneri lavaşda satan soydaşlarımıza eşq olsun ki, bu qədər vətənpərvərdirlər, uzaq Pekində lavaşın ermənilərin yox, bizim milli mətbəximizin məhsulu olduğunu dünyaya göstərirlər.

Xüles, alim soydaşlarımız işəçi soydaşlarımızın əlindən 2 manatlıq halal döneri alıb istahla yeyiblər, pulunu ödəmək vədəsi gələndə aydın olub ki, hər dönerə bizim pulla 10 manat ödəməlidirlər. Alimlər hər şeyin ucuz olduğu Pekində dönerin bu qədər baha qiymətə olmasına bir söz demədən hesabı ödəyib, çıxıblar.

Yolda biri o birinə deyib ki, düzü, soydaşlarımızdan ənənəvi və qeyri-səmimi "qonağımız olun" iltifatı gözləyirmiş və bu söz uzaq Pekində ona ləzzət edəcəkmiş, təbii ki, onsuz da qonaq olmadan dönerin pulunu verəcəkmiş. O biri də bu birinə deyib ki, doğrusu, mən də o sözü gözləyirdim, amma demədilər, məyus oldum.

Bəli, hiss olunur ki, artıq uzaq-uzaq ölkələrdə çalışan həmvətənlərimiz boğazdan yuxarı iltifatları etməyi xoşlamırlar və onların heç vecinə də deyil ki, bu müştəri 39-42-ci paraleldən, Odlar yurdundan gəlir və bir az söhbət etsələr, uzaq qohum, yaxın tanış da çıxa bilərlər. Nə dəxli var, döner yemisen, pulunu ver, yadlar beş verirsən, sən on ver. Heç endirim-filan da etmək olmaz, nə olsun ki, eloğluyuq. Məgər fransızlar, italyanlar, almanlar uzaq ölkədə rastlaşdıqları həmyerlilərinə endirim edirlər?

Düzdür, əməkdaşlardan biri deyir, guya bu, dünyanın bütün xalqlarında var, uzaq ölkədə həmvətəni ilə rastlaşanda şad olur, lazımdır, kömək edir, alver edirlərsə, mütləq endirim edirlər. Ola bilər. Amma bu, bizə aid deyil. O boyda yolu basa-basa Pekinə gəlmisənsə, demək, xərcləməyə bir şeyin var, dönerə 10 manat verə bilərsiniz. Budur düşüncə.

Amma alim dostumun səfəri məzəli notlarla bitib. Simpoziumda iştirak edən nigeriyalı dostu ona milli yay geyimi gətiribmiş. Alim qardaş vətənə o sərin geyimdə gəlir. Aeroportda gömrükçülərimiz onu əcnəbi sanıblar. Hətta aeroportda onu qarşılamağa gələnlər də tanımayıblar.

Demək, milli mətbəx kimi, milli geyim də vazkeçilməz şeydir. Ancaq Allah bizim dərhal çox pul qazanmaq, yada yalaq, qohuma badalaq kimi milli xasiyyətimizi kəssəydi, daha yaxşı olardı.

İctimaiyyətdə tez-tez kimlərsə Rusiyaya meyli olması, bu dövlətə işləməsi kimi fikirlər səsləndirilir. Rusiyaya yaxın şəxslər bu əməllərinə görə qınanırlar və hətta xain, satqın adlandırılır.

Bu arada, mövzunu aktuallaşdıran vəkil Aslan İsmayılovun bəzi siyasətçiləri rusiyapərəstlikdə ittiham etməsi olub. O, sosial şəbəkədəki statusunda yazıb: "Yadınızdaysa, 2013-cü ilin əvvəllərində yazmışdım ki, Azərbaycanla Rusiya arasında münasibətlər kəskinləşən kimi bir neçə keçmiş "siyasi xadim" dirilir və mətbuatda tirajlanmağa başlayırlar..." Vəkil statusunun davamında keçmiş müdafiə naziri Rəhim Qaziyev, sabiq baş nazir Sürət Hüseynov və AMİP lideri Etibar Məmmədovun adını çəkib.

O da maraqlı haldır ki, Qərbə meyli şəxslər nədənsə ictimaiyyət tərəfindən bir o qədər də qınanılmayıb, onlara satqın damğası vurulmur. Qərbin adamı olmaq prestij, Rusiyanın adamı olmaq isə satqınlıq sayılır.

Politoloq Fərhad Mehdiyev "Yeni Müsavat"a açıqlamasında məsələnin siyasi motivləri barəsində danışdı. Onun fikrincə, məsələ öncəliklə coğrafi sərhədlərlə bağlıdır: "Qərblə bizim coğrafi sərhədlərimiz mövcud deyil. Ona görə də Qərbin müxtəlif imperial siyasətlərinin hədəfi olmuruq. Bu da realdır ki, Qərb heç zaman Azərbaycanı işğal etmək fikrində və imkanında olmayıb. Bununla bərabər, Qərb, sadəcə, Azərbaycanı deyil, məsələn, Qafqaz, Orta Asiya ölkələrinin də müstəqilliyinin tərəfdarıdır. Səbəb də Rusiyanın həmlələrinin qarşısını almaqdır. Bilirik ki, ABŞ başda olmaqla, Qərb dünyası və onların qarşısında rəqib olan bir Rusiya var. Əlbəttə ki, bunların maraqları toqquşur və bir-birilərinin təsir dairələrini, güclərini məhdudlaşdırmaq istəyirlər. Qərb də sırf olaraq Rusiyanın gücünü azaltmaq üçün Azərbaycan da daxil olmaqla, köhnə postsovet ölkələrinin müstəqilliyini dəstəkləyir. Rusiyaya meyli etmək təkrar olaraq bu dövlətin tərkibinə girməsinə vasitəçisi olmaq mənasına gəlir. Çünki Rusiya da heç zaman köhnə SSRİ-nin bərpası ilə bağlı maraqlarını gizlətməyib. SSRİ-nin parçalanmasını açıq şəkildə faciə adlandırılırlar. Rusiya rəsmisi də müxtəlif təkliflərlə yeni inteqrasiya yollarını axtarır. Məsələn, postsovet dövlətlərini Avrasiya İqtisadi Birliyinə salmaq kimi siyasət yürüdürlər. Belə olan halda Rusiyadan bəhrələnmək, onunla

qonşuluq siyasəti qurmaq istəyə bilərsiniz və bu, normal haldır. Çünki Rusiya bizim qonşumuz, iqtisadi tərəfdaşımızdır, sosial münasibətlərimiz də var. Bu baxımdan, ruslardan da üz çevirməyin şəxsən qəti əleyhinəyəm. Lakin ölkənin gələcəyi və inkişafını

Qərb modelini bilmirlər, ya da dil baxımından əziyyət çəkirlər. Belə olan halda rahatlığı Rusiyaya tərəf tutmaqda görürlər. Orta və yaşlı nəslin içərisində Rusiyaya meyli edənlərin çoxluq təşkil etməsinin səbəbi həm də onların bir zamanlar bu sistemdən bəhrələ

də qalmasında Rusiyanın böyük marağı var. Çünki Rusiya bizim regionlardan hələ də imtina etməyib və bunu da heç zaman gizlətmirlər. İmtina etmədiyi üçün ona lazımdır ki, bu ölkələr arasında gərginlik yaşansın və Rusiyaya sığınıb, ondan silah alsınlar.

Rusiyaya və Qərbbə

"satılanlar" - prestij,

üstünlük, yoxsa zərurət?

Politoloq: "Azərbaycan nə Qərbin, nə də Rusiyanın vassalı olmalıdır"

düşünən zaman rus modelini götürmək yanlışdır. Effektivlik deyərək bir anlayış var ki, bunun hər yerdə təsiri mövcuddur. Rus idarəçiliyi, onların inkişaf sistemi effektivdir? Təbii ki, xeyr. Bu səbəblə də biz, öz inkişaf modelimiz kimi Qərb inkişaf modelini götürməliyik".

Politoloqun sözlərinə görə, söhbət kiminsə vassalı olmağımızdan gedə bilməz: "Heç birinin vassalı olmamalıyıq. Ancaq istər vətəndaş cəmiyyəti quruculuğunda, istər dövlət, istərsə də iqtisadi inkişaf yolunda hansı modelin götürülməyi söz mövzusuudur. Alternativ kimi Rusiyanı göstərən də Azərbaycanın inkişafını istəyə bilərlər. Biz bunu da qəbul edirik ki, rusiyameylli şəxslər də ölkəmizin inkişafını düşünürlər. Ona görə də demək olmaz ki, bu şəxslər satqındırlar və ya vətənə xəyanət edirlər. Sadəcə olaraq, bir məsələ var ki, bu şəxslərin çata biləcəyi başqa bir resurs yoxdur. Onlar ya

lənmişdir. Tarixi təhlil eləsək, belə bir nəticəyə gəlmiş olarıq ki, Azərbaycan Rusiya inkişaf modelini seçə bilməz. Bunu istəyənləri də vətən xaini adlandırmaq doğru deyil. Vətən xaini odur ki, onlar qəsdən, öz ölkəsinin məhvini istəyir. Yuxarıda qeyd etdiyim kimi, Rusiyaya meyli insanlar da bunu istəməzlər".

Həmsöhbətimiz bir məqamda diqqət yönəltməyi zəruri sayır: "Rusiyanın sosial-iqtisadi inkişafı göz qabağındadır və bunun da qarşılığında bir Qərb modeli var. Dünyada insanlar da öz ölkələrində əziyyət çəkən zaman Qərbə üz tuturlar, Rusiyaya yox. Rusiyada alkoqollu içkilər olmasaydı, orada insanlar ayda bir dəfə inqilab edərdilər".

Politoloq məsələdə Qarabağ məfhumunun da rolunun olduğunu düşünür: "Qarabağ məfhumunun özü də başqa bir fenomendir. Dağılıq Qarabağ konfliktinin bu şəkil-

Beləliklə də regionda güclü qalmağa meyli edir. Diqqət edin ki, burada söhbət texniki əməkdaşlıqdan daha çox, bu ölkələrin zəif yerlərindən istifadə edərək, özlərindən asılı vəziyyətə salmaqdan gedir. Bunun isə heç bir əxlaqi tərəfi yoxdur. Dövlətləri özündən asılı hala salmaq üçün başqa modellərdən istifadə etmək olar və Qərb də Rusiyanın addımlarını atmır. Çünki Qərb anlayır ki, insanlar Avropaya ona görə meyli edirlər ki, orada gözəl həyat var. Daha burada silahın satılması və ya digər bu kimi məsələlər ön planda deyil. Əsas məsələ də budur. Rusiya Qərbin insanlara verdiyini təşkil edə bilmir və nəticə olaraq, münafişələr, etnik ayrı-seçkilik hərəketlərindən istifadə edir. Dünyada iki mexanizm əsas götürülür: birincisi, dövlətlər öz ordularını ilə nəyisə əldə edirlər. İkincisi isə bunu, yumşaq şəkildə, öz ədəbiyyatı, mədəniyyəti, iqtisadi inkişafı, texnologiyası ilə edirlər. Məsələn, "Amerikanın səsi" radiosunu göstərmək olar ki, SSRİ-ni dağıtmaq üçün istifadə olunan vasitə idi. Hollivud filmləri, "xalq diplomatiyası" da buna bir misaldır. Rusiya isə indiyə qədər köhnə modellərlə işləyir. Biz, məsələn, ölkəmizdə Rusiya QHT-sinə çox az rast gələ bilərik. Qərb isə bunu edir. Rusiyanın işi hədə-qorxu gəlməkdir. Məsələn, hərbi gəmisini Həştər-xandan Bakı istiqamətinə göndərir. Bu şəkildə təsir göstərməyə cəhd göstərir. Ona görə də beynəlxalq münasibətlərdə "rus ayısı" sözü indi də aktualdır".

sistemine gətirdiyiniz hansı xüsusiyyətlərlə bağlıdır?

- Təbii ki, mən nə təmiz işlərə hər zaman çox pis baxıram. İşlədiyim dövrdə də belə halların qarşısını almağa çalışmışam. Bu gün də baxışım eynidir. Mənim üçün hər zaman ədalət prinsipi öndə olub. Nə təmiz işlərə kəskin mübarizə apardığım üçün bir çox məmurlarla problemlər yaşamışam, ancaq bu prinsipi dən dönməmişəm. Elə olub ciddiyyətim, başmazlığım, Mərkəzi Komitədə kimlərsə qıcıqlandırır. Çox zaman partiya

vəzifə kimi görünürdü mənə...

- Kiçik?

- Əlbəttə. Kremldə ciddi bir post tutan ümumittifaq miqyaslı məmur üçün respublikalardan birinin paytaxtının prokuroru vəzifəsi böyük görünür. Mən 15 respublikanın 15-nə də vətəndaşlıq məsələləri üzrə rəhbərlik edirdim. Ancaq sonradan qəbul etdim. Qısa dövrdən sonra Azərbaycanın ədliyyə naziri postuna təyin olundum.

- Kremldə çalışdığınız 12 ildə SSRİ-yə rəhbərlik edən şəxsləri yaxından izləmək im-

Bu haqda danışmaq bəlkə tezdir, amma...

Hüseynbala SƏLİMOV

Doğrusu, bu fikir Rusiya telekanallarından birində bir siyasi tok-şounu izləyərkən ağıma gəldi. Belə məlum oldu ki, prezident V.Putin hələ bir neçə il bundan əvvəl xüsusi kiber-bölmələrin yaradılması haqda göstəriş verib və belə strukturlar artıq Rusiyanın müvafiq güc strukturlarının tərkibində fəaliyyət göstərir.

Bir məsələ də var ki, əgər belə "kiber-çoxşunlar" Rusiyada varsa, onlar böyük ehtimalla çoxdan ABŞ-da və digər inkişaf etmiş Qərb ölkələrində də vardır.

Təbii, Azərbaycan nə Rusiyadır, nə ABŞ, nə də ki, Fransa və yaxud da Almaniya. Amma kiçik Azərbaycanda da həyatı kompütersiz və yaxud internetsiz təsəvvür etmək mümkün deyil. Rəsmi statistikaya görə, artıq əhalinin 80 faizi internet istifadəçisidir, - hətta Azərbaycanda "elektron hökumət" və ya "informasiya təhlükəsizliyi" kimi ifadələr adından da adı olub, hamı üçün anlaşılıq məsələlərə çevrilib...

Düzdür, burada da "özfəaliyyət" siz keçinmək olmur. Məsələn, "informasiya təhlükəsizliyi" deyəndə təəssüf ki, bəzi məmurların ağına gələn ilk fikir yalnız hansısa saytların bloklanması olur. Hərçənd, prezident İ.Əliyev həmişə qeyd edir ki, ölkədə azad internet var və bu sferada heç bir məhdudiyət olmamalı, insanların internetə azad girişi təmin edilməlidir.

Amma bu, məsələnin ictimai-siyasi tərəfidir. Bizi isə onun hərbi-siyasi aspektləri maraqlandırır. Dünyada kiber-müharibə və kiber-hücum kimi anlayışlar artıq elmi və yaxud da məişət fantastikasının predmeti deyildir. Məsələ bundadır ki, digər sferalar kimi indi dünyada hərbi iş də maksimum dərəcədə intellektuallaşıb. İndi müasir hərbi zabit deyəndə dərhal göz önünə kompüter arxasında əyləşmiş gənc gəlir...

Anlayıram, belə fikirlər çoxuna ən yaxşı halda vaxtından xeyli əvvəl səslənmiş kimi görünə bilər. Amma bu yaxınlarda Ermənistanın prezidenti S.Sarkisyan etiraf etdi ki, onun ölkəsi heç vaxt Azərbaycan kimi varlı olmayacaqdır.

Fəqət, ən qiymətli sərvət ilk növbədə intellektual sərvətdir və ən qiymətli kapital isə insan kapitalıdır. Təbii resurslarımızı tədricən elmi tutumlu iqtisadiyyat sahələrinin, xüsusən də informasiya texnologiyalarının inkişafına yönəltməliyik. Bu istiqamətdə artıq müəyyən addımlar atılır. Prezident İlham Əliyev bu sahənin inkişafına xüsusi diqqət yetirir. Deməli, hökumət də bunun vacibliyini qəbul edir.

Hələlik global tendensiyaları bir tərəfə qoyaq, hərçənd, onlar da kifayət qədər ciddidir və xüsusi diqqətə layiqdir. Amma biz Ermənistanla daimi yarışdayıq. Bizim aşkar demografik, iqtisadi üstünlüklərimiz var. Fəqət, burada da iki ciddi nüans mövcuddur...

Demografik üstünlük sadəcə, hesab deyil. Onu əsl insan kapitalına çevirmək lazımdır. İqtisadiyyatımız da hələ daha çox ekstensiv yolla inkişaf edir və onu da intensiv yolla, texnoloji istiqamətə yönəltmək çox vacibdir.

Ermənistandan fərqli olaraq artıq Hərbi Sənaye Kompleksimiz var. Sözsüz ki, o, hələ inkişaf mərhələsindədir. Amma hələ bu da erməni siyasətçilərinin və mühəndislərinin yuxusuna belə girmir. Yadıma gəlir, Ermənistanda da bir vaxt öz Hərbi Sənaye Komplekslərini yaratmaq məsələsi müzakirə olunurdu. Amma Ermənistan Milli Akademiyasının prezidenti dedi ki, bunun üçün onların ölkəsinin heç bir resursu yoxdur.

Bizimlə belə resurslarımız var - o cümlədən də intellektual... Təsəvvür edin, sovet rejiminin 70 illik idarəçiliyi dövründə bir nəfər belə olsun azərbaycanlı məktəbli beynəlxalq fənn olimpiadalarının hətta iştirakçısı olmamışdı, indi isə qaliblər var, özü də bir neçə nəfər. Bunu mən gənc ikən fənn olimpiadalarında (riyaziyyat və fizika) fəal iştirak etmiş adam kimi çox dəqiq bilərəm...

Bir daha demək istəyirəm ki, bizim bütün resurslarımız - o cümlədən də intellektual potensialımız var. Yadıma gəlir, bir neçə illər bundan əvvəl Bakıya gəlmiş əcnəbi politoloqla Azərbaycandakı iqtisadi islahatlar haqqında danışdıq. Dedi ki, sizə elə də çətin olmayacaq, çünki əhaliniz savadlıdır və inkişaf etməmiş bəzi ölkələrdə olduğu kimi burada əhalini savadlandırmaq üçün böyük xərçə ehtiyac olmayacaqdır.

Zaman bunu təsdiq etdi. Demirəm artıq inkişaf etmiş ölkəyə, amma yetərinə müasirik. Deməli, inkişaf etmiş ölkə olmağı da bacarıq - sadəcə, bu prosesi stimullaşdırmaq lazımdır.

Bilirsiniz, idman, musiqi və digər belə sahələr də çox vacibdir. Onlar da ölkənin və millətin imicini formalaşdırır, insanları fiziki və mənəvi tərəfdən zənginləşdirir. Amma elm və texnika daha vacibdir və biz daim bu haqda düşünməliyik...

"12 illik Kreml həyatımda çox hadisələrin şahidi, iştirakçısı oldum"

Nəriman Yusifov: "Müstəqillik böyük nemətdir"

kanınız olub. Sovet liderlərindən kimin Azərbaycana münasibəti daha yaxşı idi?

- Mən Moskvaya gəndən 3 il sonra Azərbaycana Heydər Əliyev rəhbərlik etməyə başladım. Onun bütün sovet liderləri ilə münasibətləri yaxşı olub. Səbəb isə Azərbaycan Respublikasının göstəricilərinin hər zaman yüksək olması idi. SSRİ Ali Sovetinin sədrləri, SSRİ Kommunist Partiyası Mərkəzi Komitəsinin birinci katibləri Azərbaycana gəlirdilər, çox yaxşı münasibətlər qurulmuşdu. Leonid Brejnevün Heydər

Bakıda hüquq professoru İlham Rəhimovun təşəbbüsü ilə uzun illər həm Azərbaycan SSR-də, həm də SSRİ miqyasında yüksək vəzifələrdə çalışan Nəriman Yusifovun 90 illik yubileyi qeyd olunub. Mərasimə Azərbaycanın hüquq ictimaiyyətinin tanınmış simaları, hökumət rəsmiləri, aydınlar qatılıb. Səmimi ortamda baş tutan yubiley tədbirində yaxınları, bərabər çalışdığı insanlar Nəriman Yusifovun şəxsiyyəti və fəaliyyəti haqqında yüksək fikirlər səsləndiriblər. Tədbirdə Nəriman Yusifovun həyatına işıq tutan "12 il Moskvada - Kremldə" kitabı da təqdim edilib.

"Mənə, Qərbi Azərbaycan torpaqlarının bir tərəfdən Ağrıdağ etəklərində yerləşən, indiki Ermənistanın ərazisində qalmış Vedibasar mahalının Böyük Vədi kəndində doğulmuş, Bakıda ali hüquq təhsili almış Allah bəndəsinə, 1966-78-ci illərdə 12 il Moskvada Kremldə SSRİ Ali Soveti Rəyasət Heyətinin aparatında məsul vəzifələrdə işləmək xoşbəxtliyi nəsib olub..."

Hansı ölkədə, şəhərdə, hansı mahalda olursansa-olum, televiziya Moskvanı, dünyanın diqqət mərkəzində olan Kremli, onun Spasskaya qülləsinin zirvəsində saatı gördükdə, bu saatla üz bəzən olan xidməti otağım, hər gün bu qüllənin altındakı eyniadlı darvazadan keçərək işə və işdən sonra həmin darvazadan çıxıb Qırmızı Meydanla evə gətməyim yadıma düşür..." Nəriman Yusifov kitabda həyatını bu cümlələrlə özetləməyə başlayır. "12 il Moskvada - Kremldə" kitabının unikalılığı həm də Sovet İttifaqının rəsmi heyəti ilə bağlı çox özəl informasiyalar daşımasıdır. Kitabda müəllif Mikoyan, Şevardnadze, Voronov, Geroqadze, marşal Budyonni, Kosiğın, Rudenko ilə bağlı xatirələrin maraqlı olayların fonunda təqdim edilir.

Azərbaycana döndükdən sonra Bakı şəhər prokuroru, ədliyyə naziri vəzifələrində çalışan Nəriman Yusifov ədliyyə sistemində böyük məktəb hesab edilir. Kitabın həmin illəri əhatə edən hissəsində Nəriman Yusifovun rəhbərliyi altında çalışan insanlar haqqında xatirələri toplanıb.

Yubiley mərasimindəki qonaqlar tək-tək salamlayan Nəriman Yusifov musavat.com-un bir neçə sualını da cavablandırıb.

- Nəriman müəllim, Azərbaycan Ədliyyə Nazirliyinə rəhbərlik dövrünüzün, sizcə, daha çox nə ilə yadda qalıb?

- Moskvada çalışdığım illər fə-

aliyyətimin çox önəmli hissəsidir. 1966-cı ildən başlayaraq mən artıq Azərbaycan yox, ümumittifaq səviyyəli vəzifə daşıyırdım. Bu böyük məsuliyyət deməkdir. Həmin illər çox böyük təcrübə qazandım. 12 illik Kreml həyatımda çox hadisələrin şahidi, iştirakçısı oldum. SSRİ kimi nəhəng bir ölkənin rəhbərliyi ilə təmaslar, bərabər çalışmaq böyük məktəbdir. Azərbaycana qayıdanda da Moskvada qazandığım təcrübəni respublikada tətbiq etmək üçün cəhdlər edirdim. Mərkəzi idarəetmədəki müsbət tendensiyalar o zamanlar respublikalara o qədər də tez gəlib çatmırdı. Çalışırdım ki, müsbət yeniliklərin respublikaya gətirilməsini bacardığım qədər sürətləndirirəm.

- Yerli hakimiyyət bəyənirdimi sizə yenilikçi təşəbbüslərinizi?

- Yenilik etmək heç zaman asan deyil. İnsanlar köhnə düzənin dağılmasından, yeni tendensiyalardan çox zaman ehtiyat edir. Söhbət yalnız rəhbərlərdən getmir, bu, vətəndaşlara da aiddir. Əsas odur, yenilikləri gətirməyə cəhd edən insan onun cəmiyyətə xeyir verəcəyinə inansın və işində ardıcıl olsun. Uğur o zaman əldə edilir. Təcrübə, əlaqələndirilməyə böyük faktordur, ancaq çalışqanlıq da çox vacibdir. Vəzifəmə görə, təxminən 10 il Kommunist Partiyası Mərkəzi Komitəsi Rəyasət Heyətinin bütün yığıncaqlarında iştirak etmişəm. Bu, 2 akademiya bitirmək kimidir. Bir tərəfdə Siyasi Büronun üzvləri, bir tərəfdə SSRİ Ali Sovetinin sədri... Müzakirələr, qərarların qəbul edilməsi, hesabatların təqdim edilməsi. Azərbaycana gələndə də o iş metodlarını yerli səviyyədə tətbiq etməyə səy göstərdim. Əgər mənim Azərbaycan Ədliyyə Nazirliyinə rəhbərlik etdiyim dövrüm müsbət çalarlarla yadda qalıbsa, buna görə Moskva təcrübəsinə borcluyam.

- Azərbaycan Ədliyyə Nazirliyinə rəhbərlik etdiyiniz dövrünüz haqqında yüksək fikirlər səsləndirilir. Sizcə, bu, ədliyyə

yoldaşlarımdan daha çox vətəndaşlardan dəstək görmüşəm. Çünki sadə insanlar onların hüquqlarını qoruyan məmurlara çox böyük hörmətlə yanaşırlar.

- Nəriman müəllim, Kremldə daha çox yerli kadrların olmasına bütün sovet respublikaları, o sıradan Azərbaycanda çalışıb. Siz 12 il Kremldə çalışdıqdan, bəlli bir mövqeyə yüksəldikdən sonra necə oldu ki, Azərbaycana qayıtdınız? Bu məsələdə Azərbaycan sevməyən qüvvələrin əli var idimi?

- Səhətim əl vermədi. Kreml dünyadakı iki supergücdən birinin idarəetmə mərkəzidir və hər zaman xüsusi olaraq qorunub. 12 il həmin məkanda çalışdıqdan sonra başımda möhkəm ağımlar əmələ gəldi. Kreml xəstəxanasının həkimləri bildirdilər ki, səhətim məhz həmin qoruma qurğularından ziyan çəkir, ona görə də təcili doğulduğum torpaqlara qayıtmalıyam. Ermənistanda doğulmuşam, amma ora qayıtmaq istəmədim, ona görə də Azərbaycanı seçdim. Dəniz, günəş, qum 12 il aldığım şüalanımanı orqanizmindən təmizlədi. Azərbaycan Mərkəzi Komitəsinin üzvləri Moskvaya tez-tez gəlirdilər, yaxşı münasibətlərimiz vardı, mənim Bakıya qayıtmağımdan xəbərdar idilər. Respublika prokuroru ilə görüşəndə mənə bildirdi ki, Bakı prokuroru vəzifəsi boşdur, sizi orada görmək istəyirik. Mən bu təklif haqqında çox düşündüm. Çox kiçik

Əliyevə çox özəl münasibəti vardı və Azərbaycana tez-tez gəlirdi. Azərbaycanın rəhbərləri ilə Kreml rəhbərlərinin belə isti münasibətinə digər respublikalar həssəd aparırdılar.

- Siz həm Azərbaycanın sovet quruluşundakı illərinin, həm də müstəqillik illərinin şahidisiniz. Necə görürsünüz müstəqil Azərbaycana?

- SSRİ dağılmazdan öncə mən artıq təqaüddəydim. Bu proseslərin iştirakçısı olmamışam, ancaq düşünürəm ki, müstəqillik böyük nemətdir. Bütün əmək fəaliyyətim SSRİ dövrünə aiddir. Həsəb eləmirəm ki, SSRİ Azərbaycanı hansısa məsələdə sıxışdırıb, kənarlaşdırıb, yad gözle baxıb. SSRİ böyük bir ailə idi. Amma müstəqillik tamamilə başqaqdır. Yaşım 90-dır. İndi gördüyümüz Azərbaycan, Bakı faktiki mənim gözələrimin önündə qurulub. Nə Rusiya imperiyasının tərkibində olanda, nə bolşevik inqilabından sonra, nə də SSRİ-nin yüksəliş illərində Azərbaycanda müstəqillik dövründəki kimi inkişaf olmayıb. Mən Bakıya 1945-ci ildə Ermənistandan gələndə buralar kəndə bənəyirdi. Amma indi Bakıya baxın - dünyanın ən gözəl şəhərlərindən birinə çevrilib. Bundan gözəl nə ola bilər? Bu da onu sübut edir ki, müstəqillik hər bir millət üçün vacibdir. Onun qədri bilinməliyik.

□ **Aygün MURADXANLI**

Pəhləvanın cücəyə dönməsi

Zamin Hacı
zaminhaci@gmail.com

Dünən mənə çörək yediyim kafedə bir kompot verdilər, içində şəkərdən əlamət yox idi. Görünür, şəkərsiz kompotlar erasına daxil olur. Ətsiz bozbaşlar, boş dolmalar, yumurtasız və pomidorsuz pomidor-yumurta çığırtmaları - menyuda indən belə bunlar olacaqdır. Bizim Qarabağ dərdimiz var axı. Dözməliyik. Dərd demişkən, əsgərlikdə olanda bir dəfə hay-küy düşmüşdü, nazirlikdən yoxlama gələcəkdi. O səbəbdən komandır gedib yaxşı bazarlıq elədi, bizim taqımın günorta yeməyi həmin naharda badımcan-kartof qızartması və pomidordan ibarət olmuşdu. Yadımdadır ki, komandirlə məzələnmişdim, badımcanı ümumqoşun ərzaq normasının hansı bəndinə daxil edəcəyini soruşmuşdum. Çünki orada doğrudan da badımcan yazılmamışdı. Ancaq vətən tələb edirsə, əlacın nədir? İlan-qurbağa, it-pişik, ağac qabığı da yeməlisən. Bəlkə axırda Rembo ol-
dun.

Rembo demişkən, bu yaxında uşağın çənəsi çapılmışdı, apardım həkimə, həkim yaranı tikmək əvəzinə bir yapışqan vurdu, dedi, bundan sonra heç zad olan deyil, rahat gedin. İki-üç gün keçdi, baxdım dəri necə paralanmışdısa, eləcə də yerində durur, iri çapıq qalacağı aydın görünür. Daha o həkimin yanına qayıtmağın mənası varmı? Yoxdur. Çünki həkim öz barmağını göstərib belə bir əhvalat da nəql eləmişdi: "Bu barmağı bıçaq kəsmişdi, sallanırdı. Dedim, mənə bir stəkan araq süzün. Çəkdim başıma, yaranı dezinfeksiya elədim. Sonra dedim, bir stəkan da araq süzün. Bunu da içdim, yaranı o biri əlimlə tikdim". Rembonun əhvalatından nəyi əskikdir? Belə həkimləri olan vətən basılmaz. Heyf ki, krizis həkimə də təsir göstərmişdi, dedi, çıxıb gedirəm Varşavada işləməyə. Məncə, getsə yaxşıdır.

Həkim orda polyakların çapıqlarını çapmaqda olsun, sizə nəql edim pəhləvan yoldaşdan. Bu kişini də çoxdan tanıyıram. Təsədüfən hər il eyni vaxtda onun çıxışlarını izləyirəm. İldən-ilə pəhləvan dostumuz nömrələri, çıxışlarını ixtisar etməkdədir. Neyləsin, həm yaş ötür, həm də böhran şiddətlənir. Bir il 32 kiloluq daşları 16 kiloluqla əvəz elədi, növbəti il şüşə qırıqları üstündə uzanmadı. Bu dəfə isə mismarı əyib bir-birinə dolamaq nömrəsi olmadı. Krizis bizim pəhləvanı yavaş-yavaş, kədərli şəkildə nərmonazik cücəyə döndərməkdədir. Gün gələcək, o, Mərkəzi Bankın müdirinin təpəsindəki 3 ağır tükü qaldırmaqda çətinlik çəkəcəkdir. Tərslikdən pəhləvanlara dövlət yardımı üzrə proqram da yoxdur. Mən biləni, "Pəhləvanlar evi" adlı xüsusi yaşayış binası istifadəyə verilməyibdir. Bəs bunlar nə edəcək, nə cür yaşayacaqlar? Necə deyirlər, çətinidir, hamımız üçün çətinidir, rəhmətlik üçünsə lap çətinidir.

Az qala unutmuşdum, adətən pəhləvanların bir avtomobil tryuku, nömrəsi də olur. Bu dəfə də nömrə elan olunub maşın ortalığa sürüləndə balaca uşaqlar çoxbilmişçəsinə bir-birinə dedilər: "İndi o yerə uzanacaq, maşın üstündən keçəcək". Adətən güc pəhləvanlarında avtomobillə nömrə belə olur. Ancaq pəhləvan dizi ilə maşını saxlamaq tryuku göstərdi. Düzü, yadımda deyil qabaqki illər maşın onun üstündən keçirdi, ya elə indiki kimi olurdu. Bəlkə də böhran tryuku bu şəkllə salıbdır, növbəti illərdə isə pəhləvan maşına minib aradan çıxacaqdır, bütün tryuk elə bundan ibarət olacaqdır. Hər halda, istərdim maşın ümumiyyətlə proqramdan çıxarılsın. Burda əyləncəli bir şey yoxdur, uşaqlara mənfi təsir elədiyi qənaətinəyəm.

Bundan başqa, pəhləvan dostumuz hər il balacalar arasında müxtəlif yarışmalar elan edib onlara su tapacağı, oyunca araba kimi hədiyyələr verirdi. İndi isə adi vərəqə çıxartdığı fotosunu (cəmi 2 ədəd) uşaqlara payladı.

Böhran qaçqınlara, daha doğru inzibati terminlə yazsaq, məcburi köçkünlərə də amansız zərbə vurmuş, onların dondurulmuş əmək haqqı əriyib çaya axıb getmişdir. Bu haqda növbəti köşəmizdə. Krizisdir, hamısını indi yazsam, gələn dəfəyə söz qalmaz.

İrəvanın məkrli "hacı-paça oyunu" sonunda özünə qarşı çevriləcək

Son vaxtlar işğalçı Ermənistanın Rusiyanın başı üzərindən Qərbi (Avropa Birliyi, NATO) sarı təhlükəli boyanmaları xeyli artıb. Şübhəsiz ki, Rusiyada bu proses, daha dəqiqi, İrəvan yetkililərinin öz sahibinə qarşı nankor gedişləri diqqətlə izlənməkdədir. O Rusiya ki, Ermənistan adlı kvazidövlət öz varlığına görə müstəsna olaraq ona bərlüdür.

O Rusiya ki, nənki cırdan Ermənistanın təhlükəsizliyini, o sırada Türkiyə və İranla xarici sərhədlərinin mühafizəsini və hava məkanının qorunmasını bütünlüklə öz üzərinə götürüb, eyni zamanda onun əhalisinin pis-yaxşı təminatı da Moskvanın hesabınadır. Moskva işğalçı ölkəyə hətta silah-sursatı, təbii qazı da daxili bazar qiymətinə, ucuz saxtı ki, bu vassal ölkə ayaqda dura bilsin, əhalisi acından ölməsin, Azərbaycandan çox geri qalmasın.

Bu fonda ermənilərin yenə Rusiyadan narazı qalaraq Kremlə qarşı yeni ittihamlar və tələblər irəli sürməsi, hətta Ermənistanın Avrasiya İqtisadi Birliyi və Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatından (KTMT) çıxmaq tələbləri, axır vaxtlar isə üstəlik, Qərbdə Rusiyaya alternativ axtarmağa başlaması heyret doğurmaya bilməz. Rusiyanın tanınmış nəşrlərindən olan rosbalt-ru-daki son təhlili məqalələrdən biri məhz ermənilərin bu nankor münasibətinə həsr olunub.

Məqalədə öncə rus dilinə Ermənistanda ikinci dövlət dili statusu verilməsi təklifinə rəsmi İrəvanın sərt təkpi göstərməsi ilə bağlı şərh yer alıb: "Görəsən, Rusiyaya erməniləri növbəti dəfə gərginləşdirib özünə qarşı kökləməsi nəyinə lazım olub? Bəlkə ona görə ki, Ermənistan noyabrda Avropa Birliyi ilə əməkdaşlıq haqda Çərçivə Sazişi imzalamağa hazırlaşır? Yada saraq ki, 2013-cü ildə İrəvan analoji sənədi imzalamağa hazır idi, lakin son anda Ermənistan hakimiyyəti Kremlin təzyiqi altında bundan imtina elədi. Bununla da Ermənistanın xarici siyasət vektoru dəyişməz - rusiyayönlü kimi qaldı. Bunun ardınca Avropa Birliyi sanki ayıldı və İrəvana anlaşmanın "daha yüngül" variantını imzalamağı təklif elədi - hansı anlaşma ki, Ermənistanın eyni zamanda Avrasiya Birliyində üzv qalmasına mane olmasın və Kremlə də qıcıq yaratmasın. Ancaq Moskva başa düşməyə bilməz ki, hətta Ermənistanın Avropa Birli-

"Bakı Qarabağı qısa zamanda qaytaracaq" -

İşğalçı üçün fəlakət ssenarisi

Təcavüzkara şimal xəbərdarlığı: "Azərbaycana qarşı durmaq üçün Ermənistanın öz "qılıncı" bəs eləməz!"; Rusiya nəşrinə görə, Moskva Ermənistandan hətta qısa müddətə üz çevirsə, bu, işğalçıya baha başa gələcək...

yi ilə "ziyansız" yaxınlaşması da geosiyasi rəqabət yaradır və hələ bilmək olmaz ki, bu, zaman ötdükçə Rusiya üçün hansı əks-sədanı verəcək?"

Məqalə müəllifi bu və digər səbəbdən İrəvanın Brüsselə belə bir yaxınlaşmanı real hesab eləmir: "Birincisi, buna Azərbaycanla həll olunmamış Qarabağ konfliktini mane olur. Əgər Rusiya cəza kimi Ermənistanı yiyə durmasa, Azərbaycan çox sürətlə və böyük itkilər hesabına olsa belə, Dağlıq Qarabağ da daxil, işğal edilmiş əraziləri qaytarar. Bundan əlavə, Ermənistanın təhlükəsizliyi üçün Türkiyə faktoru, məhsullar üçün satış bazarı olduqca önəmlidir - hansını ki, Ermənistanın əsas idxalçısı olan Rusiya mütləq qapadacaq. Eyni zamanda onun təbii qazını da kəsəcək və elə bir situasiya yaradacaq ki, ölkəyə İran yanacağının daxil olması da mümkünsüz hala gəlsin. Bundan əlavə, Ermənistanda Rusiya hərbi bazası yerləşib və o, Rusiyanın lokomotiv olduğu KTMT-nin üzvü kimi bu təşkilat qarşısında müəyyən öhdəliklərə malikdir".

Ekspertin fikrincə, Ermənistanın Rusiyadan həyatı

asılılığını təsdiqləyən başqa "bəndləri" də uzun-uzadı sadalamaq və praktik olaraq, respublikanın AB-dən asılılığını sıfıra endirmək olar. "Məhiyyət etibarilə AB-yə Ermənistanından nə lazımdır? İdeoloji təbəçilikdən savayı heç nə və bir də bu təbəçilik vasitəsilə postsovet məkanın bir hissəsində möhkəmlənmək. Ermənilərin Avropadan ala biləcəyi maksimum şey - "demokratiyanın irəliləməsi" (bu da çox şübhəlidir və müstəsna olaraq Rusiya təsirinə qarşılıdır) və hansısa texnologiyalar ola bilər. Avropa Birliyi isə əlbəttə ki, Ermənistanın Azərbaycanla qalib gəlməsi üçün vuruşmayacaq. Konkret deyilsə, Avropaya Rusiyaya qarşı siyasi savaşa İrəvanın sadəcə, dəstəyi və onun Qərbin geosiyasi maraqlarına təbə olması lazımdır. Hələ məlum deyil ki, Moskva İrəvanın AB ilə imzalamaq istədiyi anlaşmanın detallarından xəbərdardır ya yox. Ancaq bir şey dəqiqdir: əgər Kreml öyrənsə ki, budəfəki çərçivə sazişində də onun maraqlarına toxunan müddəalar var, onun imzalanmasına əvvəlki sənəd kimi imkan verilməyəcək" -

müəllif vurğulayıb.

Bu xüsusda məqalədə məxsusi qeyd olunur ki, Ermənistan Rusiyanın "ayağına" uyğun addımlamaq zərurətdir: "Real siyasət İrəvana imkan verməyəcək ki, o, Rusiyanın cızdığı "addımdan" kənar kənara çıxsın. Kəsəsi, Ermənistan hələ ki Rusiya və Qərb üçün yalnız qarşı duran tərəflərin öz geosiyasi təsirlərini təsbit eləməkdə əhəmiyyət kəsb edir. Ermənistan hakimiyyəti Rusiyadan üz döndərməyəcək - respublika üçün fəlakətli olacaq belə bir şey, hətta onların ağına gəlsə belə. Ancaq o həddə qədər ki, Moskva buna imkan verəcək. Odur ki, Ermənistan bundan sonra da Avrasiya İqtisadi Birliyində olacaq, Rusiyanın gözüne baxacaq və özünü elə aparacaq ki, guya başqalarının da gözüne baxır. İrəvanın başqa yolu varmı?"

Şübhəsiz ki, ayrı yol, ayrı alternativ yoxdur. Hərçənd erməni siyasətləri, o cümlədən rəsmilər özlərini elə aparırlar ki, guya ki, var. Guya ki, Rusiyanın vassalı kimi Ermənistan da müstəqil və suveren dövlətin atributlarına malik, müstəqil xarici siyasət yürütmək iqtidarında imiş.

Əlbəttə ki, belə şey yoxdur. Ermənistan üçün indi tək bir seçim var: ya Qarabağa görə işğalçı kimi qalıb bu zaman müstəqilliyin bütün atributlarını həmişəki kimi Moskva və peşqəş eləmək, Moskvanın girovu olmaq, ya da işğalçı siyasətə son qoyub da Azərbaycanın, Türkiyənin və Gürcüstanın ərazi bütövlüyünü tanımaq, dövlət kimi öz müstəqilliyini bərpa eləmək, qonşularla birgə inkişaf və rifaha qovuşmaq.

□ Analitik xidmət

Türkiyədə fəaliyyət göstərən Əsasız Erməni İddialarına qarşı Mübarizə Dərnəyinin başqanı Göksül Gülbey Ermənistanın PKK/PEJAK terror təşkilatı ilə işbirliyinə dair yeni sensasion iddia irəli sürüb. Virtualaz.org Türkiyədə nəşr olunan "Vətən" qəzetinə istinadən xəbər verir ki, Göksül Gülbey Ermənistanın Sevan gölü yaxınlığındakı Vardenis bölgəsində və işğal altındakı Qarabağ torpaqlarında PKK-çılar üçün 12 təlim-yerləşmə düşərgəsi qurduğunu deyib.

ASİMDER rəhbərinin sözlərinə görə, ötən ilin aprel döyüşlərindən sonra kürd terror qruplaşmalarına mənsub olan 400-dən çox yaraqlı Türkiyənin Ağrı bölgəsinin Tendürek kəndi istiqamətindən Ermənistanına keçib. Onlardan 150-si Suriya erməniləri, qalanları Suriya, Türkiyə, İran və İraq kürdlərindən təşkil olunub. Həmin qrup Vardenisdəki düşərgədə əvvəldən yerləşən 80 PKK-çı ilə birləşib.

Yaraqlıların Türkiyədən Ermənistanına keçidində terror təşkilatının "Ağrı qartalları" adlı birliyinin Livan Qaradağ, Hemaran Kervacıyan və Servet Bağopşin adlı rəhbərləri başçılıq ediblər. Həmin terrorçular daha sonra Ermənistan Qarabağa keçiblər. Göksül Gülbey iddia edir ki, qrupun Qarabağa keçməsinə əks etdirən videogörüntülərə malikdir və onları tezliklə yayacaqlar.

Qeyd edək ki, Göksül Gülbey bundan əvvəl də PKK-çıların Ermənistan tərəfindən Qarabağa yerləşdirildiyinə dair iddialar irəli sürüb. Onun bildirdiyinə görə, Qarabağda 12 PKK düşərgəsi və həmin düşərgələrdə 1750 PKK-çı var. Bugünlərdə isə sosial şəbəkələrdə PKK-çıların Ermənistan Qarabağa keçməsinə əks etdirən iddia olunan videogörüntülər yayılmışdı. Həmin görüntülərə

əsasən nizami ordu hissələrinə mənsub olmadığı görünən silahlı qrup çox güman ki, Laçın istiqamətindən piyada irəliləyir. Görüntülərin nə zaman çəkildiyi haqda məlumat yoxdur.

Bu məlumat yayılan zaman Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi bəyan etmişdi ki, PKK terrorçularının Qarabağa yerləşdirilməsi məsələsinə Xarici İşlər Nazirliyində kompleks şəkildə baxılır, araşdırma aparılır.

Bəs Azərbaycan və Türkiyə, yaxud Azərbaycan özü ərazilərindəki terrorçulara qarşı antiterror əməliyyatları aparmalıdır? Apara bilirmi?

Siyasi ekspert Əhəd Məmmədli öncə bildirdi ki, Azərbaycan Qarabağda antiterror əməliyyatına çoxdan başlamalıydı. Buna yaxşı imkanları da var idi: "Rusların apardığı ikinci Çeçen kampaniyası zamanı Azərbaycan da paralel olaraq Qarabağda antiterror əməliyyatı apara bilərdi. Rusların başı özlərinə qarışmışdı, bu imkandan yararlanıla bilərdik. 2001-ci ilin 11 sentyabr hadisələrindən sonra sivil dünya terrorizmlə mübarizə şüarı altında Əfqanıstan və İraqı işğal edəndə, Azərbaycan üçün yenə Qarabağda antiterror əməliyyatı aparmaq imkanı yaranmışdı. Bu şans da lazımcınca dəyərləndirə bilmədik".

Qarabağda antiterror

əməliyyatları üçün zəmin yaranır

Ermənistanın PKK-çıları Qarabağa yerləşdirməsinin qarşısını necə almalı...

Ekspert vurğuladı ki, Azərbaycan təbii müttəfiqi Türkiyə ilə erməni-PKK terrorçularına qarşı birlikdə antiterror hərbi əməliyyatları apara bilər və aparmalıdır: "Ermənistanın özü terrorçu dövlətdir və işğal etdiyi Azərbaycan ərazilərində erməni terror qruplarını yerləşdirib. Eyni zamanda Ermənistan-PKK münasibətləri, hərbi

yardımlaşması söhbətləri, iddiaları çoxdan var. Azərbaycan kəşfiyyat yolu və digər vasitələrlə PKK və digər hansısa terrorçu təşkilatların üzvlərini Qarabağda yerləşdirilib-yerləşdirilmədiyini tam dəqiqləşdirə bilər. Sonra isə gərəkən addımlar atılmalıdır. İndiki dövərdə qarşı Türkiyənin hər cəhəddə PKK-YPG-PYD və

İŞİD-lə mübarizə apardığı yer küresinin hər yerində milliyətlərlə insanı və maddi resursları cəlb olunub ki, terror beləsindən dünya xilas olsun. Ermənistanın PKK-çıları Qarabağ ərazisində məskunlaşdırmaq fəaliyyəti ilə bağlı beynəlxalq qurumlardan da ciddi şəkildə tələb edilməlidir ki, bu özbaşınalığa son qoyulsun. PKK-nın Qarabağ ərazisində kütləvi şəkildə yerləşdirilməsinə və qərarlaşmasına əsla yol vermək olmaz. Unutmamalıyıq ki, Azərbaycan öz hərbi təhlükəsizliyini Türkiyə ilə birlikdə qursa və hərtərəfli hərbi müttəfiqlik sazişinə imza atsa, Qarabağ məsələsinə nəhayət ki, həll etmək mümkündür.

Bu həyəcanlı çağırışa ciddi reaksiya verilməlidir. Həqiqətən də uzun müddət PKK və bu tip terror və bölücülük siyasəti aparan digər təşkilatlara dünya dövlətlərinin o qədər də ciddi əhəmiyyət verməməsinin nəticəsidir ki, bu gün demək olar ki,

yer küresinin hər yerində milliyətlərlə insanı və maddi resursları cəlb olunub ki, terror beləsindən dünya xilas olsun. Ermənistanın PKK-çıları Qarabağ ərazisində məskunlaşdırmaq fəaliyyəti ilə bağlı beynəlxalq qurumlardan da ciddi şəkildə tələb edilməlidir ki, bu özbaşınalığa son qoyulsun. PKK-nın Qarabağ ərazisində kütləvi şəkildə yerləşdirilməsinə və qərarlaşmasına əsla yol vermək olmaz. Unutmamalıyıq ki, Azərbaycan öz hərbi təhlükəsizliyini Türkiyə ilə birlikdə qursa və hərtərəfli hərbi müttəfiqlik sazişinə imza atsa, Qarabağ məsələsinə nəhayət ki, həll etmək mümkündür.

□ **Etibar SEYİDAĞA**

Yeni ABŞ-Rusiya qarşıdurması Azərbaycanı nə vəd edir?

Ekspertlər təhlükələrdən yan keçməyin yolunu açıqladılar

ABŞ Konqresinin Nümayəndələr Palatası Rusiya, İran və Şimali Koreyaya qarşı birtərəfli sanksiyaların sərtləşdirilməsini nəzərdə tutan qanun layihəsini qəbul edib. Qeyd edək ki, bundan sonra sənədə Senatda baxılmalıdır, sonra isə prezident imzalamalıdır.

Yeni sanksiyalar Rusiya iqtisadiyyatının neft-qaz və bank sektoruna da toxunacaq və daha çox Rusiyanın inşaa etməyə çalışdığı "Şimal axını-2" layihəsini əngəlləmək məqsədi güdür. Siyasi təhlilçilərə görə isə qanun şəklində alacaq yeni sanksiyalar paketindən sonra iki ölkə arasında münasibətlər daha gərgin fəzaya keçəcək. Bundan sonra isə ABŞ və Rusiyanın dost-müttəfiqləri üçün də yeni bir sınaq mərhələsi başlaya bilər. Söhbət konkret halda Azərbaycandan gedir. Məlumdur ki, Bakı uzun illərdir ABŞ-la Rusiya arasında balanslı siyasət yürütməyə çalışır. Ancaq global güclər arasında balans saxlamaq getdikcə çətinləşir. Xüsusilə energetika sahəsində optimal tarazlığı qorumaq indi daha böyük səylər

tələb etməkdədir.

ABŞ-ın Rusiyaya yeni sanksiyaları Azərbaycan üçün də "iki od arasında qalmaq" vəziyyəti yarada bilirmi?

Politoloq Qabil Hüseynli öncə bildirdi ki, Qərb Rusiyanın son zamanlar yürütdüyü siyasətdən, atdığı bir sıra addımlardan təlaş keçirməyə başlayıb. Bu təlaş Rusiyaya qarşı sanksiyaların tətbiq edilməsini sürətləndirir. Rusiya hərbiçilərinin son bir həftədə Gürcüstan ərazilərini daxil olması, "Bakı-Supsa" neft ixracı kəmərinin bir hissəsini nəzarətə götürməsi, bu-

nun ardınca Gürcüstan hakimiyyətinin dünyaya "Kömək edin, Rusiya Gürcüstanı işğal edir" çağırışı etməsi isə Qərbin, əsasən də ABŞ-ın Rusiyaya qarşı daha sərt sanksiyalar qəbul etməsinə təkan verə bilər: "Sanksiyaların genişləndirilməsi, daha da geniş təsirli sahələrə aid edilməsi şübhəsizdir. Söhbət elə sanksiyaların qəbul edilməsindən gedir ki, bu, Rusiyanın "Şimal axını-2" layihəsinin reallaşmasının qarşısını almaq üçündür. Eyni zamanda dünya Rusiyanın postsovet məkanında öz təsirini genişləndir-

məyə çalışmasından narahatdır. Bunun qarşısını almaq üçün ciddi addımlar atılacağı şübhəsizdir".

Yeni yaranmış vəziyyətin Azərbaycana necə təsir göstərə biləcəyi və Azərbaycanın nə cür siyasət yürütməsinə gəlincə, politoloq dedi ki, Azərbaycan balanslı siyasətini davam etdirəcək. Həm Rusiya ilə münasibətlər normal saxlanacaq, həm də ABŞ-la: "Bu yaxınlarda prezidentlərin Soçi görüşü, Azərbaycanın Gürcüstanda keçirilən NATO-nun irimiqyaslı təlimlərinə qatılmaması və digər məsələlər Azərbaycanın Rusiya ilə münasibətləri qoruyub saxlamaq xəttinin tərkib hissəsi sayıla bilər. Azərbaycanın həm Rusiya, həm də Qərblə münasibətlərindəki tarazlıq qorunub saxlanılmaqdadır. Qərbi hazırda maraqlandıran Azərbaycan nefti və qazının Avropa bazarlarına çıxarılması və Azərbaycan qazından Rusiyanın "Şimal axını layihəsi" nə alternativ kimi baxılmasıdır. ABŞ TANAP layihəsinin mütləq gerçəkləşməsi üçün səylərini

əsirgəməyəcəyini bəyan edib. Yeni belə görünür ki, Qərbin Azərbaycandan tələbi, məsələn, NATO təlimlərində iştirak, açıq şəkildə qərbşönlü siyasət yeritdiyini bəyan etmək deyil. TANAP layihəsi və onun davamı olan TAP layihəsinin boru xətlərinin 70-80 faizinin həyata keçirildiyi bildirilir. Bütün bunlar onu göstərir ki, Qərbin Azərbaycandan əsas gözləntisi olan layihə həyata keçməkdədir. Azərbaycana bu işdə lazımı dəstək verilir. Azərbaycanın enerji sahəsində Qərb üçün strateji əhəmiyyətə malik olan rolunu Qərb yətləndirir. Müəyyən müddətə qəddər belə olacaq".

Q.Hüseynli vurğuladı ki, əvvəllər də Rusiyaya bir sıra sanksiyalar tətbiq olunub: "O zaman Azərbaycan və Azərbaycanda çalışan şirkətlər bundan ziyan görməyiblər. Bir sözlə, Azərbaycan Rusiya-ABŞ qarşıdurmasından, Rusiyaya qarşı sanksiyalardan balanslı siyasəti ilə itkisiz çıxa bilər. Qəbul edilən sanksiyaların Azərbaycanı ziyanı olmayacaq, əksinə, Azərbaycanın bölgədəki mövqelərini daha möhkəmləndirəcək, hər iki böyük dövlət üçün əhəmiyyətini artıracaq".

Siyasi ekspert Yeganə Hacıyeva isə bildirdi ki, Azərbaycan ABŞ-ın global hərbi strateji, enerji stabilliyi və təhlükəsizliyində mühüm rol alan bir tərəfdaş kimi həmçinin Avropanın enerji təhlükəsizliyində və qitələrarası transmilli enerji nəqli marşrutlarında ABŞ-la eyni mövqedən çıxış edən bir oyunçudur. Ölkəmizin əhəmiyyəti artır: "ABŞ-Rusiya qarşıdurması adlandırdığımız sərtləşmiş yeni xarici si-

yasət beynəlxalq münasibətlərin tamamilə yeni müstəviyəyə qədəm qoyması və global siyasət sistemində güclər balansının yenidən formalaşması ilə müşayiət olunur. Bu isə o deməkdir ki, istər ABŞ, istərsə də Rusiya üçün global enerji və beynəlxalq təhlükəsizliyə təsiretmə imkanlarına malik Azərbaycanın strateji tərəfdaş kimi əhəmiyyəti, əlbəttə, böyüyür".

Ekspertin fikrincə, Azərbaycanın iki od arasında qaldığını Rusiya analitikləri məqsədli şəkildə iddia edirlər. Əslində isə Azərbaycan üçün yeni imkanlar açılır: "Cənubi Qafqaz qitələrarası "tampon zona" adlandırığımız geosiyasi əhəmiyyətli bir zonadır. Azərbaycan belə əlverişli geosiyasi regionun, zəngin təbii ehtiyatlara, neft yataqlarına malik, beynəlxalq hüquq və prinsiplərə hörmət edən, regiondakı güclər arasında balanslı siyasət yürüdərək öz milli maraqlarına uyğun müstəqil, çoxvektorlu xarici siyasət həyata keçirən müstəqil dövlətdir. Bilirik ki, ABŞ-ın Cənubi Qafqazda bütün maraqları, iqtisadi, siyasi və təhlükəsizlik maraqları və xarici siyasətinin ana xətti Rusiyanın Qafqazdakı təsir dairəsini zəiflətmək məqsədi üzərindən qurulub. Qərbin Rusiyaya qarşı yeni sanksiyalar qəbul etməsi, ABŞ-ın sanksiyaları fonunda dəyişən yeni geosiyasi müstəviyədə Cənubi Qafqazın digər iki ölkəsindən fərqli olaraq, məhz Azərbaycan yürütdüyü balanslı, çoxvektorlu siyasət sayəsində yeni manevar imkanları əldə etmiş olur, Azərbaycan üçün milli maraqlarının müdafiəsində və Dağlıq Qarabağ konfliktinin həllində yeni imkanlar yaranır".

□ **Etibar SEYİDAĞA**

... Bu yerin adı da özü kimidir - Keçməddin. Nə keçmək olur, nə keçilən yolu var, nə də keçməyə cığır qoyublar. Allahın ümidinə qalmış bu kənd Şamaxıdan təqribən 25 kilometr aralıda yerləşir.

Sözlə təsvir olunacaq deyil, gerek Keçməddinə gedəsən, o məşəqqəti yaşayasan, onda camaatın nə çəkdiyini anlayasan.

Amma Şamaxı Rayon İcra Hakimiyyətinin kondisionerli kabinetlərində oturmuş səlahiyyətli şəxsləri nə bu kəndin yolunu tanıyır, nə bir dəfə ayaq basıb. Əgər bircə dəfə "UAZ"la Keçməddinə keçsələr, bir sutka bu kənddə yaşamazlar, qaçarlar.

Keçməddinin fədakar sakinləri isə illərdir ki, yurd-yuvasında zülm-zillət, sel-daşqınla üzübüz yaşayırlar. Elə buna görədir ki, kəndin yarısı məcburiyyət qarşısında Keçməddini tərk etməli olub.

O Keçməddini ki, ermənilər Şamaxıda kütləvi qırğınlar törəndə bu kəndə keçə bilməyiblər. Sakinlər danışır ki, ermənilər kəndə hücum etmək istəyəndə geri qayıtmağa məcbur olublar.

Rəvayətə görə, ermənilərin kənddə qabaqlarına çıxan iri daşlar qaranlıq vaxtı gözlərinə insan cildində görünüb, geri dönüb arxaya baxmadan qaçblar. O vaxtdan bəri kənd "keçmədim" deyiblər, elə buna görə də adı Keçməddin qalıb.

İndi isə Şamaxının icra başçısı Asif Ağayev, onun 1-ci müavini, rayonun başının belasına çevrilmiş Qasım Qasimov Keçməddin sakinlərinin dərd-sərinə əncam eləmir.

Onların dediyinə görə, kənddə sel gəlir, heyvətləri basır, mal-heyvanı aparır, təsərrüfatı məhv edir, heç bir tədbir görülür. Sonuncu belə güclü sel mayın 16-da gəlib. Kənddə kiminin mal-qarası, kiminin ot tayaları, kiminin bağ-bostanı gedib.

Təxminən üç aya yaxın vaxt keçsə də, nə bu keçilməz Keçməddin yolu düzəldilir, nə də bəndbərkitmə işləri görülür. Bizi bu kəndə gətirən "UAZ" olmasaydı, əsla Keçməddindəki mənzərə ilə tanış ola bilməzdik.

Kənd sakini Bilal Əmrəhov Bilas oğlu deyir ki, gözüni bu kənddə açıb və 70 ildir Keçməddində yaşayır: "45 il bu kəndin məktəbində müəllim işləmişəm, ayda 100 manat məş almışam.

Əlimizin zəhməti ilə yaşamışım. Atam müharibə əlili olub. Bizə həmişə hörmət olub. İndi sözümlü eşidən yoxdur. Mən bu ölkənin təhsilinə xidmət göstərmişəm".

Bilal kişinin sözlərinə görə, mayın 16-da gecə sel gələndə mal-qara, ot tayaları gedib: "Bir ay icra hakimiyyətinə gəlib-gəldim, dedilər, təbii fəlakətdir, nə edə bilirik?"

Hələ bir əllərini ciblərinə salıb silkələyirlər ki, pulumuz yoxdur, kömək edə bilmirik. Birinci müavin Qasım Qasimov deyir ki, pulumuz yoxdur, kömək edə bilmirik. Deyirlər ki, gözləyin. Sel suları gəlir, bizi evimiz qarışıq aparacaq, necə gözləyək?!

Bu adamlar sovet dövrünün qalıqlarıdır, indi də kələyimizi kəsirlər, iliyimizi gəmirirlər. Mən 4 əsgər yetişdirmişəm. Ancaq

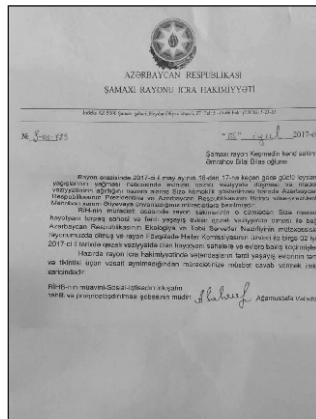

Uçqunun cəngində yaşamağa məhkum edilən keçilməz Keçməddin...

Şamaxının bu kəndində insanlar Allahın ümidinə buraxılıb; yol yoxdur, sel evləri ağışuna alıb, kimsə qəfil xəstələnsə, xəstəxanaya ölüsü çatacaq...

İcra başçısı və 1-ci müavini kənd camaatını vecinə almır: "Pul yoxdur, gözləyin" - sel isə gəlir...

Şamaxı icra hakimiyyətinə gədirəm, mən yaşda adamı ələ salırlar.

Görəsən, ordakların uşaqları bu zülmə dözmü? Hər seçkidə 10 nəfər ailə üzvümü aparıram, onda bizi sayırlar, indi niyə saymırsız?"

B.Əmrəhov Fövqəladə Hallar Komissiyasına dafələrlə zəng edib: "200 manatlıq konturum getdi. Hər dəfə dedilər ki, dayı, şikayətinizi icra hakimiyyətinə ünvanlamışsınız. İcra hakimiyyəti də baxmır, deyir ki fəvqəladə hallara yollamışsınız.

O gün də bir məktub gəlib, guya icra hakimiyyətində komissiya təşkil olunub, baxış keçirilib. Amma vəsait yoxdur. Uç-

qun gəlir üstümüzə, bu zəngin dövlətin pulu yoxdur kömək eləsin biz sakinlərə?!

Mayın 16-da gecə elə güclü yağış var idi ki, sel gəldi, işıqlar kəsildi, heyvanları apardı, ot tayalarımızı getdi, toyuq-cücəmiz qaldı.

Bir özümüz qalmışsınız, sel bir dəfə də bizi aparacaq. 3-4 il qabaq da sel gəlmişdi. Aidiyyəti qurumdan gəlib baxdılar, ölçüb-biçib, dedilər ki, eviniz təhlükə yoxdur.

Amma indi gəlib baxmırlar. Mayın 16-da sel gələndən quru yerlərdə yatmaqdan nəvələrimin böyrəkləri ağrıyır. Bu uşaqları necə sağlam böyüdübsən çəliyə göndərək?"

Şikayətçi bildirir ki, ya Şamaxıda ev versinlər, ya yol açsınlar: "Heç olmasa gəlib bənd atsinlər, onu da eləmirlər. 3-4 il qabaq 1 güclü sel gəlmişdi, 20 sota yaxın torpağımızı yudu apardı, 14 min manat zərər dəydi.

Bostanımızı, bağımızı apardı, 20 qoz ağacımız, tut, əncir ağaclarımız, 25 yeşik aramız getdi. Bizə dedilər ki, sığortanız yoxdur, heç nə verə bilmərik. Görəsən, bu ölkədə bizim nəyimizin sığortası var?"

Mehriban xanım Əliyevaya, Fövqəladə Hallar Nazirliyinə də yazmışım, amma cavabı gəlmir. Bəlkə də poçtdan məktublar çatmır.

Cəmi bir dəfə icradan cavab yazılıb ki, vəsait yoxdur. Çayın da ağzı dolur, sel dəhşət olur. ARB TV də çəkmişdi, heç bir tədbir görmədilər. Qara bulud gələndə kimi canımızı dişimizə tuturuq. Bu kənddə 32 ev var. Demək olar ki, onun 15-də yaşayış yoxdur. Hamı qaçır, gedir. Mən niyə gəlməliyəm?

Oturub evimdə təsərrüfatımı saxlayıb yaşamaq istəyirəm. Rayona çıxırsan, heç bu kəndin adını bilən yoxdur. Təsəvvür edin ki, 90-cı illərdə kəndə bir avtobus işləyirdi, o da yoxdur. Həmin avtobus bu gün toyuq hinidir".

Kənd sakini Nüşabə Qocayeva danışır ki, Keçməddində qaz yox, yol yox, şərait yox: "Məşələr Şahdağ Milli Parkının balansına keçib. Evlərimizi qızdırmağa odun da tapmırıq. Sağ olsunlar, "əziyyət" olub onlara, heç olmasa işıq verirlər.

Yaxşı ki, su bulaqdan gəlir. Allahın bizə yazığı gəlib. Hər dəfə yağış yağanda məktəb olmur, uşaqlar dərəcə gədə bilmirlər. Uşaqlar deyir ki, məktəbdə 15 müəllim, üç şagird var. Dün-

yanın hansı məktəbində 3 şagird təhsil alır?"

N.Qocayeva bildirir ki, sabah yağış yağsa, təzə çəkdikləri yoldan heç tank da keçə bilməz: "Texnika göndərəndə də rüsvayçılıq olur, yanacaq pulunu bizdən alırlar. Bu boyda varlı dövlətin pulu yoxdur ki, texnikanın yanacağını versin, biz kəsib-kusubdan pul alırlar".

N.Qocayeva deyir ki, Şamaxıda zəlzələdən sonra yarımdayınq vəziyyətdə olan evdə yaşayır: "Uşaqları oxutmaq üçün məcbur orda qalıq. Kəndin yollarına görə burda yaşamaq olmur.

O ev də bu gün-sabah başımıza uçacaq, Allahın ümidinə yaşayırıq. Sosial müavinət alırdım, onu da kəsiblər. Əgər aparıb "haqq" versəm, onda yenə müavinət ayrılır. Belə acınacaqlı vəziyyətdə yaşayırıq".

12 yaşlı Qocalı Orxan da rayon rəhbərliyinin laqeydliyindən zərər çəkib. Orxan uçqunda yıxılıb və xəsarət alıb. Kənd sakinləri deyir ki, Şamaxı RIH-dəki məmurlar öz övladlarını bu şəraitdə yaşamağa qoymazlar.

70 yaşlı, tək yaşayan Əntiqə Allahverdiyeva da sel gələndə gün möhkəm qorxub. Qonşunun ağacları onun damına düşüb. Qadın deyir ki, şəkər xəstəliyindən əziyyət çəkir, aldığı pensiya heç dərmanlarına çatmır. Kəndin yolu da fəlakət içindədir və vaxtında həkimə gedə bilmir. Əntiqə xala gözləyir ki, yerdə qalan ömrünü Keçməddinin keçərli yolları ilə gedib-gələcək.

Həmyerlisi Rauf Allahverdiyev isə xahiş edir ki, sel gələndə yerlərə bənd vurulsun, insanlar qorxu-hürküsus, rahat yaşaya bilsinlər. Keçməddin sakinlərinin bundan sonra tək ümidi dövlətdən, prezident İlham Əliyevdən dəstək görməkdir.

Onların sözlərinə görə, bu qədər müraciət baxmayaraq Şamaxının icra başçısı A.Ağayev və rayonda hegemonluq edən 1-ci müavin Q.Qasimov heç bir kömək göstərmək niyyətində deyil. Odu ki, ümid ölkə rəhbərliyinin göstərişinə qalıb.

Keçməddinlilər isə keçilməz kəndin yollarına intizarla baxırlar, uzaqda maşın görünəndə ümidlənirlər, bəlkə rayon rəhbərliyindən kimsə gələr, kömək edər...

Amma hər dəfə məlum olur ki, kənddə dükən olmadığına görə gələndə "UAZ" Şamaxı bazarından yavanlıq alan yerli adamlar gətirir - uçqunun üstünə...

Əlşən BALAXANLI, Emil SALAMOĞLU Samaxı, Keçməddin kəndi

Rusiya Dağlıq Qarabağ məsələsinin həllində hələ ki ciddi təşəbbüskarlıq göstərməyə tələsmir. Prezidentlərin Soçi görüşü bu xüsusda müəyyən ümidlər yaratsa da, əksər ekspertlər ehtiyatlı nikbinlik sərgiləməkdədirlər. Onlar ən azından, Rusiya prezidenti Vladimir Putinin erməni həmkarı Serj Sərkisyanla təmasını gözləməyi məsləhət görürlər. Yeni belə qənaət də var ki, Soçi görüşü Kremlin daha çox başqa bir narahatlıqdan qaynaqlanıb. Hansı? Bunu artıq zaman göstərəcək.

Kremlin Qarabağ siyasətinə isə bütövlükdə onun Güney Qafqaza yönəlik geosiyasi planları çərçivəsində baxmaq lazımdır. Bu planların başında da Rusiyanın bölgəni öz siyasi-hərbi təsir zonasında saxlamaq və regionda daha da möhkəmlənmək imperativi da-

yanır. Bunu Rusiyanın regionda və ona bitişik nahiyələrdə son vaxtlar artan hərbi fəallığı bir daha sübut edir. Yeri gəlmişkən, Rusiya bu arada Şimali Qafqazın ardınca işğal etdiyi Cənubi Osetiya bölgəsində hərbi manevrlər keçirib ki, bu da təkə Gürcüstanla qarşı

prezidentlərinin növbəti görüşündən də heç bir nəticə gözləmir - hansı ki, ilkin razılaşmağa görə, bu ilin payızında baş tutmalıdır.

Rusiyalı ekspert hazırkı durumda konfliktin həllini deyil, hərbi qarşıdurmalardan qaçmağı daha real hesab edir. "Mənim Əliyev-Sərkisyan görüşündən hansısa gözləntim yoxdur. Bu, çoxsaylı görüşlərdən biri olacaq. Belə görüşləri təşkil etmək çox yaxşıdır. Aydın ki, danışıqlar müharibədən daha yaxşıdır. Lakin həlləlik münaqişənin həlli üçün real perspektivlər görünmür. Danışıqlar bu gün də var, fəqət, sadəcə olaraq, nizamlama perspektivi yoxdur. Özü-nü müstəqil hesab edən Qa-

Kremlin sürüşkən Qarabağ taktikası - Bakının seçimi

Konfliktə sonsuzadək donmuş vəziyyətdə saxlamaq mümkün olmayacaq; rusiyalı professor-politoloq: "Moskva müharibədə maraqlı deyil, o zaman konkret mövqə tutmalı olacaq, nəinki arbitr kimi qala biləcək..."

Xarici İşlər və Müdafiə nazirliklərinin birgə bəyanatı: "Ermənistanın çirkin niyyəti..."

Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi (XİN) və Müdafiə Nazirliyi birgə bəyanat yayıb. Müsavat.com-a daxil olan bəyanatda deyilir ki, Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən qoşunların təmas xətti və Ermənistan-Azərbaycan dövlət sərhədi boyu ağır silahlardan istifadə edilməklə atəşkəs rejiminin intensiv pozulması və təxribatların törədilməsi halları artıb.

"25 iyul tarixində Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən döyüş təyinatlı pilotsuz uçuş aparatından istifadə edilib və əldə hazırlanmış yandırıcı-partlayıcı və metal elementlərlə doldurulmuş mərmilər silahlı qüvvələrimizin mövqələrinə atılıb. Ermənistanın iyun və iyul aylarında daha da intensivləşən və təxribatları sıradan olan adı hallar olmayaraq, Minsk Qrupu həmsədrələrinin regiona səfəri, münaqişənin həlli üzrə görüşlər və Azərbaycan, həmsədrələr və beynəlxalq ictimaiyyət tərəfindən səsləndirilən substantiv danışıqlara ciddi çağırışlar fonunda sistemətiq şəkildə və qəsdən törədilir. Həmçinin Ermənistanın bu kimi çirkin niyyətli əməlləri siyasi təhriki addımlarla müşayiət olunur. Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərində Ermənistan tərəfindən yaradılmış qondarma rejimin saxta "parlament"ində 19 iyul tarixində beynəlxalq ictimaiyyət tərəfindən rədd edilən "prezident" seçkisinin keçirilməsi bunun əyani sübutudur", - deyir bəyanatda qeyd olunur.

XİN və Müdafiə nazirlikləri hesab edir ki, Azərbaycan beynəlxalq ictimaiyyətin dəstəyi ilə münaqişənin ciddi danışıqlar yolu ilə həlli istiqamətində səyləri artırdığı halda, Ermənistan danışıqlar prosesini pozmaq, işğala əsaslanan status-kvonu saxlamaq və qəsdən vəziyyəti gərginləşdirmək məqsədilə təxribatlara əl atır: "Ermənistanın bu əməlləri əvvəllər olduğu kimi, amma daha güclü və ciddi formada beynəlxalq ictimaiyyət tərəfindən rədd edilməli və qınanılmalıdır. Əks təqdirdə, Ermənistan cəzasız qaldığını görüb yeni hərbi avantüralara əl atacaq. Ermənistanın beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərini tapdalayaraq Azərbaycana qarşı apardığı müharibə və Azərbaycan ərazilərinin işğalının bu günədək davam etdirməsi nəinki Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü və suverenliyini pozur, eyni zamanda regional sülh və təhlükəsizliyi ciddi şəkildə təhdid edir... Ermənistanın təxribatlarının qarşısını almaq və qoşunların təmas xətti boyunca Azərbaycanın mülki əhalisinin təhlükəsizliyini təmin etmək üçün Azərbaycan Respublikasının Silahlı Qüvvələri bütün lazımi tədbirləri görür və bundan sonra da görəcək".

deyil, regionun digər ölkələrinə də "əzələ nümayişi" kimi dəyərləndirilir.

***

"İşğal altında olan Gürcüstan ərazilərində Rusiyanın hərbi manevrlərini və irəliləməsini bütün region, o cümlədən Azərbaycan və İran üçün siqnal kimi qiymətləndirmək olar". "Gürcüstan-Onlayn" nəşrinin bildirdiyinə görə, bunu Gürcüstanın keçmiş müdafiə naziri, nüfuzlu "İslahatçılar klubu"nun qurucusu Dmitri Şaşkin deyib.

Onun sözlərinə görə, Rusiyanın maraqları yalnız Gürcüstanla məhdudlaşmır və hərbi manevrlər ilk növbədə Azərbaycan üçün siqnaldir. Keçmiş nazirin fikrincə, Rusiyanın əsas məqsədi Ermənistandakı 102 sayılı Gümrü hərbi bazasına dəhliz açmaqdır.

Xatırladaq ki, bir neçə gün öncə Gürcüstan XİN və DTX Rusiya Silahlı Qüvvələrinin Gürcüstanın işğal edilməmiş ərazilərinə doğru - Kasp rayonunun Karapila kəndi istiqamətində irəliləməsi barədə bəyanat verib. Bununla da Bakı-Supsa neft kəmərinin bir hissəsi rus hərbiçilərin nəzarəti altına keçib.

"Rusiya bu təlim sayəsində özünün Cənubi Osetiyadakı qüvvələrini yeni marşrutlara hazırlayır. Onlar üçün bu marşrut Gürcüstanın işğal olunmamış əraziləridir. Rusiya öz niyyətini gizlətmir və yeni təlimi sayəsində Gürcüstanla bərabər bütün regiona siqnal göndərir. Bu təlim Azərbaycan və İran üçün də siqnaldir. Rusiya Gürcüstan ərazisindən özün-

nün Gümrüdəki bazasına dəhliz açmaqla bağlı maraqlarını gizlətmir. Onlar hazırlayırlar", - deyir sabiq müdafiə naziri xəbərdarlıq edib.

Öz növbəsində briqada generalı Amiran Salukvadze Gürcüstan KİV-ə müsahibəsində bildirib ki, Rusiya qoşunları SSRİ dövründə mövcud olmuş "sərhəd"i bərpa etmək istəyirlər.

***

Rusiyanın bu kimi hərbi manevrləri, Bakı-Supsa neft kəmərinin bir hissəsinin qanunsuz şəkildə nəzarətə götürülməsi şübhəsiz ki, onun Cənubi Qafqazla bağlı xoş olmayan məram və niyyətlərindən xəbər verir. Bu, həm də o deməkdir ki, konfliktlərin həllində Kremlin köməyinə bel bağlamağa dəyməz. Rusiyanın ən böyük köməyi elə bu münaqişələri qızışdırmamaq ola bilər.

Hərçənd bəzi rusiyalı siyasətçi və politoloqlar rəsmi Kremlin özündən fərqli olaraq, Qarabağ məsələsində daha ədalətli mövqə sərgiləməyə çalışırlar. O sırada Rusiya Dövlət Dumasının Beynəlxalq Əlaqələr Komitəsinin sədri Leonid Slutski srağagün münaqişədən danışarkən deyib: "Bizim haqqımız yoxdur ki, Dağlıq Qarabağ problemini nəvələrimizə saxlayaq".

Onun sözlərinə görə, Dağlıq Qarabağ münaqişəsini artıq indi, hazırkı liderlərin köməyi ilə yoluna qoymaq lazımdır. "Mənim və həmkarlarımın məsuliyyəti də sözsüz ki, bundan ibarətdir. Bizim bu, sözün

həqiqi mənasında qan verən yaranı uzun illər sonra, bizdən sonra gələnlərə saxlamaq haqqımız yoxdur. Onu bu gün həll etmək lazımdır", - deyir o qeyd edib.

Ancaq necə? Əgər Qarabağ məsələsində həlledici söz sahibliyi olan Rusiyanın rəhbərliyi problemin həllini süni surətdə uzadırsa, o zaman kimdən və hansı təşkilatdan dinc nizamlama üçün kömək ummalı?

***

Başqa bir rusiyalı xadim, Korneji Moskva Mərkəzinin elmi şurasının üzvü, politologiya üzrə professor Aleksey Malaşenko isə hələlik Dağlıq Qarabağ ixtilafının real həll perspektivini görmədiyini söyləyir. Musavat.com-un məlumatına görə, politoloq bunu 1 in.am erməni nəşrinə açıqlamasında deyib.

"Mənim fikrimcə, bu konflikt əbədidir - hər halda, yaxın gələcəkdə onun çözümlü görünmür", - deyir o qeyd edib. O, Azərbaycan və Ermənistan

rabağ və Qarabağı öz tərkib hissəsi sayan Azərbaycan var. Və bu ziddiyyət hələ ki hansısa həllə gətirməyib" - Malaşenko vurğulayıb.

"Bəs sizcə, Rusiya hərbi toqquşmalardan qaçmaqda pozitiv yoxsa neqativ rol oynayır" sualına politologiya professoru belə cavab verib: "Fikrimcə, Rusiya silahlı konfliktin bərpasında maraqlı deyil, çünki o halda hansısa mövqə tutmalı olacaq, nəinki sadəcə, arbitr rolunda qalacaq. Moskva hazırda olduqca sürüşkən olan sülh prosesini dəstəkləyir. Bu, Kremli tamamilə qane edir".

***

Bes yaranmış vəziyyətdə Azərbaycan ən çox nəyə diqqət etməli, Qarabağ siyasətinə hansı düzəlişlər etməlidir? Əksər analitiklərə görə, Bakı öz hərbi və iqtisadi qüdrətini durmadan artırmaqla yanaşı, hələ ki Dağlıq Qarabağ məsələsində Rusiya amilini ciddiyyə almaq və öz "ulduz saat"ını gözləmək zərurətdir.

Elə sənin acığın...

Sevinc TELMANQIZI
s.qurbanova@gmail.com

Hərdən adama elə gəlir ki, bütün cəmiyyət burda yaşayır. Yiğilliklər Markın 2 milyardlıq "xaraba"sına, burda bir-birinin ötinə didməklə məşğuldular. Sanki həyat burda dövrən edir. Tətillər, yeməklər, davalar, sevinclər, kədərlər... Burda paylaşılmasa leqallaşmır heç birinin. Hesaba və tarixə keçmir. Burda fikir bildirilməyə, müzakirə rəsmi status qazanmır və sair və ilaxır.

Söhbət təkəcə jurnalistlərin ev məsələsinə görə davam edən müzakirələrdən gəlir ki. İnsanlar bir saniyə belə düşünmədən bir-birinin statusunun, fotosunun, fikrinin altına kin, nifrət qusmağa çəkinmirlər. Saatlarla, günlərlə davam edən mübahisələr, söz atışmaları, nifrət müharibələri görmüşəm burda. Yorulmadan, usanmadan...

Bacılar, qardaşlar, yaxından və uzaqdan gələn... Valah-billah, biz jurnalistlər məcburuq sosial şəbəkələrdə hesab açmağa, yeri gələndə burda oturmağa. Siyasətçisi-müştəri, ictimai xadimi hamı burda aktivdir çünki. Bunun statusla cəmiyyətə mesaj göndərənini var, fotosunu paylaşmış yenilik ötürənini var, problemini açıqlayanı var... Var oğlu var. Üstəlik, müasir dövrün tələbi ilə ayaqlaşır əksər ictimai-siyasi xadimlər. Daha press-reliz, açıqlama, bəyanat vermirlər ayrı-ayrı jurnalistlərə, qəzetlərə, saytlara. Bir status və hər şey ok. Deyirlər, mövqeyimi, xəbərimi, uğurumu, etirazımı... o statusda yazmışam, hamı götürsün, mənə də yormasın.

Bizim işimiz də bu açıqlayanları, soyunub-geyinenləri, söyənləri-öyənəri təqib etməkdən ibarətdir. Onların yazdıqlarını genişləndirmək, bəzən bir cümlənin arxasınca düşüb, səs-küylü müsahibələr götürmək, xəbər yazmaq, itkin düşənləri burdan tapmaq, bir sözlə, öz funksiyamızı yerinə yetirmək. Hə, bir də yazılarımızı paylaşır, zaman-zaman hansısa ictimai müzakirələr açır, cəmiyyətin nəbzini də bu yolla ölçürük. Əlqərəz, hazırda sosial şəbəkədə hesabı olmayan jurnalist... jurnalist sayılır. Bütün cəmiyyətin nəbzi burda döyündüyü halda jurnalistin buralardan varıb da getmək lüksü yoxdur, o-la-maz, ol-ma-ma-l-dirl!

Bütün bu uzun müqəddiməni ona görə yazdım ki, bəndə-niz sosial şəbəkədə həyat yaşayan sıradan insanları tənqid edəndə, onlar da qayıdıb, "bəs sən burda nə... işin var" deyərək sual etməsin. Yəni biz işimiz gerəyi burdayıq. Bəs sən, media ilə, reklamlarla, sənətlə, marketinqlə... heç bir bağlılığı olmayan cəmiyyət adamının gecə-gündüz burda nə azanı var? Niyə mütləq tətilini, yeməyini, həyatını burda paylaşmaq, paylaşanlara rəy bildirmək, onları izləmək ehtiyacı duyursan?

Baxın, adi misal. Bu sosial şəbəkə bir çox məşhurların çörək ağacıdır. Dəfələrlə bu haqda yazmışam. Türkiyənin o qoca müştəri Demət Akalın var ha. O belə ay ərzində instaqramdan yüz minlərlə dollar qazanır. Qadın burda oturduğu əyləncədən çıxarır, biznesə çevirir. Hansısa malı reklam edir, evəzində pul qazanır. Instagramda 100 min təqibçisi olan bir fenomenin bir paylaşım üçün qazancı 1000 dollardır. Müştərinin büdcəsi, kampaniyanın uzunluğu kimi faktorlardan asılı olaraq qiymət artıb azala bilər. Təbii ki, əgər müştəri ilə fenomenin münasibətləri bir agentlik tərəfindən tənzimlənirsə, bu halda məbləğdə bir miqdar daha artım ola bilər.

Snapchatda 24 saatlıq bir kampaniya 500 dollardan başlanır. 50.000-100.000 izlənmə üçün 10.000-30.000 dollar qazanırlar. 1 milyon üzvü olan bir YouTube fenomeni, kampaniyası üçün 25 minlə 50 min dollar arasında bir məbləğ ala bilər. Təbii ki, bunlar YouTube üçün sektorda yazılı olmayan qaydalar olaraq bilinir. Amma 50.000-dən artıq təqibçisi olan bir hesab hər artan 100 min təqibçiyə görə 2 min dollar daha artıq gəlir əldə edir.

Yeni bu rəqəmləri ona görə sadaladım ki, bəzi məşhurların bütün həyatını sosial şəbəkədə keçirdiyinə baxıb, onları özünüze örnək seçməyəsiniz. Bəli, onlar burdan pul qazanır, bəs siz? Nə itirdiyinizin fərqindəsiniz? Enerji qəbiristanlığında yaşamanın nəyi zövqlüdür axı? Sosial şəbəkədən zövq almaq başqa, ona əsir olmaq tamam başqadır. Adamlar tanıyıram ki, tətilərini belə məhz sosial şəbəkədə paylaşacağı foto-lara görə seçir, keçirirlər. Qadınlar tanıyıram ki, "elə sənin acığına" deyib, şəkil paylaşırırlar. Yeni adına paylaşım dediyimiz nəsnə bir müddət sonra ən yaxşı halda hesabata vermə, ən pis halda isə acıq vermə, göz çıxarma, eqo savaşına dönmə... Fərqindəsizmi, bu nəsnələrin heç birinin içində işi yoxdur?

O zaman bu qararıqda nə işiniz var? Hesablarınızı bağlayıb, həyatı doya-doya, gerçək tonları ilə, heç kəsə yox, məhz öz ruhunuzla paylaşaraq yaşamağa sizə nə mane olur? 20 il sonra özünüze hesabata verəndə bu dönəmi Sezen Aksu misalı "şimdi bana Facebookda kayb olan yıllarımı versələr..." deyərək özetləyəcəksiz?

Öz mahını özünüz bəstələyin, mənəcə... Bu, qulağa daha xoş gəlir.

Dərbənd şəhərində yerləşən, bərbad vəziyyətə düşən dahi Nizami Gəncəvi adına parkın və həqarətə məruz qalan heykəllə bağlı məsələ artıq bir neçə gündür ki, ictimaiyyətdə geniş müzakirə olunmaqdadır. Məsələ ilə bağlı çoxsaylı ziyalılar və tanınmış ictimaiyyət nümayəndələri tərəfindən ciddi etirazlar səslənməkdədir.

Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin birinci katibi, Xalq şairi Fikrət Qoca da mövzu ilə bağlı "Yeni Müsavat"a danışaraq öz etirazını bildirib: "Görün nə qədər aciz insanlardır... Nizami Gəncəvi ilə döyüşmək olmaz. Onlar əvvəl-axır təslim olacaqlar, indi isə öz rezilliklərini göstərirlər. Nizami 800 ildən artıqdır yaşayır. Hələ bundan sonra da neçə min il yaşayacaq. Bunun qarşısında nə edə biləcəklər? Onun adına olan parkı alacaqlar? İsraildən Bakıya müraciət edib bildiriblər ki, orada dahi şairin adına park açılınsın. Amma Dərbənddə ona qarşı bu cür həqarətlər olunur. Hərə öz ağıllı nümayiş etdirir, amma axırda ağıllı qalib gəlir. Belə şeylərə görə narahat olmayın. Nizami indi göydən baxıb onların əxlaqına, tərbiyəsinə gülür. Onların hamısı özünü nümayiş etdirir.

Xalq şairindən Nizamiyə qarşı vandalizmə sət etiraz

Fikrət Qoca: "Nizami indi göydən baxıb onların əxlaqına, tərbiyəsinə gülür"

Əxlaqı olan dövlət bu məsələdə məsuliyyət daşıyır. Bildiyiniz kimi, Dərbənd bizim torpaqımızdır. Amma biz, hər halda, o insanların cavabını verəcəyik. İnanıram ki, dövlətdə məsuliyyət daşıyır. Bildiyiniz kimi, Dərbənd bizim torpaqımızdır. Amma biz, hər halda, o insanların cavabını verəcəyik. İnanıram ki, dövlətdə məsuliyyət daşıyır.

Nizami Gəncəvinin heykəlinin yenidən yandırılması ilə bağlı məlumat yayılıb. Ümumiyyətlə isə son illərdə dəfələrlə adıçəkilən parkın, dahi şairin heykəlinin bərbad vəziyyətə düşməsi, yandırılması, təhqir olunması ilə bağlı məlumatlara rast gəlinməkdədir. Hətta iddialara görə, parkda nə vaxtsa tualet açılıb, sirk təşkil olunub və sairə. İki il öncə də report.az saytının müxbiri məlumat yayaraq bildirmişdi ki, abidənin barmaları qırılıb, heykələ dəfələrlə xəsarətlər yetirilib, dahi Azərbaycan şairinin adına olan park xarabalığa, zibilxanaya çevrilib.

□ Xalidə GƏRAY

"Çudo Peçka"nın sahibi həbs olundu Çingiz Cəlilovun öz işçilərinə də minlərlə manat borcu var...

Fəaliyyəti dayanmış "Çudo Peçka" mağazalar şəbəkəsinin və "ÇP Aqro" MMC-nin təsisçisi Cəlilov Çingiz Asim oğlu həbs edilmişdir. Onun həbs olunmasına səbəb kimi külli miqdarda vəsaiti mənimsəməsi olub.

Məsələ ilə bağlı Baş Prokurorluğun mətbuat xidmətinin yaydığı məlumatda deyilir: "Keçirilmiş istintaq-əməliyyat tədbirləri ilə müəyyən edilmiş ki, "Çudo Peçka" və "ÇP Aqro" MMC-lərinin təsisçisi Cəlilov Çingiz Asim oğlu "Bank Standard" QSC Kommersiya Bankının İdarə Heyətinin sədri olmuş Kriman Səlim Eldarovla qabaqcadan razılaşmaqla əlbir olaraq həmin dövrdə banka müxtəlif mənbələrdən, o cümlədən xarici və daxili investordan və depozitlərdən daxil olmuş külli miqdarda pul vəsaitləri hesabına 21 milyon 874 min manat məbləğində krediti bankın Müşahidə Şurasının razılığı olmadan dəyəri süni olaraq artıq qiymətləndirilmiş əmlakları girov qoyaraq özünün, yaxın qohumlarının və qohumluq münasibətində olduğu, eləcə də rəhbərlik etdiyi cəmiyyətlərdə işləyən ayrı-ayrı şəxslərin adlarına guya bağ evinin alınması, mənzil təmiri, torpaq alınması və bu kimi digər təyinatlarla rəsmiləşdirilməsinə nail olub, daha sonra qeyd olunan kredit müqavilələri əsasında banka guya külli miqdarda kredit borcu olduğu görünüşünü yaranaraq bir neçə dəfə restrukturalaşdırma (kreditin və ya onun ödənilməsi şərtlərinin dəyişdirilməsi) etməklə mənimsədiyi 13 milyon 962 min manat pul vəsaitini

Səlim Krimanla öz aralarında bölüb.

Ç. Cəlilovun qeyd edilən kredit məbləğlərini bankın vəzifəli şəxsləri ilə əlbir olaraq öz qulluq mövqeyindən istifadə etməklə təyinatından yayındırmaqla şəxsi ehtiyaclarına xərcləməsinə şübhələr üçün əsaslar yarandıqından ona Cinayət Məcəlləsinin 179.3.2 (külli miqdarda mənimsəmə və ya israf etmə, yəni təqsirkara etibar edilmiş özgə əmlakını talama) və 308.2-ci (vəzifə səlahiyyətlərindən sui-istifadə ağır nəticələrə səbəb olduqda) maddələri ilə ittiham elan olunmaqla barəsində məhkəmənin qərarı ilə həbs qətimkan tədbiri seçilib. Hazırda cinayət işi üzrə qeyd olunan qanunsuz halların tam və hərtərəfli araşdırılmaqla digər təqsirli şəxslərin dairəsinin müəyyənləşdirilərək məsuliyyətə cəlb edilmələri, habelə vurulmuş ziyanın ödənilməsinin təmin edilməsi istiqamətində zəruri istintaq-əməliyyat tədbirləri davam etdirilir.

Xatırladaq ki, "Yeni Müsavat" olaraq dəfələrlə "Çudo Peçka"da baş verən qanunsuzluqlardan, işçilərin maaşlarının gecikdirilməsi və ümumiyyətlə, verilməməsi barəsində materiallar dərc etmişdik. Son olaraq bu ilin mart ayında şəbəkənin metronun "Nəriman Nərimanov" stansiyasının yaxınlığında yerləşən mağazasının da bağlanması ilə şirkət tamamilə çökmüşdü. Əldə etdiyimiz məlumata görə, hazırda "Çudo Peçka" mağazalar şəbəkəsi fəaliyyətini tam dayandırsa da, rəhbərliyin çalışdığı ofis dünyə qədər işləyir. Mənbimiz bildirir ki, manatın birinci devalvasiyasından sonra çətin duruma düşən şirkət rəhbərliyi işçilərin maaşlarını vaxtında vermirdi. Onlara maaşlarının hissə-hissə ödəniləcəyi vədi verilsə də, şəbəkənin mağazalarının bağlanması ilə işçilərin sonuncu ümidləri də ölüb. Bildirilir ki, bu gün də şirkətin öz işçilərinə minlərlə manat borcu var və onları verməkdən imtina ediblər.

Onu da qeyd edək ki, öten

il "Çudo Peçka" mağazalar şəbəkəsi məhkəmə qərarı ilə sabiq iqtisadi inkişaf naziri Heydər Babayevdən alınaraq, şirkətin qurucusu, iş adamı Çingiz Cəlilov qaytarılmışdı (Çingiz Cəlilov, şirkətin rəhbəri Anar Cəlilovun atasıdır).

Çingiz Cəlilovun daha əvvəl də bankla bağlı problemi olub. "Çudo Peçka" mağazalar şəbəkəsi 2000-ci ildə Çingiz Cəlilov tərəfindən yaradılıb. Ç. Cəlilov şəbəkəni qurmaq üçün "Bank Standard"dan götürdüyü 2.5 milyon dollar krediti qaytara bilmədiyinə görə kafe-mağazalarda tez-tez yoxlamalar aparılıb, cərimələr təbiiq edilib.

Yekun olaraq Ç. Cəlilov kredit borcunu qaytara bilməyib və MMC-yə daxil olan şəbəkələr "Bank Standard"ın girovluğunda qalıb. Bankın səhmlərinin böyük bir hissəsinin isə sabiq iqtisadi inkişaf naziri Heydər Babayevin olduğu bildirilir. Nəticə olaraq, "Çudo Peçka" da son illərdə Heydər Babayevin biznes şəbəkəsinə aid edilirdi.

Lakin sonradan mağazalar şəbəkəsi yenidən Çingiz Cəlilovə qaytarılıb. Həmin ərəfədə artıq mağazalar şəbəkəsinin maddi vəziyyəti yaxşı olmayıb. İşçilərin ümidləri Çingiz Cəlilovun qayıdışına olsa da mağazalar şəbəkəsi sahibinə qaytarıldıqdan sonra da problemlər düzəlməyib və xeyli sayda işçilər ixtisara olunub, bir neçə mağaza bağlanılıb. Nəticədə isə şirkət tamamilə çökdü.

Qeyd edək ki, "Çudo Peçka"nın bir zamanlar metronun "İnşaatçılar", "İçərişəhər", "Sahil", "28 May", "Nəriman Nərimanov", "Qara Qarayev", "Əhmədli" və "Neftçilər" stansiyalarının çıxışlarında da kafe-mağazaları fəaliyyət göstərirdi.

□ Əli RƏİS

Milli Mətbuat günü ölkə prezidenti tərəfindən 255 jurnalist ailəsinə mənzil verildi. Təbii ki, bu məsələyə sevinənlər olsa da, jurnalistlərin ev almasına aqressiv, tənqidi yanaşanlar da oldu. Hətta sosial şəbəkələrdə mənzil sahibi olan jurnalistlər öz həmkarları tərəfindən də təhqirlərə məruz qaldı.

Maraqlıdır, bəs sənətcilər mətbuat işçilərinin mənzillə təmin olunmasını necə qarşıladı? Mövzu ilə əlaqədar bir neçə tanınmış şəxslərin arasında sorğu keçirdik.

Əməkdar artist Baloğlan Əşrəfov jurnalistlərə çox böyük hörməti olduğunu bildirdi: "Mən dövlətin təşkil etdiyi o işlərə qarşı bilmərəm. Əgər dövlətimiz, rəhbərimiz belə məsləhət bilibsə, deməli, belə də olmalıdır. İndi kim narazılıq bildirirsə, necə danışırsa, özü bilər. Adətən ölkədə nə baş verirsə, hər kəsdən əvvəl jurnalistlər dövrü mətbuatda, mediada işıqlandırır, ictimaiyyəti məlumatlandırır. Ona görə də əgər onları qiymətləndirib ev verilsə, halal xoşları olsun. Allah onlara xeyir versin, işlərini avand etsin, yenə də ölkədə baş verən ictimai-siyasi hadisələri doğru-dürüst işıqlandırsınar".

Müğənni Manaf Ağayev də jurnalistlərə mənzil verilməsini çox gözəl qarşıladığını vurğuladı: "Elə jurnalistlərə ev verilməlidir də, sənətcilər onsuz da pul qazanırlar. Şəxsən jurnalist Tahir Məmmədqızına ev verilməsinə çox sevindim. Tahirə xanım çox kasıb bir qızıdır, onun ev alması məni çox sevindirdi. Onu yaxından tanıyıram, neçə illərdi ki, əziyyət çəkirdi".

Sənətcə Əli Mirəliyev isə bu məsələyə çox sadə münasibət bəslədiyini dedi: "Çünki jurnalist toya, məclislərə getmir, başqa yerdən əlavə gəliri olmur.

Jurnalist yazıq gedib yazısını yazır, qonorarını alır və ya ala bilmir, yazısı da oxunur və ya oxunmur. Jurnalistə dəstək olmaq lazımdır, çünki onlar 3-cü hakimiyyətdir. Bizim bəzi sənətcilərimiz iki mahnı oxumaqla elə bilirlər ki, hər şey əldə edilə bilər, amma belə deyil. Jurnalist fikrini səmimi, açıq deyir, insanları yönəldir. Təbii ki, əsl jurnalistlərdən söhbət gedir. Mənim əsl jurnalistləri çox sevirməm, onlara böyük hörmətim var və dəstəyəm. Jurnalistlərə dəim dövlət dəstək olmalıdır, çünki qeyd etdiyim kimi, onların başqa qazanc yerləri yoxdur. Elə jurnalistlər var ki, illərlə kirayələrdə qalır. Nə olar ki, indi onlar ev alanda? Xalq artistləri çox şey alıblar, məsələn, bağ, məşin, ev alıblar. İndi maaşa baxan jurnalistin ev almasını çox görürsüz? Jurnalist heç o aldığı təzə evini təmir edə bilməyəcək, necə var, içində o cür də yaşayacaq. Jurnalistlər xalqımıza çox dəyərli olan işlə məşğuldurlar".

Müğənni Şəhla Həmidova da mənzil alan jurnalistləri təbrik edib, onlara uğur arzulayıb: "Onları təbrik edirəm, yeni evlərində salamat otursunlar. Lakin ehtiyacı olan ev sahibi olanlara daha çox sevinirəm. Mənzil sahibi olan jurnalistlər arasında ehtiyacı olan jurnalistlər də var. Doğrudur, mənim jurnalistlərlə çox da tanışlığım olmasa da, lakin məlumatlardan belə aydın oldu ki, mənzil alan-

Sənətcilər də jurnalistlərin ev almasından danışdı

Baloğlan Əşrəfov:
"Allah xeyir versin"

Manaf Ağayev:
"Elə jurnalistlərə ev verilməlidir"

Əli Mirəliyev:
"Jurnalist toya, məclislərə getmir, başqa yerdən əlavə gəliri olmur"

lar arasında evi olanlar, yaxşı şəraitdə yaşayanlar da var. Hər halda, bir az haqq-ədalət, insaf yaxşı şeydir. Mənzil almağa layiq olanlar da çox idi. Yəni bərabərlik anlamında mənzillər pəyvanılsa daha yaxşı olardı. Amma bir daha qeyd edirəm ki, mənzil alanlar arasında layiq olanlar da var idi, hansı ki, onlara ev lazım idi.

Ümumiyyətlə, istərdim ki, bu aksiya davam etsin. Eyni za-

manda müəllimlər, həkimlər, yəni hər sahədə əziyyət çəkən insanlar üçün də şamil olunsun ya da yox. Belə olsa idi, heç kimin uğurunda bir-birinin gözü qalmazdı, paxıllıq olmazdı. Məsələn, sosial şəbəkələrdə oxuyuram, bir-birilərinə tənqidlər yazırlar".

Müğənni Afət Fərmanqızının sözlərinə görə, sənətcilərdən də ilk öncə ev jurnalistlərə verilməlidir: "Çünki sənətcə bir

saatına yaxşı pul qazana bilir. Sənətcilər də bilirlər ki, bəzən elə bir məclisə düşürük ki, orda bir evin pulunu da qazana bilirik. Bu baxımdan, sənətcilərə ev verilməkdənsə, jurnalistlərə verilməsi daha məqsədəuyğundur. Şəxsən jurnalistlərə ev verilməsi xəbərini çox gözəl qarşıladım. Ümumiyyətlə, hər zaman mətbuatı izləyirəm. Doğrudur, bir qədər müəyyən yazılara rast gəldim, hansı ki,

bildirilirdi layiq olmayan jurnalistlərə də ev verilib və sairə. Amma bu yazılanların nə qədər doğru olub-olmadığını dəqiq bilmərəm. Hər halda, bu işi görənələr düşünüb, bu cür addım atıblar. Amma ümumilikdə fikrim budur ki, layiq olub mənzil sahibi olanların halal xoşu olsun".

Əməkdar artist Novruz Qartal da ev alan jurnalistlərə uğurlar dilədi: "Yeni mənzilləri uğurlu olsun, toy görsünlər. Ev hamıya lazımdır".

Əməkdar artist Rasim Cəfərov isə qeyd etdi ki, jurnalistlərə ev verilməsini ancaq alqışlamaq lazımdır: "Nə yaxşı ki, evsiz, evi olmayan jurnalistlər mənzil sahibi oldu. Bunu ancaq alqışlamaq olar.

Lakin aktyorluq sənətində də evsiz olan, illərlə kirayələrdə yaşayan sənətkarlar var. Onlara da belə bir dəstək olsa yaxşı olar. Belə diqqət edəndə deyə bilərəm ki, ölkədə aktyorların sayı jurnalistlərdən azdır. Onların da hamısına mənzil vermək olmaz ki, çünki evi olanlar çoxdur. Məhz mənzili olmayanlara bu cür yardım edilərsə çox yaxşı olar".

□ Xəlida GƏRAY

Ərəblər Oğuzun Xalxalını "işğal edib"

Bu istirahət məkanında qayıq gəzintisi 10 manat, şalələyə yaxınlaşmaq 1 manat, balıq isə 30 manatdır

Yay fəslə gələn kimi hər kəs istirahət etmək üçün gözəl və cibinə uyğun sərfəli bir məkan axtarışına çıxır. Kimiləri paytaxtın istisindən rayonlara istirahət mərkəzlərinə üz tutur, kimiləri isə xarici ölkələrə. Ancaq çoxluq Azərbaycanın müxtəlif səfəli bölgələrində istirahət etməyi seçir.

Oğuzda yerləşən Xalxal istirahət mərkəzi də belə məkanlarda biridir. Öncə onu qeyd edək ki, yol boyu hansı istirahət mərkəzinə baş çəkdiyə, orada ərəb turistlərin çoxluq təşkil etdiyini müşahidə etdik. Hətta yerli turistlərin əksəriyyəti qiymətlərin bahalığını və bir sıra istirahət mərkəzlərində yer tapa bilməmələrini ərəblərin çox olması ilə əlaqələndirirdilər.

Xalxal istirahət mərkəzi cənnəti xatırladan yaşillığı, qayıqları, gözəl şalələsi, şəraitini və komfortu ilə insanın ruhunu dinləyir. Şalələ süni olsa belə, gözəlliyi ilə təbii şalələlərdən heç də geridə qalmırdı.

Şərtilə. Burada istirahət etmək üçün gerek ki, cibinizi müəyyən qədər pulla doldurasınız. Əks təqdirdə, bu gözəlliyi yalnız kənardan seyr etməklə kifayətlənə bilərsiniz. Hətta buranın şalələsinə yaxınlaşmaq belə şərtilədir.

Oğuz rayonunun Xalxal istirahət mərkəzində qalmaq istəməyən bir gün üçün 50-100 manat ödəməlisiz. Kotteclərdə də qiymətlər otaq sayından asılı olaraq 60 manatdan başlayır. Bura səhər yeməyi daxildir. Xalxalda yerləşən "Greenland"da isə səhər yeməyi daxil 3 gün qalmaq 150 manata başa gəlir. Siz əgər səhər deyil də, gündə 3 dəfə yeməyinizin qarşınıza gəlməsini istəyirsinizsə, bu zaman qiymətdə xeyli fərq olduğunu görə bilərsiniz.

Xalxal şalələsinə gəlməyinizsə, burada mütləq qayıqla səyahət etmək, balıq tutmaq isə

təyəcəksiniz. Xalxal şalələsində qayıqla 10 dəqiqə gəzməyən qiyməti 10 manatdır. Qayıqla gəzməyib yalnızca şalələnin qarşısında durub şəkil çəkdirmək istəməyiniz, bunun üçün də 1 manat ödəməli olacaqsınız. Əks təqdirdə, şalələnin qarşısına keçməyə icazə verilmir və kiçik məsafəli yol qırıllanıb. Şalələyə doğru gedən kiçik məsafəli yola taxta körpü qoyulub və bu körpünün başlanğıcı qırıllanıb.

Burada dizayn ilə qurulub ki, göldə üzən balıqları görənlərin əksəriyyəti mütləq ki, elə bu şalələ kənarında balıq yemək istəyir. Burada balıq yeməklərinin qiyməti 20-30 manat arasında dəyişir. Bundan başqa, kimin könlü balıq tutmaq və elə öz tutduğu balığı bişirdirib gölün kənarında oturub yemək istəyirsə, bu sizə 18 manata başa gəlir. Yox, əgər tutduğunuz balığı evinizə aparmaq istəyirsinizsə, bunun üçün 12 manat ödəməli olacaqsınız. Digər yeməklərin qiymətinə gəlincə isə burada menyu 30-60 manat arasında dəyişir. Təbii ki, yanında salata, ayrıntı və ya çayı bu

qiyməti ən azı 100 manata qədər artırır. Məhz bu bahalıqın nəticəsidir ki, bura gələn yerli turistlərin çoxu öz şəxsi maşınları ilə gəlir, gəzir və bir çay içib geri dönürlər. Çay içmək üçün bölüm başqadır. Burada yanında bir növ müəbbə, qənd və limonlu sadə çayın qiyməti 10 manatdır.

Oğuzun Xalxal istirahət mərkəzində apardığımız müşahidələr burada qalınların çoxunu ərəblər olduğunu deməyə əsas verir. Görünür ki, yerli turistlərin büdcəsi bu cür istirahət mərkəzlərində maksimum 1-2 gün qalmağa kifayət edə bilər. Elə bura gələn turistlər də bunu təsdiq edirdi.

Bakıdan ailəliklə bura dincəlməyə gələn Sərxan Qurbanov qiymətlərin bahalı olduğunu deyir: "Qiymətlər çox bahadır. Amma digər yerləre nisbətən buranı münasib hesab etmək olar. Məsələn, Şəkide Marxala daxil olursansa, qalması belə ən azı 150-200 manatı qoyub çıxırsan. Ona görə də Xalxalı istirahət üçün daha münasib hesab edirik".

Maraqlıdır, istirahət mərkəzlərində qiymətlərin bahalığı ərəb turistlərin çoxluğu ilə əlaqədirmi? Ümumiyyətlə, tu-

rizmdən əldə edilən pulların büdcə üçün hansısa faydası varmı?

İqtisadçı ekspert Natiq Cəfəri turizm sahəsində tələbin çox, təklifin isə az olduğunu dedi: "Azərbaycanda qiymətlərin tənzimlənməsinin yeganə yolu rəqabətli mühitin formalaşması və xidmət göstərən sahələrin və obyektlərin çoxalmasıdır. Azərbaycan təəssüf ki, həm infrastruktur olaraq hələ turizmə tam hazır deyil, həm obyektlərin sayı azdır, həm də bizdə bir firsətçilik var. Bu, mövsümi xarakter daşdığına görə bir neçə ay ərzində bu firsətdən istifadə edib daha çox qiymət qaldırmaq təşəbbüsü var. Amma bu, təbii ki, inzibati yollarla tənzimlənə bilməz. Rəqabəti təşviq etmək, daha çox obyektlərin açılması yolu ilə qiymətləri tənzimləmək mümkündür. Ərəb və xarici turistlərin Azərbaycana son zamanlar daha çox gəlməsi qiymətlərin artmasına təsir edən əsas amillərdəndir. Çünki dediyim kimi, təklif artmayıb, amma tələb artıb. Həm yerli tələb artıb o mənada ki, yerli əhali artıq xarici ölkələrdə dincəlməyə üstünlük verə bilmir. Qazancları azalıb. Ona görə də istirahət günlərini Azərbaycanın dilber guşələ-

rində keçirmək istəyirlər. Amma bu qiymətlər Gürcüstanda istirahət etməkdən daha başa gəlirsə, Gürcüstana gedənlərin sayında yenidən artım müşahidə edə bilərik. Dövlət büdcəsinə xeyrinə gəlincə isə əgər bu istirahət mərkəzləri leqal fəaliyyət göstərsə, təbii ki, əldə olunan gəlirdən mənfəət vergisi və digər vergi növləri büdcəyə xeyir verə bilər. Amma mən inanmıram ki, Azərbaycan regionlarında, məsələn, kartla ödənişlər üçün alt yapı hazırlanıb istifadəyə verilsin. Hansısa kafe-restoranda oturarkən kartla ödəniş etmək mümkün deyil. Mən əminəm ki, o ödənişlərin hamısı leqal şəkildə kassa vasitəsilə ödənilir və büdcəyə gəlir kimi göstərilir. Onunla da hesablanan vergi büdcəyə daxil olur. İş adamlarına müəyyən təşviqlər olmalıdır ki, vergi vermək, vergidən yayınmaqdan daha ucuz başa gəlsin. Buna görə də kifayət qədər tənzimləyici alətlər var ki, istifadə etmək mümkündür. Ancaq təəssüf ki, Azərbaycanda təşviqdən daha çox cəza metodlarından istifadə edilir. Ona görə də mən düşünürəm ki, orada vergi məsələsi tam şəffafdır".

□ Günel MANAFLI
Fotolar müəllifindir

Şəmkirdə dəhşət: ana iki uşağı ilə birlikdə intihar etdi

Şəmkirdə dəhşətli intihar hadisəsi baş verib. APA-nın qərb bürosunun verdiyi məlumata görə, hadisə iyulun 25-i saat 21 radələrində rayonun Zəyəm qəsəbəsi ərazisində qeydə alınıb. Qəsəbə sakini 1992-ci il təvəllüdü

Mahmudova Pərvanə İlqar qızı 3 yaşlı oğlu və 1 yaşlı qızı ilə özünü Bakı-Qazax qatarının altına atıb. Ana və iki övladı hadisə yerində ölüb.

Baş vermiş intihar hadisəsinin təfərrüatları məlum olub.

APA-nın qərb bürosunun məlumatına görə, 1992-ci il təvəllüdü Pərvanə İlqar qızı Mahmudova həyat yoldaşı, 1989-cu il təvəllüdü Nəsrəddin Fəzail oğlu Mahmudov və iki azyaşlı uşaqları - 2014-cü il təvəllüdü Sənan Mahmudov, 2016-cı il təvəllüdü Səma Mahmudova ilə birlikdə ərinin bibisi Dursun Mahmudovaya məxsus Şəmkir rayonu Zəyəm qəsəbəsi Xətai küçəsi ev 5 ünvanında yaşayıblar.

İyulun 25-də saat 20 radələrində Dursun Mahmudova ilə aralarında baş vermiş münasibədən sonra Pərvanə Mahmudova uşaqlarını da götürüb atası ilə getmək adı ilə evdən çıxıb. Lakin o, atasının evinə yox, demir yolu istiqamətinə gedərək uşaqlarının əlindən tutub özünü Böyük Kəsik-Bakı istiqamətində hərəkətdə olan sərnəşin qatarının altına atıb. Nəticədə P. Mahmudova və uşaqları müxtəlif dərəcəli bədən xəsarətləri alaraq hadisə yerində ölüblər.

Qatarın maşinisti Şəmiştan Əhmədov və maşinist köməkçisi Ələşir Əliyev şifahi izahat verərək bildirdilər ki, bir qadın iki azyaşlı uşağının əlindən tutaraq 8-10 metr məsafədə özünü onların idarə etdiyi qatarın altına atıb. Onlar əyləc sistemini dərhal işə salaraq qatarı dayandırsalar da, faciədən qaçmaq mümkün olmayıb.

Ağdaşda 3 yaşlı qızı avtomobil vuraraq öldürüb

Ağdaş rayonunda piyadanın ölümü ilə nəticələnən yol-nəqliyyat hadisəsi baş verib. APA-nın yerli bürosunun xəbərinə görə, hadisə Bakı-Şamaxı-Yevlax avtomobil yolunun Ağdaşın Xosrov kəndi ərazisində qeydə alınıb.

Ağdaşın Şəmsabad kənd sakini Hacıyev Muxlis Oqtay oğlu 10-KV-122 dövlət nömrə nişanlı, "Hyundai" markalı minik avtomobili ilə hərəkətdə olarkən qəflətən yola çıxan azyaşlı, 2014-cü il təvəllüdü Mirzəliyeva Şəlalə Rəsim qızını vurub.

Uşaq aldığı ağır xəsarətlərdən hadisə yerində dünyasını dəyişib.

Faktla bağlı araşdırma aparılır.

Bakıda ağır qəza - sərnəşin avtobusu hasara çırpıldı

Paytaxtda marşrut avtobusu idarəetmənin itirilməsi nəticəsində hasara çırpılıb. ARB TV xəbər verir ki, Xətai rayonu NZS qəsəbəsində 32 saylı xətt üzrə işləyən avtobus avtoyuma məntəqəsindən çıxıb qarağa gəderkən sürücü 39 yaşlı Ziyafət Kərimov idarəetməni itirib.

Nəticədə nəqliyyat vasitəsi yol kənarındakı hasara çırpılıb. Hadisə baş verən zaman avtobusda sərnəşin olmayıb. Qəza nəticəsində sürücünün döş qəfəsi əzilib və 3 saylı klinik tibbi mərkəzə aparılıb. Həkimlər vəziyyətinin ağır olduğunu bildirirlər.

Fakt araşdırılır.

Oğuzda gəzintiyə gedən müəllim yolda qəfil ölüb

Bakıdan Oğuzda gəzintiyə gedən müəllim yolda ölüb. APA-nın Qarabağ müxbirinin xəbərinə görə, dünən Ağdam Rayon Təhsil Şöbəsinin Bakıda fəaliyyət göstərən 71 saylı məktəbin müəllim kollektivi Oğuz rayonuna gəzintiyə gedib. Onlar gəzintidən qayıdarkən məktəbin 59 yaşlı Qüvvət adlı hərbi rəhbəri yolda qəfil dünyasını dəyişib. Hadisə Qəbələ rayonu ərazisində baş verib.

APA-nın əldə etdiyi xəbərə görə, müəllimin həyatını itirməsinə səbəb ürək çatışmazlığı olub.

Maliyyə Nazirliyinin Dövlət Maliyyə Nəzarəti Xidmətinin (DMNX) mərkəzi aparatı tərəfindən 2017-ci ilin I yarısında risklərin qiymətləndirilməsinin nəticələrinə əsasən tərtib olunmuş iş planına uyğun olaraq dövlət büdcəsindən 5 rayon (şəhər) icra hakimiyyəti başçıları aparatlarının saxlanılmasına, rayonların (şəhərlərin) abadlığına, yolların, mənzil fondunun və büdcə təşkilatlarının yerləşdikləri binaların əsaslı və cari təmirinə, şəhərlər üzrə ərazi nümayəndəliklərinə, təmizlik və yaşillıq xidməti göstərən qurumlara, həmçinin 4 təhsil, 4 tıbb, 1 meliorasiya və su təsərrüfatı müəssisəsinə, regional maliyyə müfəttişlikləri tərəfindən işə həmin müfəttişliklərin fəaliyyətləri ilə əhatə olunan şəhər və rayonlarda yerləşən büdcə təşkilatlarına dövlət büdcəsindən ayrılan vəsaitlərin təyinatı üzrə xərclənməsi yoxlanılıb.

Nazirliyin mətbuat xidmətindən verilən məlumata görə, hesabat dövründə DMNX tərəfindən aparılan yoxlamalarla dövlət büdcəsindən ayrılmış vəsaitlərin xərclənməsini tənzimləyən normativ hüquqi aktların tələblərinə əməl edilməməsi hesabına artıq ödənilməsi aşkar olunmuş 1 mln. 489,4 min manat vəsaitin yoxlamaların gedişində təqsirkar şəxslər tərəfindən dövlət büdcəsinə, 1 mln. 200,4 min manatının nəzarət obyektlərinin bank hesablarına və kassalarına nağd qaydada ödənilməklə, 69,4 min manatının isə malgöndərən və podratçı təşkilatlara olan kreditör borclarının azaldılması yolu ilə bərpası təmin edilib, 6 büdcə təşkilatında aparılmış yoxlamalarla aşkar edilmiş 1 mln. 762,9 min manat məbləğində nöqsanların ciddiliyini nəzərə alaraq həmin nöqsanlara hüquqi qiymət verilməsi üçün yoxlama materialları Baş Prokurorluğa göndərilib, qüvvədə olan normativ hüquqi aktların tələblərinin pozulması ilə ümumtəhsil məktəblərində yaradılmış sinif komplektləri və məktəbdənkənar müəssisələrdə fəaliyyəti olmayan qruplar, müxtəlif vəzifələr üzrə normadan artıq saxlanılmış ştat vahidləri ləğv edilmiş, həmçinin normativ hüquqi aktların tələblərinə uyğun olmayan digər əsassız ödənişlərin davam etdirilməsi dayandırılıb.

Bununla yanaşı, əvvəlki dövrlərdə Dövlət Xidməti tərəfindən büdcə təşkilatlarında aparılmış yoxlamalarla aşkar olunmuş artıq və əsassız ödənişlərin 55,1 min manatının hesabat dövründə dövlət büdcəsinə bərpası təmin edilib.

Hesabat dövründə aparılmış yoxlamalarla İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 410.3-cü maddəsində nəzərdə tutulan inzibati xətalara yol verilməsi müəyyən edilməklə ümumilikdə 107,5 min manat məbləğində artıq və əsassız ödənişlər aşkar edilmiş 4 büdcə təşkilatı üzrə yoxlamaların nəticələrinə dair tərtib edilmiş sənədlər inzibati xətalara yol verməsi müəyyən edilən vəzifəli şəxslər barəsində inzibati xətalər haqqında işlər üzrə icraatın başlanması üçün qərar qəbul edilməsi məqsədi ilə İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 54.2-ci maddəsinə uyğun olaraq Baş Prokurorluğun Mingəçevir şəhər, Lənkəran, Beyləqan və Laçın rayon prokurorluqlarına göndərilib.

Yuxarıda göstərilənlərlə bərabər, qurumun mütəxəssisləri tərəfindən Baş Proku-

321 vəzifəli şəxslər cərimələndi

Aparılmış yoxlamalar nəticəsində aşkar olunmuş nöqsanların aradan qaldırılması və belə nöqsanlara digər təşkilatlarda yol verilməsinin qarşısının alınması məqsədilə, habelə nöqsanlara yol verilməsində təqsiri olan vəzifəli şəxslər barəsində tədbirlər görülməsi üçün mərkəzi icra hakimiyyəti və müvafiq yerli icra hakimiyyəti orqanlarına, rayonlar üzrə maliyyə idarələrinə məktublar göndərilib.

rorluğun məktublarına əsasən 5 təşkilatda prokurorluq orqanlarının məktublarında və qərarlarında qeyd olunan suallar yoxlanılıb və cəmi 169 min manat məbləğində mənimsemə halları aşkar olunaraq yoxlama materialları müvafiq tədbirlər görülməsi üçün aidiyyəti üzrə Baş Prokurorluğa göndərilib.

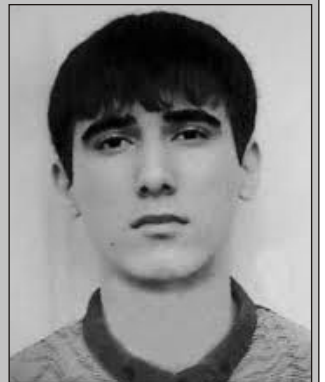
Hesabat dövründə həmçinin Baş Prokurorluğun məktubları ilə baxılması üçün Maliyyə Nazirliyinə göndərilmiş müraciətlər üzrə Şəki Şəhər İcra Hakimiyyəti başçısının Turan qəsəbəsi üzrə inzibati ərazi dairəsində və Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin aparatında, eləcə də DMNX-yə daxil olmuş müraciət üzrə Neftçala Rayon İcra Hakimiyyətinin Neftçala Rayon Kommunal Müəssisələri Kombinatında araşdırmalar aparılıb və aşkar edilmiş nöqsanlara hüquqi qiymət verilməsi üçün yoxlama materialları Baş Prokurorluğa göndərilib, habelə aşkar edilmiş nöqsanlar üzrə müvafiq tədbirlər görülməsi üçün Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinə məktubla məlumat verilib.

2017-ci ilin I yarısında aparılmış yoxlamaların nəticələri üzrə büdcə təşkilatlarında nöqsanlara yol vermiş vəzifəli şəxslər barəsində "Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi tərəfindən baxılan inzibati xətalər haqqında işlərə dair sənədlər və onların tərtib olunması Qaydaları"na uyğun olaraq

İtkin düşən neftçalalı abituriyent tapılıb

Itkin düşən neftçalalı abituriyent tapılıb. APA-nın Mil-Muğan bürosunun xəbərinə görə, Bakıda qəbul imtahanında iştirak edəndən sonra itkin düşdüyü bildirilən Neftçala rayonu sakini, 2000-ci il təvəllüdü Əliyev İbrahim Yaşar oğlu evlərinə dönüb.

Onun atası Yaşar Əliyevin verdiyi məlumata görə, oğlu Bakıda dostlarının yanında olub, qəbul imtahanlarında az bal topladığı üçün evlərinə dönməyə utandığını bildirib.

Vəzifəli şəxslərin adından yararlanıb, dələduzluq edənlərə ağır cəza istənilir

Bakıda vəzifəli şəxslərə qarşı dələduzluqda təqsirləndirilən Alim İbrahimov və Tərlan Cəmərdovun cinayət işi üzrə məhkəmə prosesi davam edib. Vəzifəli şəxsləri aldatmaq üçün məmurların adından istifadə edən şəxslərə prokuror cəza istəyib.

Musavat.com xəbər verir ki, Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsinin hakimi Rahib Salamovun sədrliyi ilə keçirilən prosesdə dövlət ittihamçısı çıxış edib. Dövlət ittihamçısı Alim İbrahimovun 9 il 6 ay, Tərlan Cəmərdovun isə 12 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilməsini istəyib.

Qeyd edək ki, hər iki şəxs Feyzulla Qasımov, Fikrət Qurbanova, Aydın Həsənova və Həsən Yaqubova qarşı dələduzluq etməkdə təqsiri bilinir. T.Cəmərdov və A.İbrahimov Cinayət Məcəlləsinin 178.3.2-ci (dələduzluq, külli miqdarda) maddəsi ilə ittiham olunub.

Zərərçəkmişlərdən biri olan Feyzulla Qasımov "Baku Medical Plaza"da baş həkimin müavini. Digər zərərçəkmişlər arasında sabiq polis rəisi və vəzifəli şəxslər də var.

Bildirək ki, tədqirləndirilən hər iki şəxs dələduzluq etdiyi şəxsləri aldadarkən vəzifəli şəxslərin adından istifadə ediblər.

□ İkinci MURADOV

Bu gün "Qəbələ" Avropa Liqasının üçüncü təsnifat mərhələsində Yunanistan "Panatinaikos" klubu ilə qarşılaşacaq. Afinada keçiriləcək qarşılaşmanın baş hakimi ispaniyalı Xuan Martinez Munuera olacaq. Ona həmyerliləri Dieqo Barbera Sevilya və Sezar Manuel Noval Font kömək edəcək.

"Panatinaikos" oyun öncəsi ciddi itkilərlə üzləşib.

Qol.az-ın Yunanistan mətbuatına istinadən yaydığı xəbərə görə, komandanın müdafiəçisi Giorgos Kutroubis təmsilçimizlə oyunu buraxacaq. Buna səbəb 26 yaşlı futbolçunun appendisitdən əməliyyat olunmasıdır. Onun cavab oyununa hazır olacağı da gözlənilmir. Bun-

Afinadakı "Apostolos Nikolaidis" stadionunda keçiriləcək "Panatinaikos" - "Qəbələ" matçı Bakı vaxtı ilə saat 22:30-da başlayacaq.

***

Məlumdur ki, "Qəbələ" hələ bir neçə gün əvvəldən Afinadadır. Klub Polşanın "Yagelloniya" komandasına rəqib meydana 2:0 qalib gəldikdən sonra "Panatinaikos"la qarşılaşmaya hazırlıqları Varşavada başlayıb.

"Qəbələ" ilə qarşılaşacaq "Panatinaikos" isə yarışa III təsnifat mərhələsindən qoşulur.

"Panatinaikos" 2016/2017 mövsümündə Yunanistan Superliqasında 3-cü yeri tutub. 30 qarşılaşmada 57 xal toplayıb. Bürünc medal qazanmaları kluba Avropa Liqası turnirində iştirak hüququ verib. 1908-ci ildə yaranan komanda oyunlarını 16 min tamaşaçı tutan "Apostolos Nikolaidis" stadionunda keçirir. Amma "Panatinaikos" daha böyük maraq doğuran qarşılaşmalarda rəqiblərini Afinadakı 69 min 618 tamaşaçı tutan "Olimpiya" stadionunda qəbul edir. Təxminən 1 milyondan artıq azarkeşi olan "Panatinaikos" ölkənin ən populyar komandalardan biridir.

Klub 1927/28 mövsümündən bəri keçirilən Superliqada 20 çempionluq, 23 gümüş, 19 bürünc medal qazanıb. 18 dəfə Yunanistan kubokuna sahib olub. Sonuncu dəfə 2009/10 mövsümündə çempionluğu bayram edən klub on illərdəki yeganə uğuru 2013/14 mövsümündəki ölkə kubokudur.

"Panatinaikos" Avroklublarda 1960-cı ildən çıxış etməyə başlayıb. 1971-ci ildə isə indiyədək də qazana bilmədiyi bir uğura imza atıb. Çempionlar Liqasının finalına yüksələn "Panatinaikos" Hollandiya "Ayaks" ilə görüş-

"Panatinaikos" - "Qəbələ"

yunanların revansı...

"Qəbələ" 2 il öncəki uğurunu təkrar edə biləcəkmi?

şüb. 1971-ci ildə Londonun "Uembli" stadionunda isə afinalılar 0:2 hesabı ilə məğlub olub.

1985-ci ildə Çempionlar Liqasının yarımfinalında bu dəfə "Liverpool"a uduzan klub 3 il sonra UEFA kubokunda 1/4 finala yüksələ bilib. 1996-cı ildə Çempionlar Liqasının yarımfinalında yenə "Ayaks"a uduzan yunanlar daha 3 dəfə 1/4 final həyəcanı yaşayıb. Son illərdə "Panatinaikos" Avropada ciddi uğuru yoxdur. Ötən il UEFA Avropa Liqasının qrupunda 1 xalla sonuncu yeri tutan afinalılar 2015/16 mövsümündə pley-offda "Qəbələ" ilə qarşılaşıb. Bakıdakı qolsuz bərabərlikdən sonra "Qəbələ" Afinada 2:2 hesablı bərabərliyə nail olub. Səfər qolları komandamızı tarixində ilk dəfə qrupa daşıyıb. 2 ildən

sonra baş tutacaq bu qarşılaşmanı yunanlar revans şansı kimi qiymətləndirirlər.

Marinos Ouzonidis in çalışdığı paytaxt klubu UEFA reytingində 148-ci yerdə qərarlaşıb.

Marinos Ozinidis 1968-ci ilin 10 oktyabrında anadan olub.

Karyerasını 1983-cü ildə "Etnikose" klubunda başlayıb. 3 il sonra "Apollon Kalamariya" klubuna keçib, amma burada cəmi 3 oyunda meydana çıxıb. Karyerası isə "Şkoda Ksanti" klubu ilə bağlıdır. O, klubda 140 oyun keçirib. "Panatinaikos" da uzun illər oynayan Ouzonidis cəmi 6 top vura bilib. Futbolçu karyerasını isə "APOEL" klubunda yekunlaşdırıb. Ouzonidis 1992-2001-ci illərdə Yunanistan milli komandasında 50 oyun keçirib. Məşqçi karyera-

sını isə dördüncü divizionda oynayan doğma "Kapadokkiya" klubunda başlayıb. 2005-ci ildə isə "Şkoda Ksanti"nin məşqçi assistenti kimi çalışıb. 2006-cı ildə isə "APOEL"-in sükani arxasına keçib. İki il sonra isə "Larissu" klubu, sonra isə "İraklise" ilə müqavilə bağlayıb. 2011-ci ildə yenidən "Şkoda Ksanti"yə qayıdan Ouzonidis burada həm də baş məşqçinin assistenti, həm də oyunçu kimi özünü sınayıb.

Ötən ilin dekabrın 1-dən isə Marinos Ouzonidis "Panatinaikos"u çalışdırır.

"Futbolinfo" saytı "Qəbələ" ilə qarşılaşma öncəsi 2 il öncəki "Panatinaikos" la indiki klubu müqayisə edib. Sitat: "Xorvatiya yığmasının şərəfini qorumuş tanınmış hücumçu Mladen Petriç bu komandada daha oynamır.

Petriçin həmyerlisi Daniel Pranyič və İsveç yığmasının forvardı Markus Berqden də artıq Afina klubunu tərk edib.

"Qəbələ" ilə iki il əvvəlki oyunda meydana çıxan yunan futbolunun düşünən beyni sayılan yarımmüdafiəçi Sotiris Ninis hazırda Belçika "Mexelen"ində çıxış edir. Komandada qalıb indi klubun şərəfini qoruyan oyunçulardan kapitanı Zekani qeyd etmək olar. İngilis qapıçı Lük Stilin almaniyalı müdafiəçi Yens Vemmerin adını da çəkmək olar. Ötən il "Mets"dən alınan portuqaliyalı Nunu Reis və 2013-cü ildən bəri klubları icarə əsasında gəzən argentinalı Lukas Vilyafaneyz də normal çıxışıyla seçilib. "Fulhem" in yetirməsi olan Təl-Əviv "Hapoel"indən Omri Altmann da kluba cəlb olunub".

dan başqa, zədələnən argentinalı yarımmüdafiəçi Lukas Villafaneyz də "Qəbələ" ilə ilk oyunda iştirak edə bilməyəcək.

"Qəbələ"də isə hər şey qaydasındakı kimi görünür.

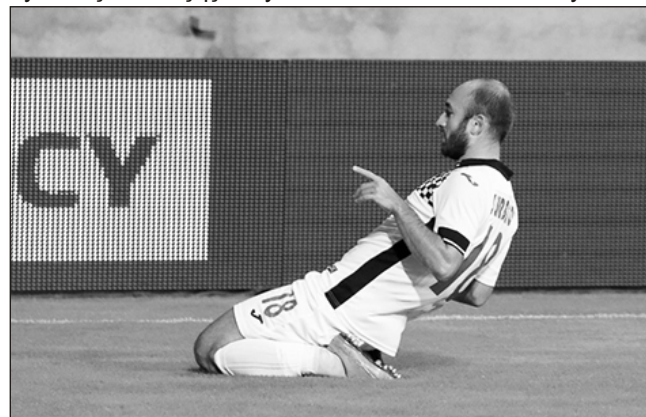
"Qəbələ"nin futbolçusu Filip Ozobiç "Panatinaikos"la ilk matç öncəsi Yunanistan mətbuatına ümidli danışib. 26 yaşlı yarımmüdafiəçi çətin oyun olacağını bildirib: "Çünki "Panatinaikos" böyük hədəfləri olan klubdur. Rəqibin güclü azarkeş ordusu da var. Hansı ki, onlar komandalara kömək etmək üçün tribunlarda maksimum dərəcədə dəstək verirlər. Bilirəm ki, Yunanıstanda hansısa komandaya qarşı oynamaq olduqca çətinidir. Azarkeş dəstəyi sayəsində "Panatinaikos" futbolçuları oyuna yaxşı motivasiya ola bilirlər".

Onun sözlərinə görə, Afinada ən yaxşı oyunu sərgiləməlidirlər: "Qəbələ qazanmaq üçün maksimum gücümüzü ortaya qoymalıyıq. Bu, bizim hədəfimizdir və çətin olacağını dərk edirik".

F.Ozobiç deyib ki, bütün çətinliklərə baxmayaraq, növbəti mərhələyə vəsiqə qazana bilərlər: "Bundan öncəki rəqibimiz "Yagelloniya" da yaxşı komanda idi. Ancaq "Panatinaikos"un onlardan daha güclü olduğuna şübhə yoxdur. Növbəti mərhələyə keçmək üçün yaxşı şansımız var".

Qeyd edək ki, komandalar arasında Bakıda keçiriləcək cavab görüşünə avqustun 3-ü, saat 21:00-da start veriləcək.

□ N.SABİROĞLU

MUSAVAT

Son səhifə

N 156 (6770) 27 iyul 2017

İməciliyə qatılanlara marixuana hədiyyə edildi

Amerikanın Men ştatındakı Qardiner şəhərində sakinlərə iməciliyə çıxmağa qarşılıq olaraq marixuana təklif edilib. Bu barədə "ABC News" xəbər yazıb. Aksiyanı biznesmen Denis Muxan təşkil edib. Onun tibbi marixuana istehsalı ilə bağlı kampaniyası var. Aksiya "Summit Medical Marijuana" kampaniyasının facebookdakı səhifəsində anons edilib. Kampaniya rəhbəri bildirib ki, bu aksiya ancaq 21 yaşdan yuxarı olan şəxslər üçün keçərlidir. O, eyni zamanda bildirib ki, mükafat almaq istəyənlər bir torba şəhər zibili gətirməlidirlər. Aksiyanın nəticəsində "Summit Medical Marijuana" aksiyanın necə keçməsi barədə insanlara məlumat verib. Kampaniya facebook səhifəsində içi zibil dolu konteynerlərin fotolarını paylaşmışdır. Mixan deyib ki, gələcəkdə bu kampaniyamı bütün ştat üzrə genişləndirmək istəyib. O hesab edir ki, bu başlanğıc şəhərin təmizliyi üçün mühüm addımdır.

Men ştatında marixuananın hədiyyə edilməsi tamamilə qanunidir. Marixuana dərman kimi ölkənin 19 ştatında və Vaşinqtonda satılır.

Təqaüdü qadınlar bikini ilə podiuma çıxdılar

Çinin Tyanzin şəhərində 55 yaşlı və ondan daha böyük 400-ə yaxın qadın "Grand bikini" adlanan müsabiqədə iştirak edib. Təqaüdüçülər bunun üçün bikini geyiniblər. Bu barədə "Daily Mail" yazıb. Tyanzin şəhərinin eyniadlı parkında təşkil olunmuş müsabiqə son 3 ildə müntəzəm olaraq keçirilir. Təşkilatçıların şərtlərinə görə, iştirakçılar ilk növbədə izləyicilərin müsbət emosiyasını qazanmalıdır, nəinki mükafat arxasınca qaçmalıdır. Müsabiqədə iştirak edən 78 yaşlı Ma Tzin deyib ki, o, xərçəngə qalib gəlmiş biri olaraq bu müsabiqədə iştirak etməklə xoşbəxt və sağlam olduğunu mesaj verir. İştirakçılar rəqs və milli

kostyumların nümayişi nömrələrində də iştirak ediblər. Bu ilin iyulunda məlum olmuşdu ki, Los Angelesdə yerləşən beysbol stadionun-

da təqaüdüçü bir qadın qəfil rəqs etməyə başlayıb. Rəqs zamanı o, köynəyini yuxarı qaldırmaqla izləyicilərinə də şok edib.

Qatil bir neçə il zooparkda gizləndi, heyvanların yeməklərini oğurladı

Avstraliyanın axtarılanlar siyahısında olan qatili Malkolm Naden bir neçə həftə zooparkda gizləndi və heyvanların yeməyini oğurlayıb. "Daily Mail" in xəbərinə görə, onun hekayəsi "The Contractor" adlı kitabda da yer alıb. Bu hekayə terrorizmlə mübarizədəki üsullara həsr olunub. Kitab 25 iyulda dərc edilib. İkiqat qətl həyata keçirən kişi 300 hektarlıq sahəsi olan zooparkda özünə bir hücrə taparaq gizləndi. O, fillər üçün nəzərdə tutulan

banaları oğurlayıb, eləcə də zooparkın arxasında yerləşən restoranın zibil yeşiyindən yemək artıqları tapıb qidalanırdı. O, 2005-ci ildən 2012-ci ilə qədər orada gizləndi. Onun aşkarlanması isə zoopark işçilərinin şikayətindən sonra baş tutub. Belə ki, onlar fillərə aid olan yerdə torbaların naməlum şəxslər tərəfindən açılması, heyvanxanadakı bəzi yerlərin isə darmadağın edilməsi ilə bağlı şikayət ediblər. Bundan başqa, zooparkın ərazisində yerləşən Rocer adlı şəxsin evində də

tez-tez çörək və süd itməyə başlamışdı. Zooparkın xadimlərinin ifadəsi isə onun yaxalanmasında əsas faktor oldu. Belə ki, qadın bir gün tanınmadığı bir kişinin zooparkda yerləşən duş otağından çıxdığını və ondan dəsmal istədiyini polisə bildirib. Naməlum şəxsi təsvirindən sonra polis anlayıb ki, bu, 32 yaşlı qatil Naden-dir. O, 2005-ci ildə xalası qızının rəfiqəsini, ondan öncə isə xalası qızını öldürüb. Bundan başqa, 15 yaşlı, yetkinlik yaşına çatmayan bir qızla cinsi əlaqədə olub. Bütün bu hadisələr Nadenin doğma şəhəri olan Dabboda baş verib.

Polis bu məlumatdan dərhal sonra qatilin zooparkdakı əl izlərini götürüb. Məlum olub ki, o, zooparkda yemək tapmayanda tısbəğanın başını qopararaq, onun daxili orqanlarını yeyib. Nəhayət, məhkəmə onu yaxalayandan sonra ömürlük həbs cəzasına məhkum edib.

QOÇ - Maliyyə problemlərinin bolluğuna baxmayaraq, ulduzlar digər məsələlərdə yardımçınız olacaq. Günün ikinci yarısında isə sevindirici təsadüflərlə rastlaşmağa hazır olun.

BUGA - Adi bir tarix yaşamağa olacaqsınız. Hansısa müvəffəqiyyət və ya uğursuzluq gözlənilmir. Yaxşısı budur, adi istirahətlə məşğul olasınız. Bütün təkliflərdən imtina edin.

ƏKİZLƏR - Nahara qədər ovqatınızda baş qaldıran xoşagəlməzliklər qarşıya qoyduğunuz məqsədlərə yetişməyə mane ola bilər. Riskli işlərdən yayının. Sonrakı müddətdə isə dəstək alacağınız mümkündür.

XƏRÇƏNG - Səhhətinizlə bağlı diqqətli olun. Yersiz sıxıntılar heç də xilas yolu deyil. Ailə-sevgi münasibətlərini tənzimləməyə çalışın. Maddi problemlərinizin tezliklə həll olunacağına inanın.

ŞİR - Təəssüf ki, bir qədər gərgin gün yaşaya bilərsiniz. Bu səbəbdən də həttə su içəndə belə, ayıq-sayıqlıq göstərməlisiniz. Əsəblərinizi və daxili orqanlarınızı qoruyun ki, hədəfə çatmağa gücünüz yetsin.

QIZ - Axşam saatlarına qədər Ay bürcünüzdə qərar tutsa da, uğurlu bir gün yaşaya bilərsiniz. İstər şəxsi büdcənizi artırmaqda, istərsə də qarşılıqlı münasibətlərdə vəziyyəti xeyrinizə olacaq.

TƏRƏZİ - Nəzərdə tutduğunuz planların ləng inkişafına görə usanmayın. Ən azı ona görə ki, Göy qübbəsi bu gündən etibarən şəxsi işlərinizdə böyük dönüşə yiyələnəcəyinizi bəyan edir.

ƏQRƏB - Nə qədər çətin olsa da, ixtiyarınızda olan bu təqvimdə neytral olmalısınız. Əks təqdirdə, böyük qanqaraçılıq gözlənilir. Əlverişsiz də pul haqq-hesablarında gözləmə mövqeyi tutun.

OXATAN - Saat 13-15 aralığını nəzərə almasaq, bu təqvim kifayət qədər xoş ovqatla başa vura biləcəksiniz. Düz yolda olduğunuz üçün mövqeyinizdə bərk dayanın. Amma sərtlik də göstərməyin.

OĞLAQ - Hansısa xoşagəlməzliyi gözləməyə dəyməz. Əksinə, bu proqnozu oxuyan kimi aktivliyinizi artırmalısınız. Saat 15-18 arası sürprizlərlə rastlaşma ehtimalınız böyükdür. Riskə dəyər.

SUTÖKƏN - O qədər də uğurlu vaxt deyil. Ətrafınızda olanlar əsəblərinizi tarıma çəkməyə çalışacaq. Əgər bu maneələrdən qurtulmaq istəyirsinizsə, təmkin göstərin. "Hirsli başda ağıl olmur" axı.

BALİQLAR - Mistikaya qətiyyətlə varmayın. Xurafata uymaqdan müqəddəs ziyarətgahlara baş çəkin. Hər hansı çilgünlük, risk və lazımsız adamların işinə müdaxilələr məsləhət deyil.

Qoroskop

(27 iyul) **Səbuhi Rəhimli**

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Şəhər meri olan pişik öldü...

Alyaskadakı Talkitna şəhərinin meri olan Stabbs adlı pişik 20 yaşında ölüb. Bu haqda "New York Daily News" xəbər verib. 1998-ci ildə Stabbs 900 nəfərlik əhali olan kiçik şəhərin başçısı olub. Maraqlıdır ki, Talkitna şəhərində, ümumiyyətlə, mer yoxdur. Ölənlərin sahibləri artıq açıqlama veriblər ki, bu vəzifəni Stabbsla eyni evdə yaşayan digər pişiyə verməyə razıdılar. 2013-cü ildə Stabbs xəstəxanaya düşüb - həmin vaxt onu it dişləmişdi və ciddi zədələr almışdı. Pişik şəhər əhalisinin mütləq əksəriyyətinin səsinə alaraq, şəhər başçısı seçilib. Şəhər sakinləri pişiyi mən seçməklə hansısa bir fiziki şəxsin bu vəzifədə oturmamasının qarşısını alıblar. Bu, elə bir şəhərdir ki, birbaşa olaraq heç bir bələdiyyəyə tabe deyil.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Elsad MƏMMƏDLİ
Lisensiya N: B 114
SAYI: 5.100

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələndirilib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.